

TEHTÄVÄNIEKKA

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY:N JÄSENLEHTI
PROCEEDINGS OF THE FINNISH CHESS PROBLEM SOCIETY

N:o 2 / 2016 10.6.2016

Osmo Kaila
2. kunniamaininta Edgar Lindroos 70 JT 1972

Kolmen siirron matti

TEHTÄVÄNIEKKA

JULKAISIJA/ PUBLISHER:

Suomen tehtäväniekat ry.

Päätoimittaja ja toimituksen osoite /

Editor in chief: Jorma Paavilainen, Avenue de l'Aigle 72, B-1150 Bruxelles, Belgique, e-mail: jorma_paavilainen@hotmail.com

Muu toimituskunta / Editorial staff:

Johan Beije, Harry Fougiaxis, Hannu Harkola, Pauli Perkonoja, Kenneth Solja, Janne Syväniemi, Henry Tanner, Kari Valtonen

Taitto / Layout:

Harkola, Syväniemi

Painopaikka / Printed in:

Picaset Oy, Helsinki 2016

ISSN 2242-3257

Vuosittilaus ei-jäsenille 2016: 28 EUR

Subscription fee abroad 2016: 28 EUR

Irtonumerohinta / Single issues: 6 EUR

Osoitteenmuutokset sihteerille! /

Changes of address to the secretary!

Sisällysluettelo

Osmo Kailan merkkivuosi	55
Ateenan anteja	56
Ratkaisemisen EM-kilpailu Ateenassa ...	57
WCCT-kilpailun tilanne	64
Osmo Kaila 100 vuotta	65
Osmo Kailan tehtäviä	66
Unkarilaisteemoja ja -saavutuksia	67
Paha pähkinä 69	84
J. Pitkäsen 75-vuotiskilpailun tuomio	85
Chess Problems – Tasks and Records	85
Heikki Lukkarisen virheellisten tehtävien korjauskilpailu	86
Superproblem	87
Valentin Rudenko in memoriam	88
Problemblad 75 TT	89
Kevätpäivät 2016	89
Menestyneitä suomalaistehtäviä 5	90
150 vuotta Lars Wasastjernan syntymästä	93
Ensipainokset	94
Laadintakilpailuja	102
Summary	104

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY

<http://www.sci.fi/~stniekat/st>

Puheenjohtaja / Chairman:

Jorma Paavilainen, Avenue de l'Aigle 72, B-1150 Bruxelles, Belgique, e-mail: jorma_paavilainen@hotmail.com

Sihteeri / Secretary:

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsinki, e-mail: kkkarhunen@luukku.com

Taloudenhoitaja / Treasurer:

Hannu Harkola, Vähän-Kellosalmentie 93, 17500 Padasjoki. Puh./Tel. 045 678 9042, e-mail: hannu.harkola@netti.fi

Pankkitili / Bank account:

Nordea FI34 1443 3000 0418 86

Jäsenmaksu 2016:

25 EUR

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho:

Kauko Virtanen, Välimäenkuja 3 D 20, 33430 Vuorentausta.

Puh./Tel. (03) 348 3447

e-mail: kauko.virtanen@pp1.inet.fi

Satakunnan osasto:

Veikko Valo, Koivistonpuistikko 47 B 25, 28130 Pori, e-mail: psy@dlc.fi

Vaasan osasto:

Seppo Praski, Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa

Lahden Tehtävähakki: Hannu Joentaus-ta, Kunnatie 56, 15560 Nastola

Lisää kannesta sivulla sivulla 65. / *More about the cover on page 65.*

Aineisto seuraavaan *Tehtäväniekka*-lehteen 15.8.2016 mennessä.

Osmo Kailan merkkivuosi

Suomalaisen shakin merkkimies, monella tapaa ansioitunut ja kansainvälisestikin harvinaisen monipuolinen shakkitaikuri syntyi sata vuotta sitten, 11.5.1916. Osmo Kailan merkitys nykyisillekin aktiiveille on suuri, sillä lähes jokainen näidenkin rivien lukijoista on ollut tavalla tai toisella Kailan vaikutuksen piirissä. Tekijöistä puhumattakaan. Kailan kirjoittamat shakkikirjat, lehdet, shakkipalstat – kuka olisi voinut välttyä niiltä? Eikä ollut syytäkään välttyä, sillä niiden kautta välittyi lukijoille shakin laaja kirjo. Kailalle ominaista, monipuolista ja shakin eri aloja kunnioittavaa näkemystä tarvitaan ja ehkä jopa kaivataan Suomessa tänäkin päivänä.

Kailan merkkivuoden kunniaksi hänen syntymäpäivänään julkaistiin sähköinen kirja ja Osmo Kailasta tehtäväniekkana. Teoksen tekijät ovat Hannu Harkola ja Jorma Kaila, heille kaunis kiitos vielä tässäkin! Kirjan muoto on kekseliäs: tehtävät ovat pelattavissa kuvioista käyttäen venäläisen Dimitri Turevskin kehittämää dynaamista ratkaisujen esittämistapaa. Kirja on vapaasti ja ilmaiseksi saatavissa internetissä, mutta on sekä mahdollista että suositeltavaa hankkia muistitikku, jonka avulla kirja on tietokoneella käytettävissä myös verkkoyhteyksistä riippumatta. Kailasta on Suomessa tekeillä myös perinteinen shakkikirja, joka valmistuneen myöhemmin tänä vuonna.

Muitakin kirjaprojekteja tehtäväniekkoista on vireillä. Vuonna 2018 tulee kuluneeksi 100 vuotta Heikki Lukkarisen syntymästä. Nuorena sodassa kaatunut laatija ehti laatia useita hienoja tehtäviä, jotka on saatu koottua eri lähteistä ja Lukkarisen omia muistiinpanoja hyödyntäen. Muutama tehtävä on osoittautunut virheelliseksi ja niistä järjestetään korjauskilpailu, aiheesta lisää sisäsivuilla.

Ratkaisemisen 12. Euroopan mestaruuskilpailussa suomalaismenestys jäi vaatimattomaksi. Joukkueen sijoitusta voi huoletta luonnehtia heikoksi, mutta toivottavasti kokenut ratkaisijakaartimme pystyy vielä parempiin suorituksiin. Eikä olisi pahitteeksi, että nuoremmat ratkaisijamme haastaisivat nykyisen vakiojoukkueen, mutta sitä ei näytä tapahtuvan. Seuraava mitteli on elokuun alussa Belgradissa, jossa pidetään kansainvälinen tehtäväkongressi ja ratkaisemisen MM-kilpailu. Lisätietoa ST:n toimihenkilöiltä tai yhdistyksen verkkosivuilta, osoitteet 2. kansisivulla. Tapahtumaan voi osallistua kuka tahansa ja paikalla voi olla joko koko viikon verran tai lyhyemmän aikaa.

10. WCCT-kilpailun laadinta-aika päättyi 1.5.2016 ja tehtävien keräys FIDE-albumiin 2013–2015 kuukautta myöhemmin. Toivottavasti molemmista kuullaan myöhemmin hyviä uutisia. Ellei menestystä tule ratkaisemisessa, niin ehkä laadinnassa? Jälkimmäinen ainakin on nautinnollista, luovaa työtä, tehtävähakin ydintä. Suomella on tälläkin saralla hieno historia ja nykyisten laatijoidemme taitoa voi ihailla lukiessaan katsausta menestyneistä suomalaistehtävistä. Niitä esitetään tällä kerralla yhdeksän ja jatkoa on luvassa tulevaisuudessa. Yhtenä laatijana mukana on Jorma Pitkänen, jonka 75-vuotisjuhlakilpailun tuomiosta on sisäsivuilla lyhyt yhteenveto.

Tämän lehden muusta sisällöstä kannattaa nostaa esille jälleen kerran Kari Valtosen ansiokas ja laaja esitys Unkarin merkityksessä tehtävähakissa – ja vähän muussakin. Aiheen käsittely jatkuu seuraavassa lehdessä, jota voi siis jo odottaa vesi kielellä.

Hyvää tehtäväkesää!

Jorma Paavilainen

Ateenan anteja

12. ECSC, Glyfada, Ateena. Ratkaisemisen EM-kisoihin saatiin tällä kertaa täysi joukkue eli nelihenkinen suomalaisedustus. Saavuimme tapahtumapaikalle hotelli Oasikseen kuka mitenkään, kuitenkin hyvissä ajoin torstain puolella. Hotellin vierustalla pauhasi vilkasliikenteinen tie, mutta korvatulppien avulla nukkuminenkin onnistui. Pientä kutinaa ennen nukahtamista: mitähän ne tällä kertaa ovat keksineet...

Perjantain aamiaisella oli taas ilo nähdä tuttuja kollegoita. Nopeasti koottu ”Benefin” -koalitio suuntasi kaupungille, olihan hotellimme hieman syrjässä, kymmenkunta kilometriä Ateenan keskustasta. Päädyimme kapuamaan Akropoliin kukkulalle suorittamaan Parthenonin. Vaikka kohteen valinta ei ollut erityisen omaperäinen, temppelein jymäkyys, historian siipien havina ja mahtavat maisemat yli kaupungin tarjosivat hyvän kompensaation. Ateena näytti samalta kuin lentokoneen ikkunasta: laajalle leviteltyä matalien valkoisten legopalikoiden mosaiikkia.

Hotellille palatessa nähtävyys oli auto lentokenkä, joka hetkeksi sotki koalition suunnitelmat. Onneksi etelän helle ei tähän aikaan keväästä vielä ole tukahduttava, tulipahan pieni ylimääräinen kävely avotaivaan alla. Ei hätää, avoimen alkuun oli vielä hyvin aikaa. Ja niin päästäänkin varsinaiseen asiaan.

Kirjaan avoimesta muutamia hajahavaintoja. Tulostaulukoita tarkastellen lopputehtäviä voi, ainakin jälkiviisaasti, pitää aivan liian vaikeina. Tarvittavaa hajontaa syntyi silti, ihme kyllä jopa kaksisiirtoisissa. Aiheellinen kysymys tehtävässä n:o 2: mitä sd2 voi tehdä – muuta kuin alkusiirron? Yllättävän moni yritti silti jotain muuta -minäkin. Kokonaisuutena olin tyytyväinen annettuihin haasteisiin, vaikka vastausten löytäminen oli nihkeää. Tässä vaiheessa

joukkueemme oli vielä käyttäysasemissa.

Lauantai, ensimmäiset kolme kierrosta. Olin tehnyt vähän tulivalmisteluja, varsinkin 2#-tehtäviin, ja ehkä työ nyt palkittiin. Pitkästä aikaa kaikki oikein, ja suoraan kuvioista. Vaikka joukkueemme jäi heti takaa-ajoihin, lisää hankaluuksia oli edessä. Kun vertaillaan kierroskohtaisia joukkuepisteitä maiden välillä, näyttää kolmas kierros suomalaisittain heikoimmalta. Jostain syystä sain lopputehtävistä 2 pistettä vähemmän kuin olisi pitänyt. Onneksi tällä laskuvirheellä ei olisi ollut vaikutusta joukkueen sijoitukseen, muuten olisi harmittanut. Tällä menolla pitää siirtyä lopputehtävissä kaksoiskirjanpitoon...

Sunnuntain ratkonat sujuivat kokonaisuutena ja kärkeen verrattuna paremmin. Silti tuloksena ei niin mairitteleva 11. sija, nippa nappa hollantilaisystävien takana. No, ensi kerralla paremmin. Tuntui kuitenkin hyvältä nähdä palkintojenjaossa voittajina serbit, tulevan kesän WCCC-isännät.

Piotr Murdzia voitti henkilökohtaisen EM:n, taas. Vaikka apumatit eivät aivan sujuneet, kaksi viisisiirtoista riitti takaamaan voiton. N:o 12:ssa (i#5) hän ainoana löysi molemmat muunnelmat, ja oli yksi harvoista jotka selviytyivät aprillitehtävästä 14 (5#). En osaa kunnioittaa kyseistä shakkialkusiirrolla pilattua ratkaisukohdetta. Näin siirrot 1.Kh4 uhaten 2.Tf4+ exf4 3.Rh7+! Ke4 4.Rg5+ Kf5 5.Lh7#. 1.Tf4+ exf4 2.Kh4 on aprillia. Tämä hieman himmentää muuten mukavaa settiä.

Glyfadan sää oli aivan ihanteellinen. Sunnuntai-iltana ”Benefin”-koalitio pistäytyi vielä kaupunkikierroksella, mutta jäin itse istuksimaan meren rantaan ja katselemaan hajamielisesti illan hämärtymistä. Paluulento olisi sittenkin kannattanut varata pari päivää myöhemmäksi!

Terho Marlo

Ratkaisemisen EM-kilpailu Ateenassa 16.–17.4.2016

sija	nimi	2#	3#	lt	i#	n#	a#	yht.	aika
1	Serbia	45	44	33	30	35	27,5	214,5	1046
	2 Mladenović, Miodrag	15	15	12	10	10	10	72	348
	7 Vučković, Bojan	15	15	10	10	10	7,5	67,5	345
	14 Kovačević, Marjan	15	11,25	11	5	15	7,5	64,75	353
	20 Podinić, Vladimir	15	14	8	10	3,25	10	60,25	356
2	Azerbaidžan	45	37,75	35	32,5	28,25	27,5	206	1059
	6 Almammadov, Araz	10	14	12	12,5	10	10	68,5	347
	9 Zeynalli, Rashad	15	13,25	11	10	10	7,5	66,75	355
	11 Rzayev, Bahruz	15	10,5	12	10	8,25	10	65,75	356
	30 Iskandarov, Misratdin	15	9	10	10	5	5	54	356
3	Puola	45	40	32	35	33,25	20	205,25	1051
	1 Murdzia, Piotr	15	15	10	15	15	7,5	77,5	338
	15 Piorun, Kacper	15	15	12	5	10	7,5	64,5	353
	27 Marciszyn, Jakub	15	10	8	10	8,25	5	56,25	360
	43-45 Górski, Piotr	15	1,5	10	10	5	5	46,5	360
4	Venäjä	40	36,5	34	28,75	30	27,5	196,75	1067
	8 Mukosejev, Anatoli	10	13,75	12	8,75	10	12,5	67	349
	12 Viktorov, Jevgeni	15	12,75	10	10	10	7,5	65,25	360
	25 Pervakov, Oleg	15	10	12	10	5	5	57	356
	51 Petrov, Andrei	5	8	7	5	10	7,5	42,5	327
5	Ukraina	45	41,25	36	20	29,75	20	192	1049
	17 Aridov, Volodymyr	15	15	12	5	10	5	62	340
	18 Solovtšuk, Oleksi	15	14	12	5	8,25	7,5	61,75	352
	22 Kopyl, Valeri	15	12,25	7	10	8,25	7,5	60	357
	35-36 Kurilenko, Volodymyr	15	5	12	5	11,5	3,25	51,75	359
6	Iso-Britannia	45	36,25	33	30	25	17,5	186,75	1020
	5 Mestel, Jonathan	15	13,25	13	12,5	10	5	68,75	360
	10 Nunn, John	15	14	12	10	10	5	66	300
	34 McNab, Colin	15	9	8	7,5	5	7,5	52	360
	52 McDowell, Michael	15	6,5	5	5	5	5	41,5	360
7	Liettua	40	21,75	31	27,5	33,25	25	178,5	1073
	4 Limontas, Martynas	15	12,75	14	10	10	10	71,75	360
	16 Satkus, Vidmantas	15	4	10	12,5	15	7,5	64	353
	56 Chocenska, Dmitrijus	10	0	7	5	8,25	7,5	37,75	360
	60 Satkus, Vilimantas	5	5	6	5	6,5	5	32,5	360

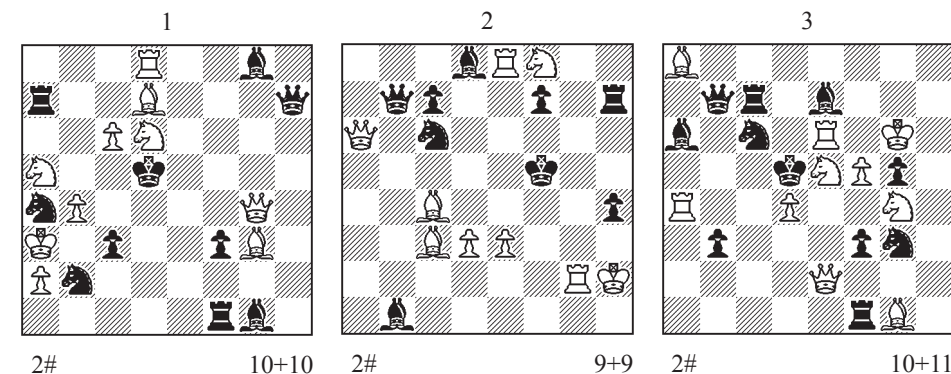
sija	nimi	2#	3#	lt	i#	n#	a#	yht.	aika
8	Slovakia	35	36,75	26	25	23,25	20	166	1071
23	Peitl, Tomáš	15	14	11	5	8,25	5	58,25	356
28	Klemančić, Emil	5	14	7	10	10	10	56	356
35-36	Kolčák, Marek	15	8,75	8	10	5	5	51,75	359
63	Mihalčo, Oto	5	5	6	5	5	3,25	29,25	355
9	Kreikka I	45	19,75	23	25	25	22,5	160,25	1047
21	Mendrinis, Nikos	15	10	10	10	10	5	60	354
41	Konidaris, Panagiotis	15	6,5	6	3,75	10	7,5	48,75	336
50	Sidiropoulos, Nikos	10	3,25	7	10	5	7,5	42,75	360
59	Papastavropoulos, Andreas	15	0	6	5	0	7,5	33,5	350
10	Alankomaat	45	26,5	22	22,5	24,75	18,25	159	1079
29	Uitenbroek, Hans	15	5	8	7,5	10	10	55,5	360
33	van den Heuvel, Peter	15	9,5	8	10	4,75	5	52,25	360
39	Wissmann, Dolf	15	12	6	5	10	3,25	51,25	359
11	Suomi	35	28	17	28,75	28,25	17,5	154,5	1080
24	Paavilainen, Jorma	15	12	6	10	10	5	58	360
43-45	Marlo, Terho	15	4	5	10	5	7,5	46,5	360
54	Hurme, Harri	5	10,25	3	5	10	5	38,25	360
58	Tanner, Henry	0	5,75	6	8,75	8,25	5	33,75	360
12	Tšekin tasavalta	30	18,75	12	15	23,25	22,5	121,5	704
13	Dragoun, Michal	15	11,5	6	10	10	12,5	65	360
26	Vanka, Miloslav	15	7,25	6	5	13,25	10	56,5	344
13	Kreikka II	25	12,25	27	25	11,5	17,5	118,25	1075
31	Kourkoulos-Arditis, S.	10	8,25	10	10	8,25	7,5	54	360
57	Papargyriou, Anastasis	10	0,75	8	10	3,25	5	37	358
67	Skyrianoglou, Dimitris	5	3,25	9	5	0	5	27,25	357
71	Masouros, Panagiotis	5	0,75	3	5	0	5	18,75	353
14	Saksa	30	14,5	16	10	18,25	10	98,75	718
37-38	Lossin, Sven-Hendrik	15	9,5	7	10	5	5	51,5	360
42	Rein, Andreas	15	5	9	0	13,25	5	47,25	358
15	Slovenia	25	14	14	12,5	5	12,5	83	717
37-38	Šivic, Klemen	10	14	10	5	5	7,5	51,5	360
62	Klasinc, Marko	15	0	4	7,5	0	5	31,5	357
16	Valko-Venäjä	20	9	13	10	11,5	15	78,5	719
43-45	Bulavka, Aleksandr	10	5	9	5	10	7,5	46,5	360
61	Sihnevitiš, Mikalai	10	4	4	5	1,5	7,5	32	359
Henkilökohtainen kilpailu									
3	Van Beers, Eddy BEL	15	15	12	10	10	10	72	357
19	Feoktistov, Aleksandr RUS	15	9	7	12,5	10	7,5	61	360
32	Chovnik, Mordechay ISR	15	5,5	7	10	10	5	52,5	359

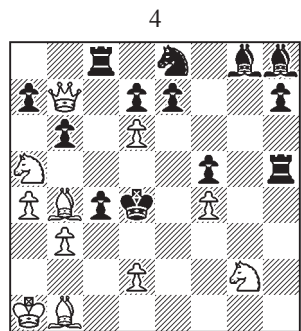
sija	nimi	2#	3#	lt	i#	n#	a#	yht.	aika
40	Villeneuve, Alain FRA	10	6,5	6	10	10	7,5	50	356
46	Skorobogatova, M. RUS	10	5	8	8,75	8,25	5	45	360
47	Królikowski, Ryszard POL	15	7,75	6	0	8,25	7,5	44,5	354
48	Hodge, David GBR	10	3,75	8	10	5	7,5	44,25	360
49	Vasyliv, Stanislav UKR	10	7,25	8	5	5	7,5	42,75	356
53	Selivanov, Andrei RUS	5	9	7	10	5	5	41	360
55	Perović, Živojin SRB	15	4	9	0	5	5	38	359
64	Moutzouris, Iasonas GRE	15	0	6	5	0	3,25	29,25	360
65	Paliulionis, Viktoras LTU	15	0	4	5	0	5	29	360
66	Kryvenko, Valeri UKR	5	5,75	2	5	5	5	27,75	355
68	Spiliadis Athanasios GRE	0	0,75	10	5	0	10	25,75	360
69	Didiliuc, Dariana-Gabriela ROU	15	0	2	5	0	3,25	25,25	313
70	Artseva, Kristina UKR	5	2,5	2	2,5	5	5,75	22,75	360
72	Abdullajev, Elmar AZE	10	0	1	0	0	1,5	12,5	292
73	Králik, Richard SVK	5	0	1	0	0	1,5	7,5	265
74	Pountzas, Chrisanthos GRE	0	5	1	0	0	1,5	7,5	359
epävir.	Kopylov, Jevgeni RUS	15	0	3	5	3,25	7,5	33,75	360

ATEENAN AVOIMEN RATKAISUKILPAILUN PARHAITA

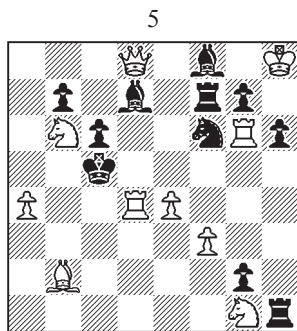
- Miodrag Mladenović, SRB 47,3
- John Nunn, GBR 45,7
- Vladimir Podinić, SRB 45,1
- Eddy Van Beers, BEL 41,7
- Oleksi Solovtšuk, UKR 41,2
- Tomáš Peitl, SVK 39,2
- Jakub Marcinišzyn, POL 38,4
- Jevgeni Viktorov, RUS 35,4
- Dmitri Pletnev, RUS 34,4
- Jorma Paavilainen, FIN 34,3
- Hans Uitenbroek, NED 34,2
- Martynas Limontas, LTU 33,8
- Andrei Selivanov, RUS 33,75
- Araz Almammadov, AZE 33,6
-
- 23-24. Harri Hurme FIN 30,3
28. Henry Tanner, FIN 29,5
59. Terho Marlo, FIN 17,2

RATKAISEMISEN 12. EM-KILPAILUN TEHTÄVÄT (ratkaisut sivuilla 62–64)

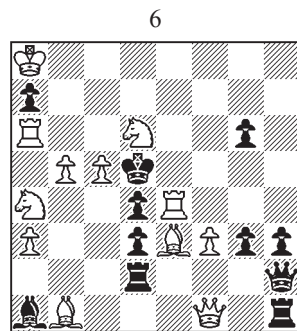

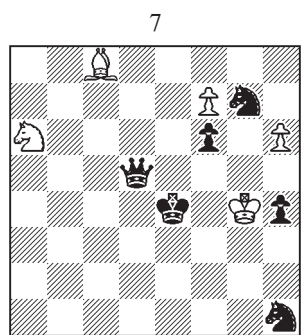
3# 11+13

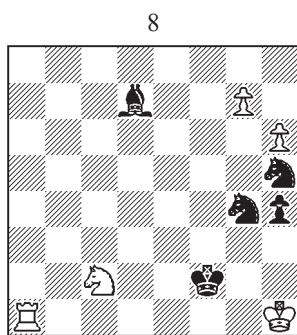
3# 10+11

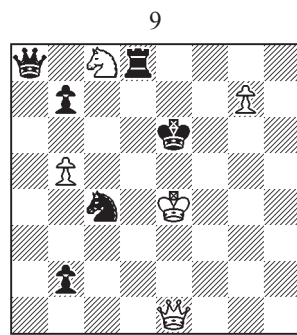
3# 12+11

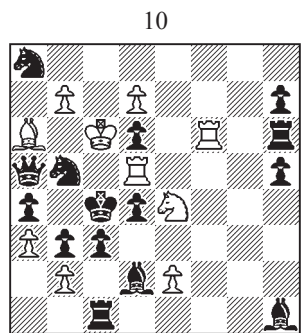
+ 5+6

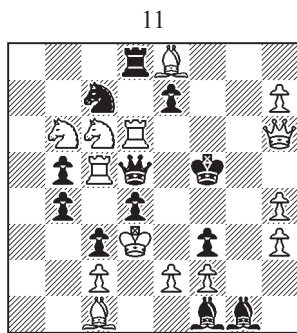
= 5+5

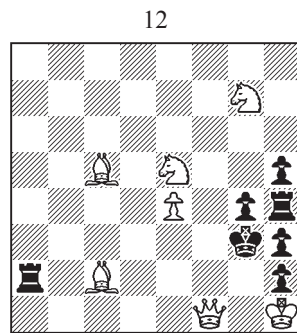
= 5+6

i#2 10+15

i#3 14+12

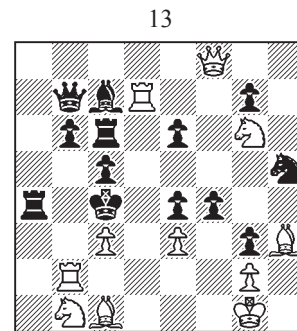

i#5 7+7

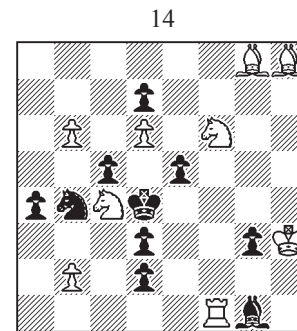
Korjauksia numeroon 1/2016

sivu 11, Tanner: 6 #
sivu 15, Kc7-Ke6: Db1 → c1

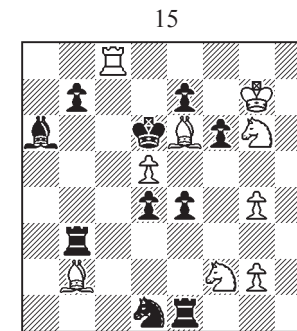
sivu 17, 2. kunniam. Anatoli Skripnik: vLa8
sivu 33, Turner: heinäsirkkakuninkaat

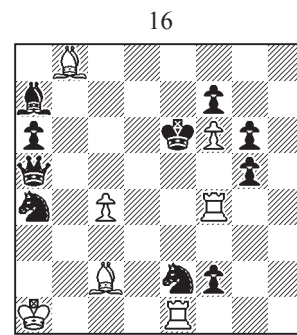
4# 11+13

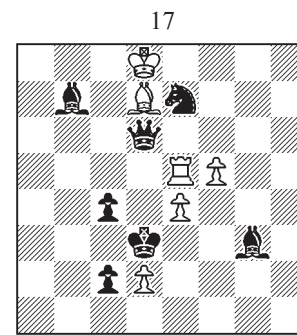
5# 9+10

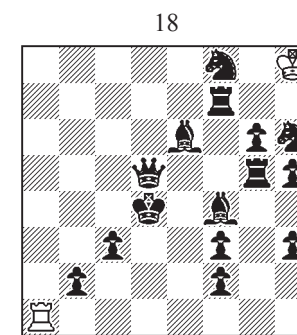
6# 9+10

a#2 3.1.1.1 7+10

a#3 2.1.1... 6+7

a#5,5 2.1.1... 2+15

Hermann Albrecht 100 MT

Hermann Albrechtin syntymästä on kulunut 100 vuotta, mikä kunniaksi järjestetään kaksisiirtoisten mattitehtävien laadintakilpailu, ei teemavaatimusta. Tuomari on Hans Gruber, palkinnot yhteensä 500 EUR. Tehtävät viimeistään 30.8.2016 luottamusmiehelle: Rainer Kuhn, sähköposti Rainer.Kuhn@web.de

Viktor Voltšek 50 JT

Valkovenäläisen laatijan juhlakilpailu on kolmessa ryhmässä, 2#, 3#,4-7#. Teemavaatimusta ei ole, juhlija tuomitsee. Tehtävät viimeistään 1.9.2016 sähköpostitse: xramcevich66@mail.ru

José Tolosa y Carreras 100 MT

José Tolosa y Carrerasin (20/11/1846–28/4/1916) kuolinpäivää muistetaan laadintakilpailulla kahdessa ryhmässä:

a) kahden siirron mattitehtävät (#2) ja b) kolmen siirron mattitehtävät (#3). Teemavaatimusta ei ole, tuomari on José Antonio Coello. Tehtävät viimeistään 31.8.2016 luottamusmiehelle: Imanol Zurutuza, sähköposti atsepa.problemas@gmail.com

Kaikki kilpailutehtävät julkaistaan espanjalaislehdessä *Problemas* vuoden 2016 aikana.

EM-KILPAILUTEHTÄVIEN LÄHTEET JA RATKAISUT

1) Halvar Hermanson
Ajedrez Artistico 1968
 1.Rdb7? (2.Le6≠) Txa5!
 1.- Df5 2.Lxf5≠
 1.- Dxd7 2.Txd7≠
 1.Rf7? (2.Le6≠) Df5!
 1.- Txa5 2.Le8≠
 1.- Txd7 2.Txd7≠
 1.Rb5! [5 pist.] (2.Le6≠)
 1.- Txa5,Txd7 2.Rc7≠
 1.- Df5,Dxd7 2.Df5≠
 1.- Rc4+ 2.Dxc4≠

2) Jacques Savournin
Europe Echecs 1972 (versio)
 1.Ld5? (2.Le4≠) Rd4!
 1.- Lxd3 2.Dxd3≠
 1.Rg6? (2.e4≠) Lg5!
 1.- R~ 2.Te5≠
 1.- Re7 2.Df6≠
 1.Re6! [5] (2.e4≠)
 1.- R~ 2.Rd4≠
 1.- Re7 2.Tg5≠
 1.- fe6 2.Lxe6≠
 1.- Lg5 2.Txg5≠
 1.- Lxd3 2.Lxd3≠

3) Chris Patzke & Wieland Bruch
 Main.. *L'Echiquier Belge* 1992
 1.Rd7? (2.Re3≠) Db4!
 1.Rf7? (2.Re3≠) Rb4!
 1.Rc4! [5] (2.Rce3≠)
 1.- Rb4 2.Rb6≠
 1.- Db4 2.Te5≠
 1.- Lb4 2.Rf6≠
 1.- Rxf5 2.De4≠
 1.- Rxd4,Re5+ 2.D(x)e5≠
 1.- Lxc4 2.Dxc4≠

4) Allard P. Eerkes & Megchiel Schrader
 3. main. *Schakend Nederland* 1983
 1.Re3! (2.Rxf5+ [@] Txf5 3.De4≠)
 1.- Rxd6 2.Lc3+ [@] Kc5 3.b4≠
 1.- Rf6 2.Rc2+ [@] Kd3 3.Df3≠

1.- Tc6 2.Dxc6 [@] (3.Lc3≠) dxc6 3.Rxc6≠
 1.- Le6 2.Dxc8 [@] (3.Lc3≠) Rc7 3.Dxh8≠
 1.- e6 2.Df3 [@] (3.Rc2≠) cxb3 3.Rxb3≠
 @@@@ = 0,75 / 1,5 / 2,5 / 3,25 / 4 / 5

5) Rolf Ulbricht
 2. kum. K. Junker-85 JT 1991–93
 1.Re2? (2.La3≠) Ta1!
 1.- Tb1 2.La3+ Tb4 3.Lxb4≠
 1.e5? (2.Tc4≠) Th4!
 1.Lc3! (2.Da8 [1,25] (3.Da5≠))
 1.- Th5 2.Re2 [1,25] (3.Lb4≠) Rd5 3.Tc4≠
 1.- Txg1 2.e5 [1,25] (3.Tc4≠) Le6 3.Lb4≠
 1.- Le7 2.Tc4+ [1,25] Kd6 3.Dxd7≠

6) Miomir Nedeljković
 4. palk. *Sredba na solidarnosta* 1986–89
 1.Tc6! (2.Kxa7 [@] (3.Rb6≠))
 1.- g2 2.Lxd2 [@] (3.La2≠)
 1.- Ta2 2.Dxh3 [@] (3.De6≠) Dxh3
 3.Lxa2≠
 1.- Tb2 2.Rc3+ [@] dxc3 3.Dxd3≠
 1.- dxe3 2.Rb2 [@] (3.La2≠) Txb2,Tc2
 3.Dxd3≠
 1.- Lc3 2.f4 [@] (3.Te5≠) dxe3 3.Rxc3≠
 @@@@ = 0,75 / 1,5 / 2,5 / 3,25 / 4 / 5

7) Yehuda Hoch
 2. palk. Israel Ring Tourney 1982
 1.Lb7 Rf2+ 2.Kxh4 [1] 2.- Dxb7 3.Rc5+
 [+1=2] 3.- Kf5 4.Rxb7 [+1=3] 4.- Kg6
 5.f8R+ [+1=4] 5.- Kf7 (5.- Kxh6 6.Rd6 +)
 6.Rd6+ [+1=5] 6.- Kg8 7.h7+ Kh8 8.Rf7≠

8) Viktor A. Kaljagin & Bronislav G. Olimpijev
 2. kum. *Šahmatnaja Poezija* 2005
1.Tf1+! Kxf1 2.Re3+ Rxe3 (2.- Kf2
 3.Rd1+!) =) **3.g8D** [1] **3.- Rg3+ 4.Kh2 Rg4+**
5.Kh3 [+1=2] **5.- Rf6+!** (5.- Rxh6+ 6.Kh2
 Rxg8 =; 6.- Rg4+ 7.Dxg4 Lxg4 =) **6.Kxh4**
 [+1=3] **6.- Rxg8 7.h7 Re7 8.Kg5** [+1=4]
 (8.Kxg3 Rg6 9.Kf3 Lf5 -) **8.- Re4+ 9.Kh6**
 [+1=5] 9.- Rf5+ 10.Kg6 =; 9.- Rd6 10.Kg7 =

9) Aleksei Sochnev
 3. kum. *Schach* 2006–07
1.g8D+ [1] (1.Kf4+? Kd5 2.De4+ (2.Dd1+
 Kc5 3.Dxd8 Db8+ 4.Kf3 b1D 5.De7+ Kxb5
 6.g8D Df1+ -) Kc5 3.De7+ Kxb5 4.Dxd8
 b1D 5.g8D Db8+! 6.Rd6+ Dxd6+ 7.Dxd6
 Rxd6 8.Dd5+ Ka4!! 9.Dxd6 Db4+ -)
1.- Txg8 2.Kd4+ Kd7 3.De7+ Kxc8
4.De6+ Kb8 (4.- Kc7 5.Dxc4+ Kb6 6.Dc5+
 (6.De6+ Ka5 7.Da2+ Kxb5 8.Dxb2+ Kc6
 9.Dc2+ =) Ka5 7.Da3+ =)
5.Dxg8+ Ka7 6.b6+! [+1=2] **6.- Kxb6** (6.-
 Rxb6 7.Da2+ Kb8 8.Dg8+ Rc8 9.Dg3+ Ka7
 10.Da3+ Kb6 11.Dc5+ Ka6 12.Da3+ =)
7.Dxa8 Ra5!! (7.- b1D 8.Kxc4 =) **8.Dd8+**
 [+1=3] **8.- Ka6 9.Dd6+** [+1=4] (9.Kc5?
 Rb3+ 10.Kb4 b1D 11.Da8+ Kb6 12.Dd8+
 Ka7 -)
9.- Rc6+ 10.Kc5 b1D (10.- b6+?? 11.Kxc6
 b1D 12.Da3≠) **11.Dd3+** [+1=5] 11.- Dxd3 =

10) Michael Schneider
Österreichische Arbeiter Schachzeitung
 1974
 1.Tf8? Lf4!
 1.Tf4? d3!
 1.Tf1? cb2!
 1.Tf2! (2.Rxd6+ [1,25] Txd6≠)
 1.- Lxe4 2.Lxb5+ [1,25] Dxb5≠
 1.- Lf4 2.Tc5+ [1,25] dxc5≠
 1.- cxb2 2.Txd4+ [1,25] Kxd4≠

11) Nicolae Chivu
Phénix 1993 (versio Ivan Denkovski)
 1.Lf4? Dxc5!
 1.Lb2? cxb2!
 1.La3! (2.Dg6+ Kf4 3.De4+ [1,25] Dxe4≠)
 1.- Lxf2 2.Dh5+ Kf4 3.Dxf3+ [1,25] Dxf3≠
 1.- Dxc5 2.Rxe7+ Ke5 3.Rc4+ [1,25]
 Dxc4,bxc4≠
 1.- Txd6 2.Dg5+ Ke6 3.Rxd4+ [1,25]
 Dxd4≠

12) Johannes Quack
 2. main. *Schach-Report* 1996 (versio Ivan Denkovski)

1.Ld6? (2.Rxh5+ Txh5 3.Rg6+ Te5 4.Dg2+
 hxg2≠) Txc2!
 1.- Ta1 2.Re6 (3.De1+ Txel≠) Tel 3.Ld1 Te2
 4.Rxg4+ Kxg4 5.Dg2+ hxg2≠
 1.Rg6? (2.Dg2+ hxg2≠) Txc2!
 1.Re6! (2.Dg2+ hxg2≠)
 1.- Ta1 2.Ld6 (3.De1+ Txel≠) Tel 3.Ld1 Te2
 4.Rxg4+ Kxg4 5.Dg2+ [2,5] hxg2≠
 1.- Txc2 2.De1+ Tf2 3.De3+ Tf3 4.Lb4
 Txe3 5.Le1+ [2,5] Txe1≠

13) Venelin Alaikov
 3. palk. *Šahmatna Misal* 1978 (peilikuva)
 1.Lg4? (2.Le2≠) f3!
 1.De7? (2.Lxe6+ Txe6 3.Dxe6+ Dd5
 4.Dxd5≠) Rf6!
 1.Dd8? (2.Td4+ cxd4 3.Dxd4≠) Tb4!
 1.- e5 2.Dg8+ Te6 3.Dxe6+ Dd5 4.Dxd5≠
 1.Ld2! (2.Ra3+ Txa3 3.Tb4+ [@] cxb4
 4.Dxb4≠)
 1.- Ld6 2.Lxe6+ Kd3 3.Dxf4 [@] (4.Df1≠)
 Rxf4 4.Rxf4≠
 1.- Td6 2.Re5+ Kd5 3.De7 [@] (4.Dxe6≠)
 Kxe5/c4 4.Dg5≠/Tb5≠
 @@@ = 1,5 / 3,25 / 5

14) Josef Kupper
 main. *Problem-Forum* 2005 (versio Ivan Denkovski)
 1.Rh5/Rxd7? (2.Tf4≠) Rd5!
 1.Tf4+! exf4 2.Kh4 (3.Rh7+ Ke4 4.Rg5+
 [@] Kf5 5.Lh7≠)
 2.- f3 3.Rh5+ Ke4 4.Rxg3+ [@] Kf4
 5.Le5≠
 2.- Rd5 3.Rxd5+
 3.- Kxc4 4.Rc7+ [@] Kb4 5.Lc3≠
 3.- Ke4 4.Rxd2+ [@] Kf5 5.Re7≠
 @@@@ = 0,75 / 1,5 / 2,5 / 3,25 / 4 / 5

15) Michael Herzberg
Freie Presse 2002
 1.Lxd4? (2.Lc5≠) Tc3!
 1.Lc1? (2.Lf4≠) Tee3!
 1.Rh8! (2.Rf7≠) Ke5 2.g3 (3.Rf7≠) Txg3
 3.Rg6+ Kd6 4.Lc1 (5.Lf4≠)
 4.- Tee3 5.La3+ [@] Txa3 6.Rxe4≠

4.- Tge3 5.Rxe4+ [@] Txe4 6.La3#
 4.- Tf3 5.Rh8 [@] (6.Rf7#) Ke5 6.Rf7#
 @@@ = 1,5 / 3,25 / 5

16) Toma Garai
 7. main. *Schach-Echo* 1980–81 (versio Ivan Denkovski)
 1.De5+ Td4 2.Rec3 Td6#
 1.Dxe1+ Ld1 2.Rc1 Lg4#
 1.Rb6+ La4 2.Db4 Txe2#
 @@@ = 1,5 / 3,25 / 5

17) Jose Casimiro Vinagre
Orbit 2004
 1.Le1 Txe7 2.Dh2 Lc6 3.De2 Td7#
 1.Db4 La4 2.c3 Td5+ 3.Kc4 d3#
 @@ = 2,5 / 5

18) Zlatko Mihajloski
 Ensipainos (versio ECSC 2016)
 1.- Tg1 2.Tgf5 Tgx6 3.Ke5 Tg1 4.Kf6 Ta1
 5.Kg6 Ta7 6.T7f6 Tg7#
 1.- Ta7 2.Ke5 Txf7 3.Ld7 Kg7 4.Ke6 Kxf8
 5.Te5 Tg7 6.Rf5 Tgx6#
 @@ = 2,5 / 5

WCCT-kilpailun tilanne

WCCT:n laadintavaihe on (onnellisesti?) ohi. Tehtävien lähettämisen takaraja oli 1.5.2016 ja suomalaistehtävät lähetettiin pari päivää aikaisemmin.

Kilpailussahan on seuraavat kahdeksan ryhmää:

- * Kahden siirron mattitehtävät
- * Kolmen siirron mattitehtävät
- * Monisiirtoiset
- * Lopputehtävät
- * Apumatit
- * Itsematit
- * Satutehtävät
- * Retrotehtävät

Yhteen ryhmään sai lähettää kolme tehtävää ja kalkkiviivojen loppukirillä tähän perussuoritukseen päästiin. Vaikka vain kaksi tehtävää voi tuoda maalle pisteitä, niin toki on hyvä lähettää täysi määrä. Nähtäväksi jää, miten laadintamme menestyvät. Suuria toiveita ei kannata elätellä, muuallakin osataan laatia.

Kilpailuun ilmoitautui 39 maata, joista Marokko ei lähettänyt kilpailuun tehtäviä.

Eri ryhmien yhteyshenkilöt valitsivat ryhmänsä edustustehtävät. Valitettavasti

juuri missään ryhmässä ei ollut valinnan vaikeuksia. Suomesta osallistuivat laatijoina: Unto Heinonen, Harri Hurme, Per Olin, Jorma Paavilainen, Pauli Perkonjoja, Jorma Pitkänen ja Janne Syväniemi. Parhaat menestystoiveet ovat nähdäkseni retroryhmässä.

Joka ryhmässä on viisi tuomarimaata. Suomi on saanut kunnian tuomita monisiirtoiset, loppu- ja retrotehtävät. Joka maan joukkuetuloksesta poistetaan vähiten pisteitä tuova ryhmä.

Lähiaikojen ohjelma tässä kilpailussa:

1.7.2016	kaikki kilpailutehtävät tulevat julki
1.10.2016	mennessä huomautukset kilpailutehtäviin
1.11.2016	huomautukset kilpailutehtäviin julkaistaan
1.1.2017	mennessä vastaukset huomautuksiin
1.2.2017	em. vastaukset julkaistaan
1.6.2017	tuomiot on lähetettävä
1.10.2017	tuomiojulkaisu valmistuu

Jorma Paavilainen
 Suomen joukkueenjohtaja

Osmo Kailan 100-vuotismuistotilaisuus

Tehtäväniekat ja Shakkihistoriallinen seura järjestivät 11.5. Shakkiareenalla tilaisuuden, johon osallistui viitisenkymmentä henkeä. Monet heistä olivat mukana toiminnassa Kailan aikana ja muistelivat nyt hänen uraansa toimittajana ja shakin tärkeänä vaikuttajana. Myös Kailan tytär Meri ja veljenpoika Jorma olivat paikalla.

Ohjelmassa oli aluksi vanhojen valokuvien katselua ja kommentointia. Thomas Ristoja esitteli syksyllä ilmestyväksi odotettua Kailan elämäkertaa. Historiallisessa filminpätkässä vuoden 1952 shakkiolympialaisista nähtiin monia tunnettuja pelaajia. Se on katsottavissa verkossa Ylen elävässä arkistossa (<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/07/08/shakkiolympialaiset-helsingissa-1952>). *Ruutuja elämän täydeltä* -julkaisun esittelivät Jorma Kaila ja Hannu Harkola. Lopuksi ratkaistiin viittä Harri Hurmeen valitsemaa Kailan tehtävää, joista yksi on kannessa. Sen ratkaisu on:

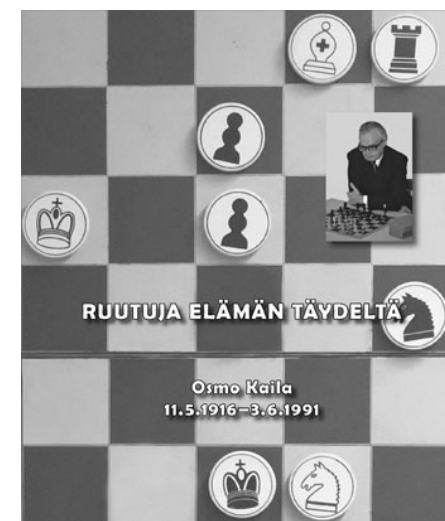
1.Db6? (2.Lf4 – 3.Dd6#) Ke5!
 1.Ld4? f4 2.Dh6!, mutta 1.- h6/h5!
 1.Dh6! siirtopakko
 1.- f4 2.Ld4 f3 3.e4#
 1.- Ke5 2.Lf4+ Kd5 3.Dd6#

Ruutuja elämän täydeltä – Osmo Kaila 11.5.1916–3.6.1991

Osmo Kailan 100-vuotispäivänä 11.5. on ST julkaissut interaktiivisen tehtäväkirjan. Kirja on luettavissa verkossa ja linkki on ST:n sivuilla. Kirjassa on mm. Jorma Paavilaisen johdanto, Leo Valven kirjoitelma, Kari Valtonen muistokirjoitus vuodelta 1991, Kailan *Tidskrift för Schack* -lehdessä vuonna 1970 julkaisema kirjoitelma symbolisista shakitehtävistä ja muutamia valokuvia.

Tehtävävalikoima sisältää 100 Kailan tehtävää, joiden valinnan ovat suorittaneet parhaat asiantuntijamme. Ratkaisut voi seurata ruudulla siirto siirrolta, joten nappuloiden asetelua laudalle ei tarvita.

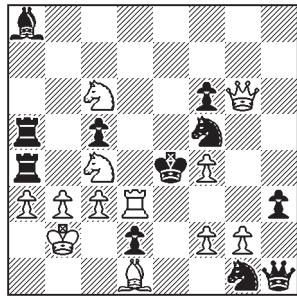
Kirjasta on valmistettu myös sisällöltään identtinen muistikku tyylikkäässä muovikotelossa. Sitä voi tilata taloudenhoitajalta hintaan 15 euroa (+ mahdolliset postikulut).

Osmo Kailan tehtäviä

Näiden näytteiden kommentit ovat teoksesta *Ruutuja elämän täydeltä*.

Osmo Kaila
2. palk. Leo Valve TT 1964

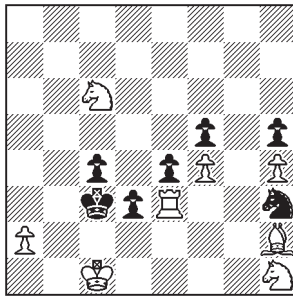

2# 12+11

1.Re7? ~ 2.Dxf5# 1.- Kxd3!
(2.Dxf5? Le4!)
1.Re3? ~ 2.Dxf5# 1.- Kxd3!
(2.Dxf5? Te4!)
1.g4? ~ 2.Dxf5# 1.- Kxd3!
(2.Dxf5? De4!)
1.Lg4? ~ 2.Dxf5# 1.- d1=R+!
1.Rd4! ~ 2.Dxf5#
1.- Kxd3 2.Lc2#
1.- cxd4 2.Txd4#

Muunnos Leo Valven houkutusteemasta: valkea uhkaa joka houkutusalkusiirrollaan samaa mattia, jonka mustaa torjuu samalla siirrolla, jonka motiivi on aina sama [tässä: e4-ruudun raivaus, hyödyntäen valkean avaamaa linjaa], mutta konkreettinen syy aina eri [eri nappula tekee katkon]. Houkutus 1.Lg4? (2.Dxf5#) d1R+! on vain ”puolitemaattinen”.

Osmo Kaila
Aján Suunta 30.3.1933

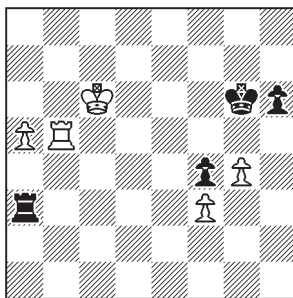
3# 2 ratkaisua 8+7

1.Rg3? ~ 2.Re2# 1.- Rxf4
2.Lg1 1.- Rg1!
1.Lg3? ~ 2.Le1# 1.- Rf2!

1.Lg1! Rxg1 2.Rg3 Re2+
3.Rxe2#
1.Rf2! ~ 2.Rd1#
1.- Rxf2 2.Lg3 Rd1 3.Le1#

Erikoinen tempotaistelu, jonka voittaa se, joka ensiksi onnistuu uhraamaan kevyen upseerinsa. Mustan uhraukset perustelee pattiuhka.

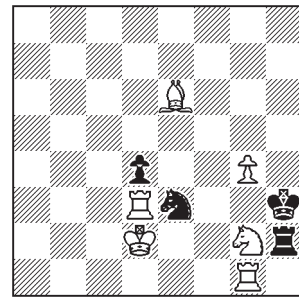
Osmo Kaila
3. sija Helsinki – muu Suomi
1970

Voitto 5+4

1.Kb6! Turvaa a-sotilaa etenemistä ja suojaa samalla ruutua a5. 1.- Txf3 2.a6 Ta3 3.a7
a) 3.- Txa7 4.Kxa7 f3 5.Kb6 f2 6.Tf5 h5 7.Txf2 hxg4 8.Kc5 Kg5 9.Kd4 g3 10.Tf8 Kg4 11.Ke3 g2 12.Kf2 voitetaan tai
b) 3.- f3 4.Ta5 Txa5 5.Kxa5 f2 6.a8=D f1=D 7.Dg8+ Kf6 8.Df8+ voitetaan.

Osmo Kaila
2. palk. *Probleemblad* 1971,
128. teematurnaus

a#2* 6+4

1.- Txd4 2.Rxg4 Td3#
1.Th1 Rxe3 2.Th2+ Rg2#

Alankomaalaisen tehtävälehden teematurnaukseen piti laatia kahden siirron apumatteja, joiden ratkaisussa esiintyy sekä musta että valkea paluu. Kailan menestystehtävä rikastaa teemaa vaihdelmalla, jossa vT suorittaa paluun, kun ratkaisussa paluumuuttajia ovat mT ja vR. Vaihdelman ja ratkaisun seitsemän puolisiirtoa muodostavat hyvin harmonisen kokonaisuuden.

Kari Valtonen:

Unkarilaisteemoja ja -saavutuksia

Sukulaiskansa

Suomen ja unkarin kielisukulaisuus juontaa juurensa mahdollisesti jo lähes 6000 vuoden taa, jolloin yhteiset esi-isät asuttivat eteläisen Uralin itä- ja länsipuolta ja puhuivat yhteistä kieltä, ns. kantaauralia. Täältä suomalaisten esi-isät siirtyivät vähitellen luoteeseen saapuen Suomenlahden rannoille, jotka olivat olleet asuttuja jo pitkään, kun taas ns. obinugrilaiset heimot, muun muassa mansit, hantit ja unkarilaiset, löysivät asuinpaikkansa etelämpää, Mustanmeren pohjoispuolelta, jolloin unkariin lainautui paljon sanoja turkin kielestä. Unkarilaiset asuttivat ratsastavina paimentolaisina Tonaan halkoman Karpaattien altaan, eli nykyiset asuinsijansa 800-luvun lopulla.

Nykyään tätä laajaa kielikuntaa, johon suomi ja unkari kuuluvat, nimitetään uralilaiseksi kielikunnaksi, toiselta nimeltään myös suomalais-ugrilaiseksi kieliryhmäksi. Suomalaiseen kieliryhmään kuuluvat itämerensuomalaiset kielet, mm. suomi, karjala ja saame, ja ugrilaiseen kieliryhmään mm. unkarin kieli.

Unkarin, suomen ja monien muiden uralilaisten kielten sukulaisuus havaittiin ensi kerran jo 1600-luvun lopulla. Pitkällisen kulttuurisen eriytymisen ja maantieteellisen etäisyyden vuoksi suomen ja unkarin sanastossa havaitut samankaltaisuudet ovat enää historiallis-kielitieteellisin menetelmin konstruoitavissa (yhteisiä sanoja n. 300), mutta oleellisempia ja ilmeisimpiä merkkejä ovatkin kieliopilliset, osin myös foneettiset samankaltaisuudet, jotka eivät voi perustua pelkkään kielitypologiseen sattumaan.

Nykyään unkarin ja suomen kielen sukulaisuus – joskin etäinen – on tieteellisesti vahvistettu fakta. Kielet eivät tosin ole keskenään ymmärrettäviä. Kummassakin kielessä on eri tahoilta omaksuttuja laina-

sanoja, esimerkiksi turkista (unkariin) ja indoeurooppalaisista kielistä (molempiin), mutta suurin syy on kuitenkin kummankin kielen sanaston kehittyminen uralilaisesta kantakielestä omaperäiseen suuntaan kummankin omien äännelakien ja -tendenssien vaikutuksesta.

Molemmat kielet ovat voimakkaasti agglutinoivia, eli niissä on paljon johtimia, tunnuksia ja sijapäätteitä, liitepartikkeleita ja possessiivisuffikseja sekä niukahkosti pre- ja postpositioita. Niistä puuttuu monille indoeurooppalaisille kielille tyypillinen kielipiillinen suku. Molemmat kielet tuntevat vokaalisoinnun, eli sanassa voi esiintyä vain etu- tai takavokaaleja (poikkeuksena mm. yhdyssanat ja jotkin vierassanat).

Sekä suomea että unkaria kirjoitetaan lähes täysin fonemaattisesti, eli yhtä äännettä vastaa yksi kirjain tai kirjainyhdistelmä (joitakin assimilaatiotapauksia lukuun ottamatta). Unkarin kielessä aakkosia on tosin enemmän kuin suomessa, mikä johtuu sen sibilanttien (esim. zs = suom. ”ž”) ja affrikaattojen (esim. cs = suom. ”ts”) lukuisuudesta. Kirjain- ja äännevas- taavuus ei tarkoita, että sama kirjain vastaisi molemmissa kielissä samaa äännettä. Niinpä unkarin lyhyt 'a' äännetään hiukan o:maisena ja lyhyt 'e' hiukan ä:mäisenä. Kumpikaan kieli ei, kuten eivät muutkaan uralilaiset kielet, ole tonaalinen (eli sanan sävelkulku ei erota sanojen merkityksiä; vrt. mandariinikiina), ja sanan pääpaino on aina ensimmäisellä tavulla.

Unkarin aakkostossa omiksi kirjaimikseen lasketaan myös pitkät vokaalit, jotka suomen kielessä merkitään kahdella vokaalilla (esim. tuuli), mutta unkarissa pitkä vokaali merkitään aksentilla tai treemalla (a = 'a'; á = 'aa', ü = 'yy', ö = 'öö'), mikä tuottaa ulkomaalaisille usein suuria vaikeuksia oikeinkirjoituksessa – ja esimerkiksi nimien ääntämisessä.

Vielä voi mainita sen tilastotiedon, että unkaria puhuvista noin 10 miljoonaa asuu Unkarissa, kun taas ”ulkouunkarilaisia” on kaikkiaan 4,5 miljoonaa, pääosin naapurimaissa Itävallassa, Kroatiassa, Romanias- sa, Sloveniassa, Serbiassa, Slovakiassa ja Ukrainassa. Lisäksi Euroopan ulkopuolelle on aikojen saatossa muuttanut 10 miljoonaa unkarilaista.

Unkarin valtio

Unkarin juuret itsenäisenä valtiona voidaan johtaa jo vuoteen 1000 tai 1001, jolloin paavi kruunasi István I:n (Tapani I) Unkarin kuninkaaksi. Unkari joutui uuden ajan alkupuolella turkkilaisten valtaamaksi, mutta kun näiden karkotus vihdoinkin onnistui vuonna 1699, Unkari oli jo joutunut Habsburgien määräysvaltaan, joka jatkuikin vielä vuoden 1867 jälkeen, jolloin perustettiin Itävalta-Unkarin kaksoismonarkia ja Unkarista tuli kuningaskunnan tasavertainen ja itsehallinnollinen osa.

Kun Habsburgien valtakunta I maailmansodassa luhistui, Unkari itsenäistyi 16.11.1918, mutta joutui rauhansopimuksessa luovuttamaan kaksi kolmasosaa niistä alueista, jotka siihen olivat kuuluneet Itävalta-Unkarin osana, ja peräti kolme miljoonaa unkarilaista jäi maan rajojen ulkopuolelle. Muodollisesti maa oli julistautunut kuningaskunnaksi, mutta sillä ei ollut päämiehenä kuningasta.

Myös II maailmansodassa Unkari valitsi puolensa väärin ja joutui sodan jälkeen Neuvostoliiton sotavoimien määräysvaltaan. Valta maassa siirtyi seuraavien vuosien aikana kommunisteille, ja maan nimi vuosina 1949–1989 oli Unkarin kansantasavalta, ja sotilaallisesti se kuului Varsovan liittoon.

Vuonna 1999 Unkari liittyi Natoon, vuodesta 2004 se on kuulunut Euroopan unioniin, ja maa muodostaa yhden EU:n ulkorajoista. Maan hallitusmuoto on parlamentaarinen demokratia.

Vahva shakkimaa

Unkari on menestyksekkäimpiä kansakuntia shakissa monilla mittareilla mitattuna. Sen jälkeen, kun I. shakkiolympialaiset järjestettiin Lontoossa vuonna 1927, Unkari on voittanut tämän maajoukkueiden MM-kilpailun kolmesti, viimeksi 1978 Buenos Airesissa, jolloin se sai poikki Neuvostoliiton v:sta 1952 katkeamattomana jatkuneen voittoputken. Vielä Bledin kisoissa 2002 se sijoittui Venäjän jälkeen toiseksi, minkä sijoituksen se toisti vuoden 2014 shakkiolympialaisissa Tromssassa. Jos Venäjä ja Neuvostoliitto lasketaan yhdeksi osanottajamaaksi, Unkari pitää kaikkien aikojen maratontaulukossa 3. sijaa.

Naisten shakkiolympialaisia on järjestetty vuodesta 1957, aluksi epäsäännöllisesti, mutta vuodesta 1972 joka toinen vuosi. Niissä Unkari on voittanut mestaruuden kahdesti ja pitää maratontaulukossa miesten tavoin 3. sijaa.

Judit Polgár on ollut maailman naisten ykkösnaispelaaja siitä asti, kun hän saavutti suurmestarin arvon 15-vuotiaana vuonna 1991, vaikka hän ei ole koskaan tavoitellut naisten MM-titteliä. Myös hänen sisarensa Zsuzsanna ”Susan” on suurmestari ja Zsófia kansainvälinen mestari.

Unkarin kautta vuosikymmenten arvostetuin shakinpelaaja on Lajos Portisch (1937–, suurmestari v:sta 1961), joka oli vahvimpia ei-neuvostoliittolaisia pelaajia 1960-luvun alusta 1980-luvun lopulle. Hän oli muun muassa kahdeksan kertaa mukana MM-ehdokasturnauksissa ja edusti maataan ennätyselliset 20 kertaa shakkiolympialaisissa. Vuonna 2004 hän sai korkeimman unkarilaiselle urheilijalle myönnettävän arvonimen *Nemzet Sportolója* (suom. ’kansakunnan urheilija’).

Unkarilla on tällä hetkellä 5 pelaajaa FIDE:n sadan parhaan joukossa, parhaana Péter Lékó sijalla 22. Parillakymmenellä alle 40-vuotiaalla unkarilaisella on elo-luku 2500

tai korkeampi, joten ainakin pelishakissa tulevaisuus näyttää turvatulta. FIDE:n maakohtaisella ranking-listalla Unkarin miehet ovat sijalla 6.

Unkari ja tehtäväshakki

Tehtäväshakissa Unkarin saavutukset eivät ole aivan pelishakin veroiset. Ehkä lähimmän vertailukohdan tarjoaa maan menestys WCCT-laadintakilpailuissa ja niihin verrattavissa koitoksissa, joista ensimmäinen järjestettiin jo ennen II maailmansotaa. Vuonna 1937 Liettuan järjestämän joukkuekilpailun Unkari tosin voitti (Suomi 3.). Ensimmäisenä varsinaisena WCCT:n edeltäjänä voi pitää Neuvostoliiton 1962–1964 organisoimaa ”Matš družba” -kilpailua, johon otti osaa 20 maata, joista Unkari sijoittui 5:nneksi. Seuraava, alankomaalaisten 1967–1970 järjestämä kv. joukkuekilpailu, jonka Suomi voitti, keräsi jo 27 osallistujaa, joista Unkari sijoittui 13:nneksi.

Vuosista 1972–1975 alkoikin sitten PCCC:n (myöhemmin WCCF:n) järjestämänä WCCT-kilpailujen ketju, joissa unkarilaisten menestys on ollut seuraavanlainen (suluissa osanottajamaiden lukumäärä): 15. (27) – 5. (29) – 18. (28) – 20. (29) – 13. (29) – 14. (36) – 9. (30) – 14. (27), ja viimeksi käydyssä 9. WCCT-kilpailussa maa päätyi 13. sijalle (37).

Näihin tuloksiin nähden, jotka ovat keskimäärin (paria alkupään kilpailua lukuun ottamatta) olleet vain hiukan parempia kuin suomalaisten, onkin yllättävää, että maiden keskinäinen maottelu, joka järjestettiin kahdessa ryhmässä (a# ja lopputehtävät) 1978–9, päättyi Suomen hyväksi murskaavasti 67–23 (a# 37–18, lopputehtävät 30–5).

Kuitenkin oma mielenkiintonsa on kirjassa *Ungarische Schachproblemanthologie (Új magyar sakkfeladványantológia; suom. ’Uusi unkarilainen tehtäväshakkiantologia’)* annetulla tilastolla, jonka laativat Gyula Neukomm, Sándor Hun (Hertmann) ja József

Szöghy. He tekivät aikoinaan yhteenvedon kaikista vuosien 1923 ja 1937 välillä järjestetyistä (kansainvälisistä) laadintakilpailuista ja niissä vähintään (kiitos)maininnoille sijoittuneista laatijoista. Pisteytettyään sijoitukset he sen jälkeen laatijoiden kotimaiden perusteella laskivat kultakin vuodelta kuusi parhaaksi sijoittunutta maata ja saivat Unkarin osalta seuraavanlaiset tulokset: v. 1923 – 6.; 1924 – 4.; 1925 – 2.; 1926 – 4.; 1927 – 3.; 1928 – 2.; 1929 – 3.; 1930 – 3.; 1931 – 3.; 1932 – 2.; 1933 – 1.; 1934 – 1.; 1935 – 1.; 1936 – 1.; 1937 – 1. Suomi ei näissä tilastoissa yltänyt kertaakaan 6 parhaan maan joukkoon. Näiden tilastojen valossa on aiheellista väittää, että Unkari oli myös tehtäväshakin huippu-maa ennen II maailmansotaa.

Varhaisia unkarilaisproblemisteja

Yksittäisiin maa- ja joukkueotteluihinkin sisältyy aina jonkin verran sattumanvaraisuutta, ja esim. WCCT-turnauksissa ja niiden edeltäjissä pistelaskutavat ovat vaihdelleet, ja niinpä maiden laadullista antia kansainväliselle tehtäväshakkiyhteisölle on arvioitava myös muin kriteerein. Yrittämättäkään sanoa ehdotonta totuutta unkarilaisten annista tehtäväshakki maailmalle esittelen seuraavassa katsauksessa henkilöitä ja ideoita, jotka ovat minun kiinnostukseni herättäneet.

Szénin asema

Ensimmäinen unkarilainen, joka erikoisella tavalla vaikutti loppupeliteorian kehitykseen, oli vahva pelaaja József Szén (1805–1857), joka otti kantaa jo yli 200 vuotta aikaisempaan, Gioacchino Grecon (1600–1634) esittämään asemaan, joka hiukan muunnettuna on kuviossa 1. Greco väitti, että musta siirtovuorossa ollessaan saa tasapelin, mutta onnettomuudekseen sijoitti vK:n el:een. Melko pian osoitettiin, että Grecon asema on siirtovuorosta riippumatta valkean voitto, sillä vK saavuttaa ruudun g3 nopeammin kuin mK ruudun b6. Kuvio 1:n

asemaa sen sijaan pidettiin yleisesti siirtovuoroisen mustan tasapelinä.

Szén nostatti melkoisen myrskyn ilmoittaessaan olevansa valmis lyömään vetoa, että voitaisi sekä mustilla että valkeilla, jos hänellä olisi asemassa siirtovuoro. Röyhkeä väite herätti suuttumusta, jonka tyynnytti vasta arvostettu pelaaja ja teoreetikko, englantilainen George Walker (1803–1879), joka palstallaan julkaisemillaan analyyseillä osoitti Szénin haasteen olevan perusteltu. Yksi analyysimuunnelma: 1.Ke2 Kd7 2.Kf3 Kc6 3.a4 h5 4.c4 f5 5.Kg3 Kb6[!] 6.b4 g5 7.a5+ Ka6 8.c5 h4+ 9.Kh3 f4 10.c6 f3 11.b5+ Ka7[!] 12.c7 g4+ 13.Kxg4 f2 14.c8D f1D 15.b6#, tai 1.- h5 2.Kf3 g5 3.a4 h4 4.Kg4 f5+ 5.Kh3 f4 6.Kg4 Kd7 7.a5 Kc6 8.c4 jne. Musta aloittaessaan voitaisi tietysti samoin, koska sen ja valkean asema ovat keskenään täysin symmetrisiä. Jopa 1.Ke1, joka johtaisi Grecon asemaan, voitaisi.

Tehtävä tunnetaan yleisesti ”kolmen sotilaan pulmana”, mutta myös väliotsikon nimitys samoin kuin oheiset lähdetiedot ovat perusteltuja, antoivathan Szénin haaste ja Walkerin sitä tukevat analyysit asemalle aivan uuden elämän.

Varhaisia unkarilaisproblemisteja: Pongrácz ja Bláthy

Tunnetuimpia ja menestyneimpiä unkarilaisia problemisteja 1800-luvulla oli Arnold Pongrácz (1810–1890), jota on tituleerattu myös ”Unkarin tehtäväshakin isäksi”. Hän julkaisi pääasiassa pitkiä itsematteja lähinnä saksankielisissä lähteissä, sillä unkarilaisia ei juuri ollut. Yksi hänen eniten huomiota saaneista tehtävistään on **2**, joka on julkaistu jälkipainoksena Jakov Vladimirovin ja Andrej Selivanovin toimittamassa kirjassa *The Golden Book of Chess Composition 1850–1913* (2013): **1.Df8+!**; 1.- Kh7 2.g6+ Kxg6 3.Dg8+ Kh6 4.Dh8+ Kg6 5.Tb5+ Rf5[c2] 6.Kf4+ Rg5 7.Ke5 Lb8#: 1.- Kg6 2.Tf6+ Kxg5 3.Dg7+ Kh5 4.Lg6+ Kg5 5.Tf5+

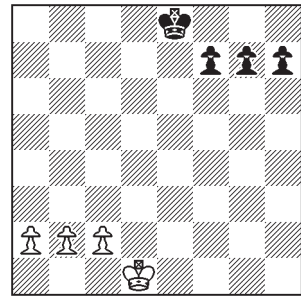
exf5 6.Kh3+ Kf4 7.Tg4+ fxc4#.

Pongráczin suurempaa huomiota herättänyt laatija oli hiukan myöhemmin esiintynyt Ottó Titusz Bláthy (1860–1939), joka on siitä harvinaisia niekkoja, että hän saavutti maailmanmainetta ennen kaikkea siviilitoimissaan sähköinsinöörinä. Yhdessä kahden muun unkarilaisen tutkijan kanssa hän keksi ZBD-muuntajan ja kehitti yksin wattimittarijärjestelmän. Hän julkaisi laatijanuransa aikana noin 500 tehtävää herättäen huomiota ennen muuta ennätysluontoisilla pitkillä eri lajityyppisillä tehtävillään, joita hän julkaisi muun muassa kirjassaan *Vielzügige Schachaufgaben* (Leipzig 1889). Hänellä on 6,0 albumipistettä. Pienehkön määrän selittää se, että osa hänen aktiivisimmasta luomiskaudestaan ajoittui 1800-luvun puolelle.

Bláthy laati useita ennätystehtäviä, muun muassa 1-siirtoisia itsemattikonstruktioita, joissa mattisiirtojen lukumäärä oli mahdollisimman korkea, ja patti- tai [itse]mattitehtäviä, joissa ratkaisu oli mahdollisimman pitkä. Joissakin tehtävissä oli maximummer tai jokin muu lisäehto, mutta tavallisimpia olivat kuitenkin aivan normaalit oikeaoppiset tehtävät. Yksi Bláthyyn specialiteetti oli minimaalitehtävät.

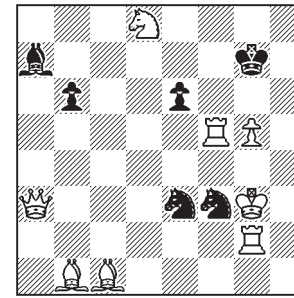
Tehtäväjargoniin on päässyt ns. *Bláthyyn matriisi*, joka perustuu OB:n *Deutsches*

U1. József Szén
Bell's Life 1840

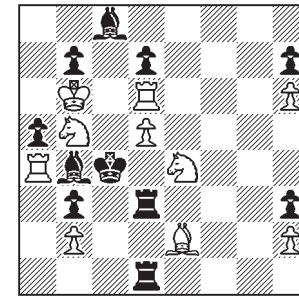
alkaja + 4+4

U2. Arnold Pongrácz
Palk. *British Chess Association* 1862

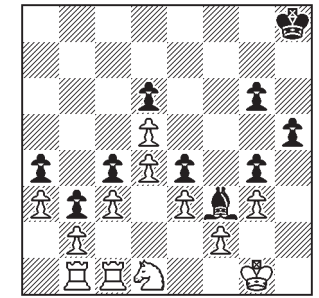
7i# 8+6

U3. Walther Jørgensen
2. palk. *Skakbladet* 1949

5# 10+11

U4. Ottó Bláthy
0687. *The Chess Amateur* 1921

+ 12+10

*Wochenschach*issa vuonna 1922 julkaisemaan 342 siirron i#:iin, joka kylläkin osoitautui virheelliseksi, mutta jonka koneistoa hän itse ja monet muut hänen jälkeensä ovat hyödyntäneet pitkien patti- ja [itse]mattitehtävien laadinnassa (kts. esim. *ECP* n:o 214). *Bláthyyn manööveriksi* taas sanotaan ideaa, jossa valkea siirtopakkoasemassa häviää tempon siirtämällä pelkkää ratsuaan, minkä jälkeen hän saavuttaa jälleen kuvioaseman, mutta niin, että musta on siirtovuorossa. Bláthyyn oma esimerkki on 4i# vuodelta 1913 (*ECP* n:o 213), mutta ideaa voi soveltaa myös mattitehtävään, kuten **3** osoittaa: *1.- T~ 2.Rd2#; **1.Rg5!** (2.Rf7[3]) Tf1 2.Re6 (3.Ra3#) Ta1 (2.- dxe6 3.dxe6 ~ 4.Ra3,Td4#) 3.Rc5 (4.Lxd3#) Td1 4.Re4!

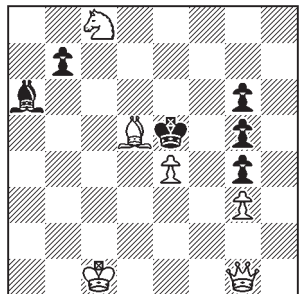
Vähemmän tunnettu Bláthylta peräisin oleva idea on *Kiinan muuri*, jota on ehkä vaikea selittää sanallisesti ilman esimerkkitehtävää, mutta lähtökohtana on voittotehtävä, jossa valkealla on selvä materiaalieta, mutta hänen torninsa ja lähettinsä tai/ja ratsunsa ovat suljettuina sotilasketjun takana, ja valkean ongelmana on vapauttaa sotilasketjun taa suljetut upseerinsa. Esimerkkinä tehtävä **4**: 1.Ta1! (1.Te2? bxc2 2.Tc1 cxd1D+ 3.Txd1 Lxd1) Kg7 2.Tc2 Kf7 (2.- bxc2 3.b4 cxd1D+ 4.Txd1 Lxd1 5.b5; 2.- g5 3.Te2 h4 4.Tel h3 5.Kh2 Kg6 6.Th1 Kf5 7.Kg1 Kg6 8.Kf1) 3.Te2 Ke7 (3.- Lxe2 4.f4 Lxd1 5.Txd1 Kf6

6.Tf1 Kf5 7.Tf2 Kf6 8.Th2 Kf5 9.Kf1 Kf6 10.f5 Kxf5 11.Tf2+ Kg5 12.Kg2 Kh6 13.Tf6) 4.Tel Kf7 5.Kh2 Ke7 6.Th1 Kf7 7.Kg1 Kf6 8.Th2 Kg7 9.Tel Kf7 10.Kf1 Kg7 11.Kel Kf7 12.Kd2 Kf6 13.Tc2 Kf7 14.Kc1 Kg7 15.Te2 Kf7 16.Tel Kg7 17.Teh1 Kh6 18.Th4 Kg5 19.T1h2 Kh6 (19.- Kf5 20.Txh5+) 20.Txg4 g5 21.Txe4 Lxe4 22.f5 +- . Tämän tyyppisiä ”epäluonnollisia” tehtäviä kutsutaan *groteskeiksi*, tai jos ne ovat lopputehtäviä, myös *romanttisiksi*.

Olisi kiva tietää, mitä nykyiset ratkaisuhjelmat sanoisivat edellisestä tehtävästä. Moni Bláthyyn ennätys on sittemmin rikottu tai kärytetty, mutta hänen suuri merkityksensä yhden laadintasuuntauksen tiennäyttäjänä on silti kiistaton. Bláthy oli muuten ensimmäinen laatija, joka esitti kaksivärisen täyskorotuksen yksiratkaisullisessa apumatissa (*Magyar Sakkvilág* 1922). Vielä tulkoon mainituksi hänen monet vaihdelmalliset itsemattinsa esimerkiksi *Fata Morgana* -opuksessa vuonna 1922. Tässä annetut näytteet Bláthylta antavat vain kalpean kuvan hänen monipuolisesta tuotannostaan, josta monet työt ovat kohonneet klassikon asemaan. Ottó Bláthy on kiistattomasti suurimpia laatijoita, joita Unkari on tehtäväteiteelle lahjoittanut.

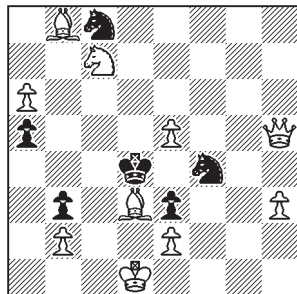
Vuonna 1860 alkoi *Vasárnap*i *Újság* -lehti julkaista ensimmäistä unkarilaista tehtäväshakkialpsta. Unkarilaisten saamal-

U5. Sámuel Gold
Neues Wiener Tagblatt 1909

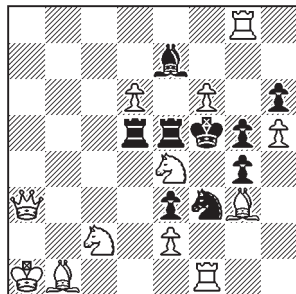
2# 6+6

U6. Zsigmond Schuster
2. palk. *Budapesti Sakkszemle* 1893

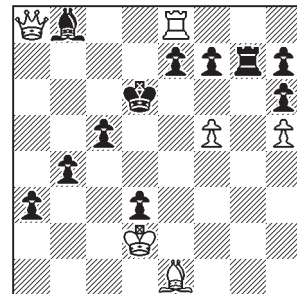
3# 10+6

U7. Péter Németh
6. kum. *Magyar Sakkvilág* 1913-4

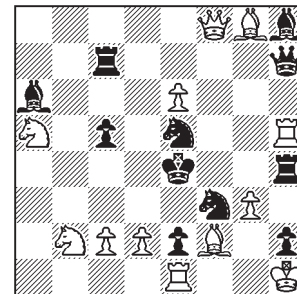
3# 12+9

U8. Róbert Kintzig
1. palk. Schuster MT
1911-12

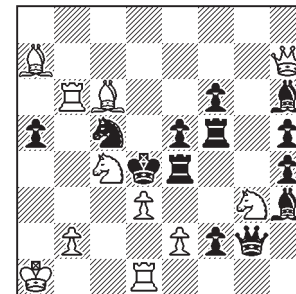
-1 & 2# 6+11

U9. Gyula Neukomm
1. palk. Halmos MT 1933

2# 12+11

U10. György Páros
1. palk. *Magyar Sakkvilág* 1931

2# 11+13

la kotimaisella julkaisufoorumilla oli suuri merkitys uuden laatijasukupolven kasvatamisessa. Palstan ensimmäinen toimittaja István Cseresnyés esitteli palstalla ensimmäisenä omakielistä shakkiterminologiaa, josta enemmistö on edelleen käyttökelpoista. Palsta eli aina 60 vuotta perustamisestaan.

Vuosisadan vaihteen sukupolvea

Ensimmäisiä merkittäviä ulkomaillakin tunnustusta saaneita unkarilaislaatijoita oli Sámuel Gold (1835–1920), jonka saksankielinen tehtäväkokoelma *200 Schachaufgaben* (Wien 1883) sisälsi siis 200 tekijän laatimaa tehtävää. Vaikka Gold myöhemmin muutti Yhdysvaltoihin, hän säilytti tiiviit kontaktit vanhan kotimaansa shakkielämään toimien muun muassa *Magyar Sakkvilág* -lehden avustajana. Artikkelissani ”Puolipatteri I” (*Tehtäväniekka* 3/2014, s. 139) esittelin Goldin tehtävän P11, jossa esiintyi naamioitu puolipatteri mahdollisesti ensimmäisiä kertoja 2#-tehtävässä. Goldin tehtävät olivat enimmäkseen englantilaisen koulukunnan tehtäviä muuten, paitsi että Gold oli valmis uhraaman duaalittomuuden puhtaiden tai taloudellisten mattien ja uhrausalkusiirron hyväksi. Olen hänen tuotannostaan valinnut kuitenkin tehtävän 5, jossa ”moderni” houkutuspuoli oppositioineen yhdistyy traditionaaliseen väijytysalkusiirtoon ja

mallimatteihin: 1.Kd2? (2.Da1#) Lf1! 1.Dh1? (2.Dh8#) Kd4! 1.Df2? (2.Db2#) Le2! 1.De3? (2.Dc3#) Ld3! 1.Dc5? (2.Dc3#) Lc4! 1.Db6? (2.Db2#) Lb5! **1.Da7!** (sp.), 1.- b~ 2.Dg7#, 1.- L~ 2.Da1#.

Edellä mainitussa unkarilaisantologiassa mainitaan 1800-lopulta lähes kaksikymmentä unkarilaista laatijaa, jotka julkaisivat tehtäviään pääasiassa kotimaisissa lähteissä, joita oli nyt tullut kaksi lisää: *Magyarország és a Nagyvilág* ja vuodesta 1889 ensimmäinen unkarilainen shakkilehti *Budapesti Sakkszemle*.

Jälkimmäinen lehti julisti vuonna 1893 Unkarin ensimmäisen laadintakilpailun 2#- ja 3#-ryhmissä. 2#-ryhmässä voitti molemmat palkinnot Zsigmond Schuster, joka sijoittui myös 3#-ryhmässä toiseksi tehtävällä 6: **1.Df3!** (2.Dd5+ Rxd5 3.Re6#), 1.- Kxe5 2.Dxf4+ Kxf4 3.Re6#, 1.- Kc5 2.Dxe3+ Kc6/Kb4 3.Lb5/Dd4#, 1.- Rb6 2.Rb5+ Kc5 3.Ld6#, 1.- Rc~ 2.Dxe3+ Kxe3 3.La7#. Tehtävä edustaa kolmine mallimatteineen Unkarissa I maailmansotaan asti vallalla ollutta böömiläistä suuntausta.

Schuster julkaisi vuonna 1908 ensimmäisen unkarinkielisen tehtävälän kirjan *A sakkfeladvány-költészet műszabályai és Schuster Zsigmond feladványai* (suom. Shakkitehtäväläadinnan taidelait ja Zsigmond Schusterin tehtäviä), joka pohjautui Josef

Pospíšilin tšekinkieliseen kirjaan *České úlohy sachové* (Tšekkiläisiä shakkitehtäviä) ja Johann Bergerin opetukseen shakkitehtävistä.

Vuosisadan vaihteessa Unkarissa syntyi joitakin shakkijulkaisuja, joista useimmat jäivät lyhytikäisiksi. Poikkeuksen teki *Magyar Sakkvilág*, joka ilmestyi ensin 1911–19 ja sitten yhtäjaksoisesti 1921–50, jolloin perustettiin *Magyar Sakkélet*, josta tuli Unkarin Shakkiliiton virallinen äänenkannattaja. Lehtien tehtäväshakkiosasto ovat toimittaneet monet maan huippulaatijat. Ne ovat toimineet ponnahduslautoina useille Unkarin aloitteleville laatijoille. Tehtävän 7 laatija oli toki aloittanut laadintansa jo edellisellä vuosisadalla: **1.Dc5!** (2.Rd4+ Txd4 3.Dxe5#, 2.Dc8+ Te6/Kxe4 3.Rxe3/Dg4#), 1.- Lxf6 2.Tf8 (sp.) Txe4+ 3.Rd4# (1.- Ke6/Lxd6 2.Dc8+, 1.- Txe4 2.Dxd5+). Päämuunnelman mattiasemassa hyödynnetään peräti neljän mustan upseerin samanaikaista kiinnostusta! Yllättävää kyllä, loppuasema on kiinnostusmallimatti, mutta muuten ollaan aika kaukana böömiläisistä ihanteista.

Róbert Kintzigillä (1881–1970) oli hyvin pitkä luomisura. Hän laati ensimmäisen tehtävänsä tuskin kaksikymmenvuotiaana ja viimeisen 80. syntymäpäivänään. Hänen tehtävänsä 8 luokiteltiin aikoinaan satushakiksi (capriccio-lajityypin tehtävä): takaisin

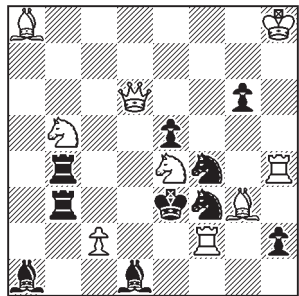
1.g4xLh5 & **1.Lg3+!**, 1.- e5 2.dxe6 o.l.#, 1.- Kd7 2.Da4#.

Gyula Neukomm ja hänen kasvattinsa

Gyula Neukomm (1892–1957) oli yksi Unkarin tehtäväteiden suurista nimistä, jonka merkitys tulevan laatijasukupolven kouluttajana ja innostajana oli merkittävä. Hän oli laatijana monipuolinen: uransa alkupuolella hän laati Good Companion -tyylisiä vaihdella-2#-ia ja myös monisiirtoisia mattitehtäviä ja itsematteja, jopa lopputehtäviä. Häntä voi sanoa yhdeksi unkarilaisen apumattikoulukunnan perustajaksi. Näytetehtävässä 9 on ennätykselliset kuusi bi-valve-muunnelmaa (oikeastaan seitsemän, mutta kaksi mateista on samoja), eli musta avaa yhden ja sulkee toisen nappulansa linjan, ja valkea hyödyntää puolustussiirron katkon: **1.Ra4!** (2.Rc3#), 1.- Rg6 2.Df5#, 1.- Rg4 2.Df4#, 1.- Rd3 2.Txe2#, 1.- Rc4 2.d3#, 1.- Rc6 2.Rxc5#, 1.- R~7 2.Lxh7#

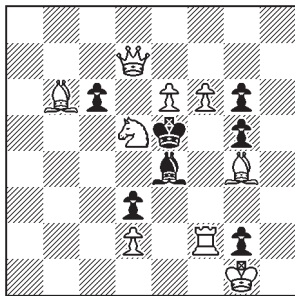
György Páros (1910–1975) oli merkittävimpiä Neukommia seuranneen sukupolven laatijoista. Hän keksi nimeään kantavan teeman, jossa bi-valvella on keskeinen osa: ”Yhdellä puolustussiirrollaan musta avaa B:n ja katkaisee A:n linjan. Mattisiirroksaan valkea käyttää hyväkseen syntynyttä

U11. Ferenc Fleck
Uudenvuoden tervehdys
1948 (v.)

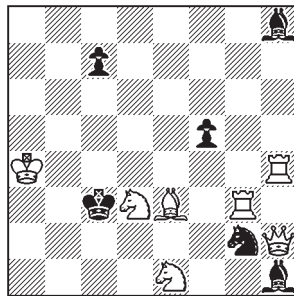
2# 9+10

U12. Ferenc Fleck
Magyar Sakkvilág 1934

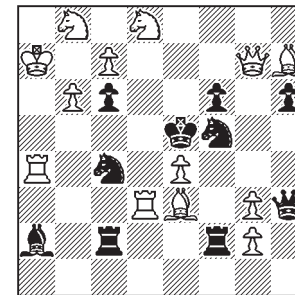
2# 9+7

U13. Ottavio Stocchi
1. palk. Melbourne Chess
Club 1953

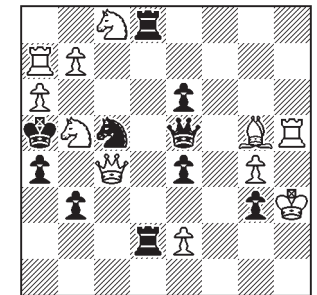
2# 7+6

U14. Ferenc Fleck
L'Italia Scacchistica 1939

2# 13+10

U15. Sándor Boros
Tijdschrift van den KNSB 1932

2# 11+10

katkoa." Keksijän varhaisin esimerkki on **10: 1.Tb4!** (2.Dd7#), 1.- Tf3 2.Dxe4#, 1.- Tg4 2.Rxf5# (1.- Tf~ 2.dxe4#). Teema on siinä mielessä joustava, että se tarjoaa sovellusmahdollisuuksia eri tehtävälajeissa, mukaan lukien itse- ja apumatit.

Toinen unkarilainen 2#-laatija Ferenc Fleck kehitti Páros-teemaa laatiin siitä syklisen esimerkin: "Yhdessä muunnelmassa musta avaa nappulan A ja katkaisee nappulan B linjan, toisessa muunnelmassa musta avaa B:n ja katkaisee nappulan C linjan, ja kolmannessa muunnelmassa musta avaa C:n ja katkaisee A:n linjan. Mattisiirroillaan valkea hyödyntää syntyneen katkon." Esimerkki **11: 1.Rf6!** (2.Rg4#), 1.- Rd4 2.Dxe5#, 1.- e4 2.Dxf4#, 1.- Re2 2.Txf3# (1.- R4~ 2.Rd5#, 1.- R3~ 2.Dd2#). Teeman vaikeudesta kielii se, että 1.- Rd4 katkoo molempia teemalinjoja b4-e4 ja a1-e5 ja että 1.- e4:n haittoina ovat myös linjanavaus vD:lle ja suojattajättö, mutta en tiedä, onko tämän varhaistyön jälkeen puhtaampaa esitystä laadittu.

Ferenc Fleck (1908–1994)

Edellisen tehtävän laatija Fleck on tietysti unkarilaisen laadinnan tunnetuimpia nimiä, joka keskittyi paljolti 2#-laadintaan, jossa hänen nimellään kulkee pari teemaakin. Ei ole sattuma, että ne ajoittuvat 1930-luvulle,

joka 2#-tuotannossa olikin Unkarin eräänlainen "kultainen vuosikymmen". Fleck teki tunnetuksi moniuhkausteeman, jonka voinee määritellä näin: "Valkea uhkaa vähintään kolmea mattia, joista musta pakottaa kunkin vuorollaan temaattisilla puolustuksillaan. Mustan puolustukset, jotka sallivat useamman uhkamatin, eivät ole sallittuja, mutta täyspuolustukset, jotka torjuvat kaikki uhat ja sallivat kokonaan uuden matin, ovat."

Vuonna 1934 Fleck julkaisi ainakin kaksi näytettä teemastaan *Magyar Sakkvilág* -lehdessä. Tehtävää **12** on jälkeempään jälkipainettu tiheämmin: *1.- cxd5 2.Dc7#; **1.Rc3!** (2.Dd4#, Dc7#, Ld4#, Lc7#), 1.- Lf3 2.Dd4#, 1.- Ld5 2.Dc7#, 1.- Lf5 2.Ld4#, 1.- c5 2.Lc7#.

Fleck tiesi kyllä, että tällaista moniuhahan erittelyä oli laadittu jo 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa, mutta useimmat niistä olivat patteriesityksiä, joissa valkea uhkasi mattia n patterinavauksella, jotka musta sitten eritteli. Siitä en sen sijaan ole tietoinen, tunsiko hän esimerkiksi Émile Pradignat'n (2. palk. *Rivista Scacchistica Italiana* 1908), Frédéric Lazardin (*L'Echiquier Français* 1906), Thomas R. Dawsonin (*Reading Observer* 1911) tai H. H. Brouwerin (*Good Companion* IV/1919; *ECP* n:o 604) ei-patterillisia esityksiä. Sittemminhän Fleck-perhe on laajentunut eri suuntiin, mutta käsitykseni on, että omissa tulkinnoissaan Fleck – ehkä

paria poikkeusta lukuun ottamatta – pysytteli Fleck-idean oikeaoppisissa uomissa.

Sen sijaan italialainen Ottavio Stocchi kiinnostui teemasta ja laati siitä useita merkittäviä tehtäviä 1950-luvulla. Yksi hänen löydöistään oli yhdistää ensimmäisen asteen Fleck (eli alkusiirtoa seuraavien uhkamattien erittely) toisen asteen Fleckiin (eli niiden uhkien erittely, jotka syntyvät vasta mustan teemanappulan liikkussa), eli esimerkiksi **13: 1.Tg7!** (2.De5#, Dxc7#, Txc7#), 1.- c~ 2.De5#, 1.- Lxg7 2.Dxc7#, 1.- f4 2.Txc7#, 1.- R~ 2.Dc2#, 1.- Rxe1 2.Dd2#, 1.- Rxe3 2.Db2#.

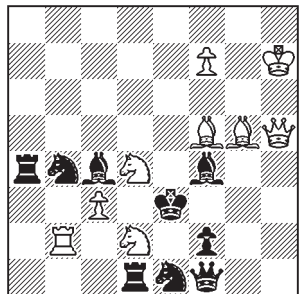
Tuntemattomampi lienee toinen Fleck-teema, joka lähteestä riippuen kantaa joko nimeä "Fleekin duaalinvälttö" (*ECP*, 174), "Fleck 2" (Degener, 153; Basisty, 312) tai "Fleck I I" (Valladão-Monteiro, 72). Sen määritelmä voisi kuulua seuraavasti: "Kahden mustan nappulan jatkettu puolustus, jossa tapahtuu osittainen aktiivinen duaalinvälttö sekä ensimmäisen että toisen asteen pelissä. Jatketut siirrot tapahtuvat samalle ruudulle." "Osittainen duaalinvälttö" tarkoittaa sitä, että vältettävä duaalimatti ei esty kokonaan, vaan esiintyy mattisiirtona toista mustan puolustusta vastaan. "Aktiivinen duaalinvälttö" tarkoittaa sitä, että duaalimatin estää jokin mustan puolustuksessa oleva hyöty, ei valkean potentiaaliseen duaalimattiin sisältyvä itse aiheutettu haitta.

Selkeintä lienee antaa esimerkki. Teh-

tävän **14** alkusiirto **1.Td6!** uhkaa (2.Te6#). MRc4:n yhden tekevää siirto 1.- Rc~ sallii matin 2.Dxf6# (mutta ei 2.Rf7? Lxf7!). Yhden tekevää siirto 1.- Rf~ sallii matin 2.Rf7# (mutta ei 2.Dxf6? Txf6!). Jatketut puolustussiirot 1.- Rcx d6 2.Rd7# (2.Rxc6? Txc6!) ja 1.- Rfx d6 2.Rbxc6# (2.Rd7? Dxd7!) (1.- Kxd6 2.Dxf6#, 1.- Kxe4 2.De7#). Duaalinvälttöt aiheuttaa kussakin tapauksessa mustan linjan (c2-c6, a2-f7, f2-f6 ja h3-d7) avautuminen. Utta tässä teemassa aikaisempiin verrattuna on se, että aktiivinen duaalinvälttö esiintyy sekä 1. että 2. asteen pelissä ja että jatketut puolustussiirot tapahtuvat samalle ruudulle. Kuten tehtävän 14 runsas nappulamäärä antaa otaksua, teemaesityksiä ei ole olemassa pilvin pimein.

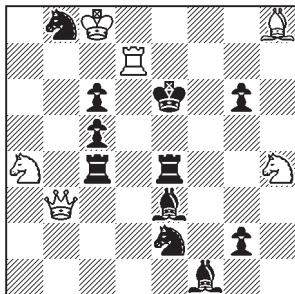
Sándor Boros (1907–1944) oli yksi niistä kansainvälisesti tunnetuista unkarilaisista 2#-laatijoista, joilla oli kunnia saada nimiinsä teema. *Boros-teema* onkin helpompi sekä määritellä että ymmärtää kuin edellinen teema: "Valkea mattisiirroillaan saa aikaan mustan nappulan epäsuoran kiinnittymisen, jonka hän kyseisellä mattisiirrolla hyödyntää." Boros laati 1930-luvun puolivälin molemmin puolin aiheesta joitakin tehtäviä, joista **15** voi olla varhaisimpia: **1.Ra3!** (2.Db5#), 1.- Rd3 2.Lxd8#, 1.- Rd7 2.Lxd2# (1.- Rxb7 2.axb7#, 1.- Rxa6 2.Txa6#). Tehtävä esittää samalla *Loydin puolikiinnitystä*, eli mustan puolikiinnitetystä nappuloista toinen jättää

U16. Ferenc Herpai
Palk. *Die Schwalbe*
VII-IX 1936

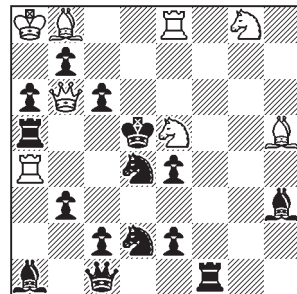
2# 9+9

U17. Einar Letzén
Tidskrift för Schack 1921

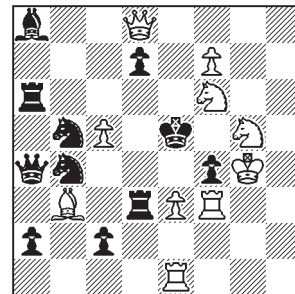
2# 6+11

U18. Fredrik Storm
The British Chess Magazine
VII/1939

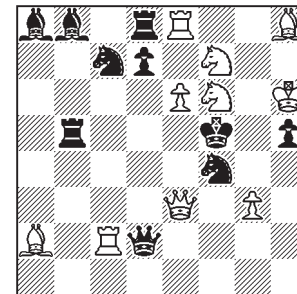
2# 8+15

U19. József Szöghy
1. palk. *Magyar Sakkélet*
1952

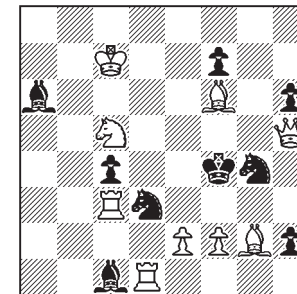
2# 10+11

U20. Sven Ekström & Jan
Knöppel
1. palk. *Vårt Hem* 1940

2# 10+10

U21. Ferenc Herpai
Magyar Sakkvilág 1949

2# 9+9

kiinnityslinjan, jolloin valkea mattisiirro-
laan kiinnittää toisen. Tässä puolikiinnitys
on alkuasemassa vielä naamioitu (vRb5).

Edellinen tehtävä olisi voinut olla
esimerkki *Herpai-teemasta*: ”Osittaista
duaalinvälttöä: kahdessa muunnelmassa
musta katkoo kahden mustan nappulan
linjat tarjoten valkealle näennäisesti kaksi
mattimahdollisuutta. Siirroissa olevien
kompensoivien elementtien ansiosta vain
toinen mattisiirroista käy päinsä.” Tehtävässä
15 kompensoivat elementit olivat mR:n lisä-
suojauskset b6:een ja b4:ään, jotka pakottivat
valkean valitsemaan vain toisen d-linjan
katkot hyödyntävistä mattisiirroista.

Edellinen tehtävä on itse asiassa hiukan
huvittava anakronismi, sillä Ferenc Herpai
(1910–1994) laati oman teemesimerkinsä
vasta vuonna 1934 (*ECP* n:o 750), eikä siinä
ollut duaalinvälttöä, vaan valkean matit erit-
teli mustan teemasirroissa ollut lisähaitta (ei
siis positiivinen, kompensoiva elementti). Il-
meisesti ensimmäinen laatijan kynästä lähte-
nyt ”oikea Herpai” on **16: 1.Dh6!** (2.Lxf4#),
1.- Rd3 2.Rxc4#, 1.- Rbd3 2.Rxf1# (1.- Rg2
2.Dh3#, 1.- Rd5 2.De6#, 1.- Lxg5 2.Dxg5#).

Tosin vieläkin varhaisempia Herpai-tee-
man esityksiä samantyyppisellä koneistolla
on, esimerkkinä **17: 1.Dd3!** (2.Dd6#), 1.- Ld4
2.Dxc4#, 1.- Rd4 2.Dxe4# (1.- Tcd4 2.Rxc5#,
1.- Ted4[xh4] 2.Dxg6#, 1.- Lf4 2.Dh3#, 1.-

Rxd7 2.Dxd7#).

Herpai-perhe

Herpai-teeman ympärille ja innoittamana on
syntynyt suurempi teemaperhe kuin teeman
alullepanija olisi voinut arvatakaan. Yksi
perheenjäsen on niin sanottu *Yhden linjan*
Herpai, joka on ristitty myös *Norjalaiseksi*
Herpaiksi tai *Storm-teemaksi* norjalaisen
kehittäjänsä Fredrik Stormin (1914–1991)
mukaan: ”Kahdessa puolustuksessaan mus-
ta katkoo yhden ja saman linjansa tarjoten
valkealle näennäisesti kaksi mattisiirtoa.
Kummassakin puolustuksessa olevan positiiv-
isen lisäelementin ansiosta toinen mateista
estyy.” Stormin oma **18** on usein lainattu
tehtävä tässä yhteydessä: **1.Rd3!** (2.Te5#),
1.- R4f3 2.Rf4# (2.Rf6?), 1.- R2f3 2.Rf6#
(2.Rf4?) (1.- Rf5 2.Lf7#, 1.- Re6 2.Re7#, 1.-
Rb5 2.Dc5#, 1.- Rc4 2.Rb4#, 1.- Le6 2.Re7#,
1.- Tf5 2.Dd8#).

Herpai-teemakin kantaa mukanaan
osittaista duaalinvälttöä: yksi teemamatti
toteutuu yhdessä vaiheessa, toinen toisessa.
Syklisessä Herpaissa mustalla on kolme
teemalinjaa abc, joista kulloinkin musta
katkaisee kaksi, eli linjat ab, bc ja ca. Valkea
ei kuitenkaan mattisiirroillaan voi hyödyn-
tää kuin yhden katkoista, eli duaalimatteja
ei esiinny. Esimerkkitehtävä **19: 1.Txf4!**

(2.Tf5#), 1.- Rc6 2.Rf3# (2.Te4?), 1.- Rd5
2.Rxd7# (2.Te4?), 1.- Rd6 2.De7# (2.Rxd7?)
(1.- R[T]d4 2.exd4#, 1.- Txf6 2.Dxf6#).

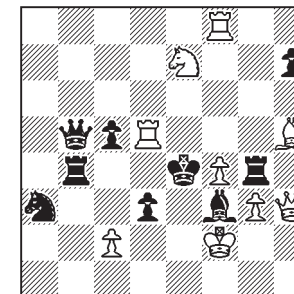
Edelliselle teemalle sukua on *Kolmen*
linjan Herpai: ”Herpai-teema kolmoismatin
vältöin: vähintään kolmessa muunnelmassa
musta katkoo samanaikaisesti kolme linjaan-
sa, mutta valkea voi hyödyntää niistä vain
yhden, kulloinkin eri katkon.” Yksi harvoista
teemaesityksistä on **20: 1.Lb1!** (2.Tc5#),
1.- Rcd5 2.De4# (2.De5? 2.Rd6?), 1.- Rfd5
2.Rd6# (2.De5? 2.De4?), 1.- d5 2.De5#
(2.De4? Rd6?) (1.- Le4,Td5 2.D(x)e4#, 1.-
Txb1,Te5 2.D(x)e5#, 1.- Dd5,Dd3 2.Dxf4#
sekä 1.- Ld5 2.Rd6,De5# ja 1.- Dxc2,Dc3
2.Rd6,Dxf4#).

Ei siinä vielä kylliksi, että mustia katkoja
on käsitelty Herpai-teeman laajennuksissa,
vaan jälkipolvet ovat kehitelleet edelleen
teemaa koskemaan myös valkean peliä.
Valkea Herpai perusmuodossaan kuuluu
seuraavasti: ”Musta avaa kahdessa tai use-
assa muunnelmassa kahden (tai useamman)
valkean nappulan linjan. Mattisiirroissa val-
kea hyödyntää vuoroin kummankin (kunkin)
linjanavauksen” (Degener, 189). Tehtävä
21 on selkeä esimerkki: **1.Lh3!** (2.Dxg4#),
1.- Rde5 2.Td4# (2.Tf3?), 1.- Rdx2 2.Tf3#
(2.Td4?), 1.- Rxf6 2.Df5# (2.Df3?), 1.- Rgxf2
2.Df3# (2.Df5?); myös 1.- Rge5 2.Df5,Dxh6#
ja 1.- Re3 2.Df3,Dxh6#.

Edelleen on olemassa *kaksivärinen Her-
pai*, jossa esiintyy täydellisenä sekä valkea
että musta Herpai. Esimerkkinä **22: 1.Tfd8!**
(2.Te5#), 1.- c4 2.Td4# (2.cxd3?), 1.- Rc4
2.cxd3# (2.Td4?), 1.- Tg5 2.Lf3# (2.Df5?),
1.- Tgx3 2.Df5# (2.Lf3?), 1.- Txf4 2.De6#
(2.Df5? 2.Lxf3?). (1.- Db8 2.cxd3#). 1.- c4
ei kaksine haittoineen ole duaalinvälttömie-
lessä järin kaunis muunnelma.

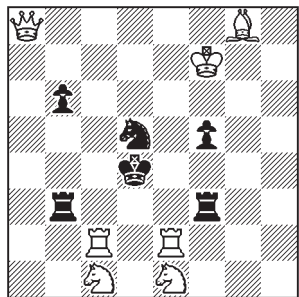
Yliä Herpai-perheeseen kuuluu *vuorottelu-Herpai*: ”Kahdessa muunnelmassa
musta katkoo kaksi omaa linjaansa ja
avaa kaksi valkean linjaa. Kummassakin
muunnelmassa valkea hyödyntää toista lin-
janavausta.” Esimerkkitehtävä **23: 1.Kf8!**
(2.Dxd5#), 1.- R~ 2.Tc4#, 1.- Rc3 2.Rxb3#,
1.- Re3 2.Rxf3# (1.- Tb5 2.Rxf3#).

U22. Fernand Guilbot
Palk. *Thèmes-64* 1957

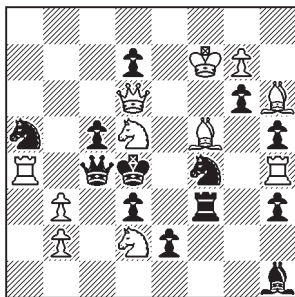
2# 9+9

U23. Roland Lecomte
*Schweizerische Arbeiter
Schachzeitung* 1959 (Jan
Hartongin mukaan)

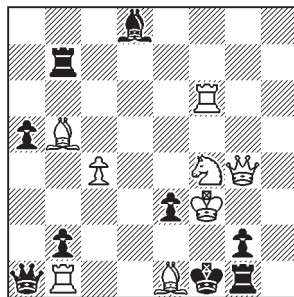
2# 7+6

U24. Gyula Tóth
1. palk. *Munkássakk* TT
1934

2# 11+13

U25. Andrej Ančín
Die Schwalbe IV/1936

2# 8+9

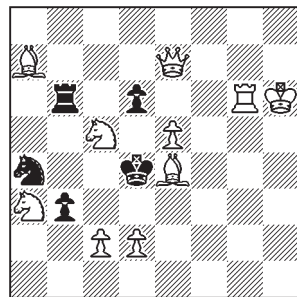
Edellä esiintyi jo tehtävän 19 laatija József Szöghy (1910–1993), joka on rikastuttanut tehtäväshakillista nomenklaturia useallakin häneen nimeensä liitettyllä teemalla. Eri lähteet ovat tosin hiukan eri mieltä, mitkä teemat ovat kyseessä ja kuinka monta niitä on. Seuraan esityksessäni osittain *Encyclopedia of Chess Problems. Themes and Terms* -kirjan esimerkkiä, jonka mukaan teemoja on kolme, jotka on eroteltu toisistaan vain numeroin – ja tietysti eri määritelmän. *Szöghy-teema 1:n* määritelmä on: ”Alkusiirto päästää mustan nappulan, joka vuorostaan tekee paljastusshakin mutta päästää samalla valkean patterin etunappulan, joka tekee matin.” Eri lähteissä on yleensä lainattu tehtävää **24: 1.Le4!** (2.Df6#), 1.- Re6+ 2.Rf6# (1.- Rg2+ 2.Rxf3#, 1.- Rxd5 2.Lxf3#, 1.- Rc6 2.Txc4#). Sinänsä harvinainen tapaus, että teemaesitykseksi riittää yksi muunnelma.

Szöghy 2 -teema kuuluu seuraavasti: ”Musta torjuu uhan kolmella shakkauksella, joihin valkea vastaa ristishakein.” ”Ristishakki” tarkoittaa yleensä, kuten tässä, sitä, että valkea katkoo shakkauslinjan lyömättä shakkaavaa nappulaa. Esimerkkitehtäväksi annetaan yleensä **25: 1.Kxe3!** (2.Df3[e2]#), 1.- Lb6+ 2.c5#, 1.- Te7+ 2.Re6#, 1.- Da3+ 2.Lc3# (1.- Th1 2.Dxg2#). Jos teemamääritelmään ei kuulu mitään muuta, yksi var-

haisimpia esimerkkejä voi olla **26: 1.Tg4!** (2.Rxb3#), 1.- d5+ 2.Lg6#, 1.- dxc5+ 2.Lc6#, 1.- dxe5+ 2.Re6# (1.- Kxc5 2.Dxd6#, 1.- Rxc5 2.c3#). Valladão-Monteiro (205) tosin lisää teemamääritelmään, että ”valkean alkusiirto altistaa vK:n shakeille”, mutta niinhän tapahtuu myös Barryn tehtävässä.

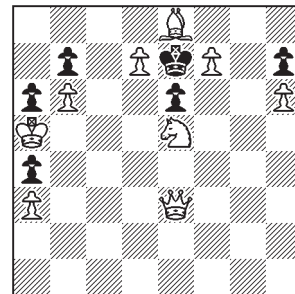
Szöghy 3 -teema kuuluu seuraavasti: ”Korotusmattien vuorottelu esipelin tai houkutusken ja ratkaisun (tai kahden ratkaisun) välillä.” Eri lähteet antavat liikuttavan yksimielisesti saman esimerkkitehtävän **27: a) *1.- Kd6 2.d8D#, 1.- Kf6 2.f8D#, 1.- Kf8 2.Dc5#, 1.- Kd8 2.Dg5#, 1.De4!** (sp.). 1.- Kd6 2.f8D,L#, 1.- Kf6 2.d8D,L#, 1.- Kf8 2.Db4#, 1.- Kd8 2.Dh4#; b) *1.- Kd6/Kf6 2.f8D,L/

U26. Henry W. Barry
The Pittsburgh Gazette Times 26.1.1913

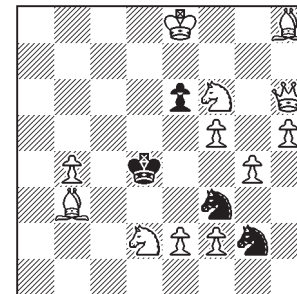
2# 10+5

U27. János Kiss
1. palk. *Magyar Sakkf.
Társaság* TT 1942

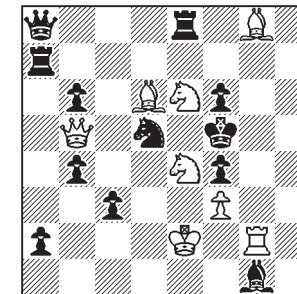
2# b) vDe3→e4 9+6

U28. József Szöghy
1. palk. *Népszava* 1941

2# 12+4

U29. Sándor Hertmann
1. palk. *Chemnitzer
Wochenschach* 1926

2# 8+12

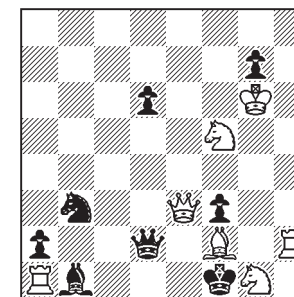
d8D,L#, **1.De3!** (sp.) jne.

Minulle on arvoitus, miksi nämä Szöghy-teemat on nimetty József Szöghyn mukaan. Kaikki teemoista annetut esimerkkitehtävät ovat jonkun muun laatimia, ja käydessäni läpi Szöghyn tuotantoa – en sentään kaikkia tulkintaa hänen ”omista” teemoistaan. Lisäksi Mark Basisty (292) antaa Szöghy 1 -teemalle eri määritelmän kuin muut lähteet: ”MK:n siirtojen jälkeinen matinvuorottelu esipelin ja ratkaisun välillä” esimerkkit tehtävänä **28: *1.- Ke5 2.Rfe4#, 1.- Kc3 2.Rd5#, 1.Df8!** (2.Dc5#), 1.- Ke5 2.Rd5#, 1.- Kc3 2.Re4#. Tämä muistuttaa aika paljon *ECP*:ssä annettua Szöghy 3 -teeman määritelmää ilman valkean korotusvuorottelua, mikä tuntuukin luontevalta, sillä korotusvuorottelun vaatiminen napittaisi teeman turhan kireäksi.

Yksi Unkarin kultaisen aikakauden tunnetuimpia laatijoita oli László Schór (1897–1984), jonka mukaan on nimetty yksi 2#-teema. *Schór-teeman* määritelmä kuuluu: ”Alkusiirroillaan valkea päästää mustan nappulan ja samanaikaisesti kiinnittää nappulansa b. Torjuakseen uhan musta päästää nappulan b, joka tekee matin.” Varhainen esimerkki **29** havainnollistaa: **1.R4c5!** (2.Dd3#), 1.- Re3 2.Rd4#, 1.- Re7 2.Rg7# (1.- Rc7 2.Lh7#, 1.- Txe6+ 2.Lxe6#).

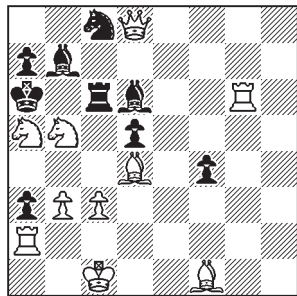
Schór on saanut nimensä myös yhteen teemaan, joka edustaa niin sanottua *status quo -tyyppiä*. Tämän lajin teemoille on ominaista, että musta puolustussiiroillaan palauttaa alkuasemassa vallinneen tilanteen, jonka valkea on alkusiirron kiinnityksillään/päästöillään järkyttänyt. *Castellari-Schór-teemassa* valkea epäsuorasti kiinnittää yhden ja päästää toisen nappulansa. Musta puolustussiiroillaan puolestaan kiinnittää *suoraan* alkusiirroissa päästetyt ja päästää *suoraan* kiinnitetyn valkean nappulan. Esimerkkinä tehtävä **30: 1.Kg5!** (2.Rg3#), 1.- Da5 2.Dd3#, 1.- Dd5 2.De1# (1.- Dxe3+ 2.Rxe3#, 1.- Dxf2 2.Dxf2#). VK, joka sekä päästää vRf5:n että kiinnittää vDe3:n, katsotaan ”epäsuoraksi” toimijaksi.

U30. László Schór
1. palk. *Magyar Sakkélet* 1928

2# 7+8

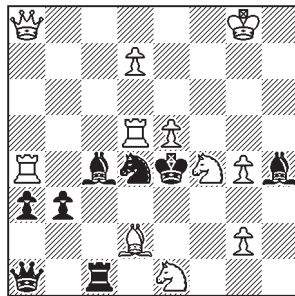
U31. Knud Hannemann

12. main. *El Ajedrez Argentino* 1926

2#

10+9

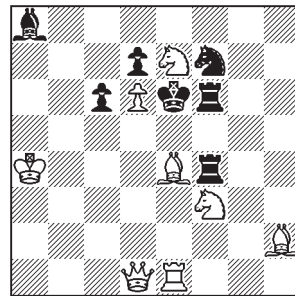
U32. Arnaldo Ellerman

L'Echiquier 1926

2#

11+8

U33. Alfréd Hochberger & Zoltán Zilahi

Die Schwalbe 1932 (v.)

2#

8+7

Jos olisin lähtenyt esittelemään unkarilaisia 2#-teemoja kronologisesti, olisin aloittanut tehtävän 29 laatijasta. Sándor Hunista (Hertmann; 1906–1944), jonka nimeä kantava teema löydettiin jo 1920-luvulla. *Hertmann-teeman* määritelmä: ”Mustan kahdessa muunnelmassa hyödynnettävän puolikiinnityksen ja Goethart-päästön yhdistelmä.” Goethart-päästö oli löydetty 1910-luvulla. Siinä musta katkoo kiinnitetyn nappulansa linjaa niin, että valkea voien mattisiirossaan epäsuorasti päästää. Hertmann-teeman esimerkkinä annetaan usein **31: 1.Txa3!** (2.Rc7#), 1.- Tc5 2.Rc6#, 1.- Lc5 2.Rd6#, 1.- Lxa3+ 2.Rxa3#, 1.- Txc3+ 2.Rxc3#, 1.- Tc4 2.Rc7#[uhkaus].

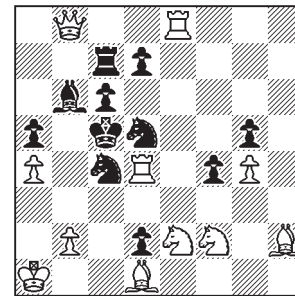
ECP antaa teemasta hiukan toisenlaisen kuvauksen, mutta tarkoittaa ilmeisesti ideaa, jonka Degener (192) on ristinyt *Hertmann-Krämer-teemaksi*: ”Vähintään kolmessa muunnelmassa sama valkea upseeri tekee matin sen jälkeen, kun kaksi puolikiinnitetyä mustaa nappulaa on päästännyt sen.” Yksi varhaisimmista esimerkeistä saattaa olla **32: 1.Red3!** (2.Rc5#), 1.- Lxd3 2.Tc5#, 1.- L~ 2.Tdx4#, 1.- Lxd5+ 2.Dxd5#, 1.- Re6 2.Td6#. *Chemnitzer Tageblatt* järjesti seuraavana vuonna aiheesta teematurnauksen, jonka voitti Wilhelm Krämer (1898–1973), joka oli vuonna 1926 sijoittunut Babson-task TT:ssa kunniamaininnalle.

Alfréd Hochberger oli unkarilaislaatija, joka esiintyi enimmäkseen 1930-luvulla, mutta hänestä ei jälkipolville ole säilynyt juuri muita elämäkertatietoja kuin nimi – ja teema. *Hochberger-teeman* määrittelee Degener (195) näin: ”Alkusiirroillaan valkea päästää epäsuorasti upseerinsa [joka uhkaa mattia; *ECP*, 213]. Musta torjuu uhan lyömällä päästetyn valkean nappulan samalla kiinnittäen itsensä ja alkusiirron tehneen nappulan, joka tekee matin siirtymällä kiinnityslinjaa pitkin.” Esimerkkitehtävä **33: *1.- Txe4+ 2.Rd4#; 1.Dd4!** (2.Lf5#), 1.- Txe4 2.Dc4# (1.- R~ 2.Rg5#, 1.- Rxd6 2.Ld5#). Noihin aikoihin olivat mattisiirrot kiinnityslinjaa pitkin (ns. Pelle-siirrot) suosittuja tutkimuskohteita, joten Hochberger-teema oli hyvin ajan hermolla.

Flórián (Feldmann) -teemat

Tunnetuimpia unkarilaisia 2#-laatijoita, ainakin mitä teemoihin tulee, on Tibor Flórián (Feldmann; 1919–1990), joka oli myös vahva pelaaja. *Flórián* (Feldmann) *I-teema* kuuluu seuraavasti: ”Yhdessä vaiheessa tapahtuva matin- tai jatkonvuorottelu kahta yhden-tekevää ja jatkettua puolustusta vastaan.” Tiiviikö sanallinen määritelmä ei ehkä aukenne helposti, joten Degenerin (153) kaukaa historian kätköistä kaivama **34** tarvitaan ha-

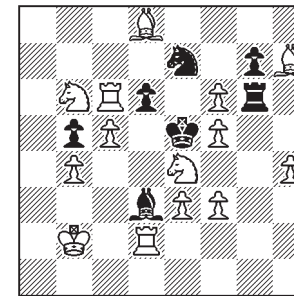
U34. Henry E. Kidson

Illustrated London News 1880

2#

11+11

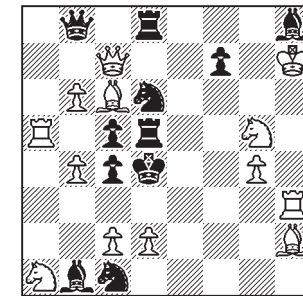
U35. Endre Jungreis

1520. *Magyar Sakkvilág* 1939

2#

14+7

U36. Gerhard Maleika

7. kum. *Die Schwalbe* 1970

2#

13+11

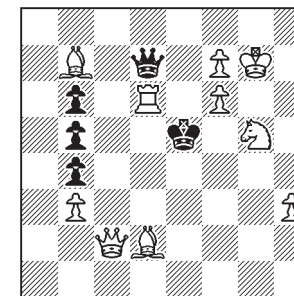
vainollistamaan, mistä on kysymys: **1.Te3!** (sp.), 1.- Rd~ 2.Rd3#, 1.- Rb4 2.Re4#, 1.- Rc~ 2.Re4#, 1.- Rd6 2.Rd3# (1.- Kb4,f~ 2.Rd3#, 1.- Kd6 2.Df8#). Flóriánin oma ensiesitys ilmestyi *Munkássakk*-lehdessä vuonna 1936.

Perusmuodossaan Flórián on siis vuorotteluteema. Yleensä minkä pystyy esittämään vuorotteluna, pystyy esittämään myös syklisesti. *Syklisen Flórián I-teeman* voi määritellä seuraavasti: ”Yhdessä vaiheessa tapahtuva syklinen matinsiirtymä kolmen mustan nappulan yhdentekevää ja jatkettua puolustusta vastaan.” **35** on perusesitys: **1.Rxd6!** (sp.), 1.- T~ 2.Rf7#, 1.- Txf6 2.f4#, 1.- R~ 2.f4#, 1.- Rd5 2.Rd7#, 1.- L~ 2.Rd7#, 1.- Lxf5 2.Rf7#.

Flórián-teemoja jatketuin puolustuksin on olemassa muitakin. *Kolmannen asteen Flórián I-teema* määritellään näin: ”Yhdessä vaiheessa tapahtuva kahden mustan nappulan ensimmäisen, toisen ja kolmannen asteen jatkettu puolustus.” *ECP*:n tehtävä n:o 590 eli **36** on ainoa tuntemani esimerkki: **1.Txc5!** (2.Txd5#), 1.- Rd~ 2.Lg1#, 1.- Rf5! 2.c3#, 1.- Re4!! 2.Rf3#, 1.- T~ 2.Rf3#, 1.- Txf5! 2.Lg1#, 1.- Tf5!! 2.c3# (1.- Lxc2+ 2.Rxc2#, 1.- c3 2.dxc3#). Kolmannen asteen puolustuksellehan on tyypillistä se, että se sisältää saman haitan kuin toisen asteen puolustuskin, mutta korjaamalla kyseisen haitan se aiheuttaa uuden.

Flórián-teema 2 sisältää myös jatkettua puolustusta: ”Matinmuutokset seuraavat saman nappulan yhdentekeviä ja jatkettuja puolustuksia kahdessa vaiheessa.” Jatketun puolustussiirron ei tarvitse molemmissa vaiheissa olla sama. Suorittamani haku antoi yhdeksi vanhimmista esityksistä tehtävän **37: 1.Dd3?** (2.Rf3,Dd5#), 1.- Dxb7 2.Te6#, 1.- Dxd6 2.De4#, 1.- Dc6!; **1.Dc8!** (sp.), 1.- Dxb7 2.De6#, 1.- Dxd6 2.Rf3# (1.- Dd8[e6,c6] 2.De6#, 1.- Kf5 2.Td5#, 1.- Dh3[g4,f5,e8.xc8] 2.Td5#, 1.- Kxd6 2.Lf4#, 1.- Dxf7+ 2.Rxf7#). MD ei ole paras nappula havainnollistamaan jatkettua puolustusta, sillä – kuten tässä – ei-temaattiset puolustukset tapaavat johtaa duaaleihin, mutta tässä tehtävässä alkusiirto on ainakin hyvä. Tibor Flórián esitti teeman

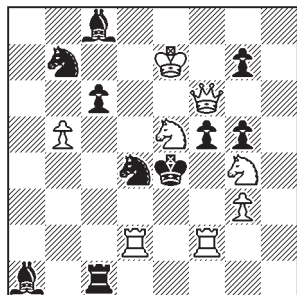
U37. Edm. Von Eylmann

Deutsche Schachzeitung 1906

2#

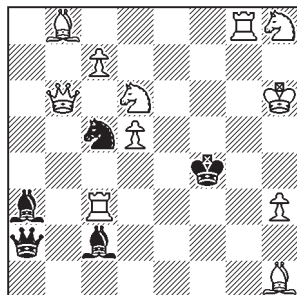
10+5

U38. Valentin Rudenko
1. palk. *Šachové umenie*
1974

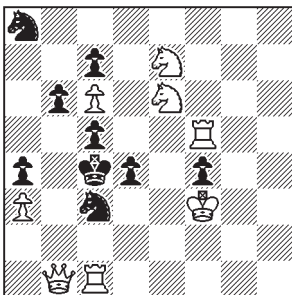
2# 10+7

U39. Cornelis Goldschmeding
2. main. *Probleemblad* 1946
(omist. J. J. Seilberger)

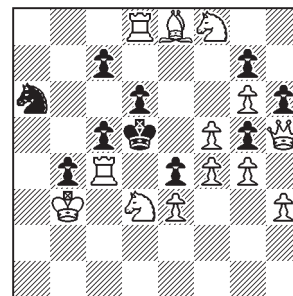
2# 11+5

U40. Alfreds Dombrovskis
3. palk. *64* 1968

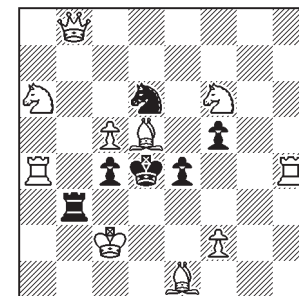
2# 8+9

U41. Christopher Reeves
The Problemist 1968

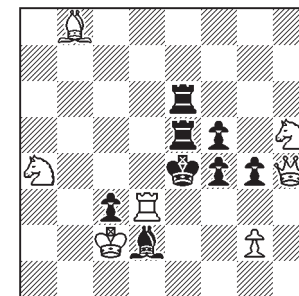
2# 13+10

U42. Vjatšeslav Pil'tsenko
2. kum. *Zadatsi i etjudy* 1995

2# 10+6

U43. Luigi Ceriani
Die Schwalbe 1939

2# 7+8

ilmeisesti ensi kerran vuonna 1936 (Palk. *Rádió Újság*; 1. palk. *Népszava*).

Syklinen *Flórián-teema 2* tarkoittaa, että ”valkean puolustukset muuttuvat syklisesti kolmessa vaiheessa mustan jatkettua puolustusta vastaan, mutta mustan jatkettua puolustussiirot muuttuvat vaiheesta toiseen” (*ECP*, 172). Samainen *ECP* antaa esimerkiksi tehtävän 38: *1.- Rd~ 2.Tfe2#, 1.- Rc2 2.Dxc6#, 1.Rd7? (2.De5#), 1.- Rd~ 2.Dxf5#, 1.- Rf3 2.Tfe2#, 1.- Kd5 2.Dxc6#, 1.- gxf6 2.Rdx6#, 1.- Tc5!; **1.Rc4!** (2.De5#), 1.- Rd~ 2.Dxc6#, 1.- Re6 2.Dxf5#, 1.- Kd5 2.Dxc6#, 1.- gxf6 2.Rgxf6#.

Vielä on ideasta olemassa *Kolmannen asteen Flórián-teema 2*: ”Kahdessa vaiheessa esiintyvä matinmuutos mustan nappulan ensimmäisen, toisen ja kolmannen asteen puolustuksiin.” Esimerkki 39: *1.- R~ 2.De3#, 1.- Re4! 2.Tf3#, 1.- Rd3!! 2.Dd4#, **1.Rc4!** (2.c8D,L#), 1.- R~ 2.Df2#, 1.- Rd3! 2.Df6#, 1.- Re4!! 2.Tf3#. Mustan jatkettua siirrot voivat joko vaihtaa toisen ja kolmannen vaiheen funktiotaan, kuten tässä, tai säilyttää ne (*ECP* n:o 597).

Lähdekirjallisuus ei näytä juuri tuntevan *Flórián-teeman* laajennuksia koskemaan valkean jatkettua hyökkäystä. *Valkea Flórián-teema* (engl. reciprocal white correction) tarkoittaa tehtävähakillisella selkokielellä

”kahden valkean nappulan jatkettua hyökkäystä seuraavia kumousten vuorotteluja”, eli 1.A~? a! 1.A!# b! 1.B~? b! 1.B!# a! ja ratkaisu voi olla mikä vain, kuten esimerkissä 40: 1.R7~? d3! 1.Rd5!# d3 2.Txc3#, 1.- b5!; 1.R6~? b5!, 1.Rxf4!# b5 2.Da2#, 1.- d3!; **1.Te5!** (sp.), 1.- b5 2.Txc5#, 1.- d3 2.Te4#. Ihannetapauksessa myös ratkaisu olisi vielä jatkettua hyökkäystä, mutta käy se näinkin.

Edelleen teemasta on olemassa syklinen variantti (engl. Cyclic White Correction) eli ”valkean kolmen nappulan jatkettua hyökkäystä seuraavat sykliset kumoukset”. Käsittelin tätä teemaa ja yleensäkin valkeaa *Flóriánia* artikkelissani ”Jatkettu hyökkäys, III osa” (*Tehtäväniekka* 3/2012, s. 76–87) ja annoin esimerkkinä tehtävän J55 (*ECP* n:o 592) ja mainitsin, että tunsin ainoastaan toisen tehtävän, joka esitti ko. teemaa, ja että sekin on ”K18-materiaalia”. Kyseinen tehtävä on 41: 1.L~? c6! 1.Ld7? c6 2.Le6#, 1.- Rb8!, 1.- Rd~? Rb8! 1.Re5? Rb8 2.Lf7#, 1.Rf~ gxf4! 1.Re6? gxf4 2.Rexf4#, 1.- c6!, **1.h4!** (sp.) 1.- c6 2.Lf7#, 1.- Rb8 2.Txc5#, 1.- gxf4 2.f6#, 1.- gxh4 2.f6#, 1.- exd3 2.e4#. Erityisen ruma on tietysti houkutus 1.Re5? kaksoisuhkauksineen ja vD, jonka muuraimiseksi h5:een on tarvittu sotilaita, joilla ei asemassa ole muuta virkaa.

Árpád Földeák (1917–2004) oli tun-

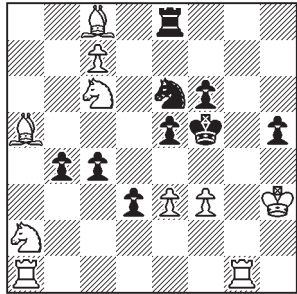
nettu erityisesti apumattilaatijana, mutta yllättävää on, että hän on saanut nimiinsä 2#-teeman, josta tosin hänen laatimiaan esimerkkejä en tunne. Se käsittelee jatkettua puolustusta erikoislaatuisella tavalla: ”Mustan nappulan yhdentekevää siirtoa torjuu valkean ensimmäisen asteen uhkauksen, mutta sallii uuden. Yrittäessään torjua kyseisen uuden matin, sama nappula mahdollistaa valkean ensimmäisen asteen uhkauksen.” *ECP*:n tehtävä n:o 623 on yksi harvoista tuntemistani tehtävistä, joka esittää teeman jopa kahdella nappulalla. Poikkeuksellisesti tarjoan nyt näytteeksi paljon uudemman tehtävän 42, jossa teema on yhdistetty valkean jatkettuun hyökkäykseen: 1.La8? (2.Dxd6#) R~! 1.Lg8?! R~ 2.Txc4#, 1.- Rf7!, 1.Le6!# R~? 2.Txc4#, 1.- Ke5!, 1.Lxc4!# R~ 2.Lxb3#, 1.- Tb4!, **1.Lxe4!** (2.Dxd6#), 1.- R~ 2.Lxf5#, 1.- Rxe4 2.Dd6# (1.- Tb2+ 2.Dxb2#, 1.- Tc3+ 2.Lxc3#). Tämäkin tehtävä on tavallaan kaksinkertainen esitys, sillä houkutus 1.Lxc4? esiintyvä jatkettu puolustus 1.- Rxc4 mahdollistaa myös ensimmäisen asteen uhkauksen 2.Dd6#.

Uudemmaa 2#-tematiikkaa edustaa *Hirlap-teema*: ”Kaksivaiheisessa 2#-tehtävässä valkea vaihtaa yhden puolikiinnityksen toiseen.” Teeman erikoinen nimi juontuu teemakilpailun vuonna 1962 järjestäneestä *Dunaújvárosi Hirlap* -lehdestä. Lehden nimen voisi suomentaa vapaasti

”Uuden Tonavankaupungin sanomiksi”. *Dunaújvárosin* kaupungin vanha, sattuneesta syystä huonoon huutoon joutunut nimi oli Sztálinváros (”Stalininkaupunki”). Teeman venäjänkielinen nimi on ”Dunajskaja tema” eli ”Tonava-teema”. Teemakilpailun voittaja (Jan Hartong) esitti teeman vaihdelmassa ja ratkaisussa, toiseksi tullut (Antonio Pialesi) houkutuksessa ja ratkaisussa. Kummankin edelle oli kuitenkin ehtinyt Luigi Ceriani, joka runsaat 20 vuotta aikaisemmin oli ehtinyt laatia tehtävän 43: *1.- g3 2.Rxg3#, 1.- f3 2.gxf3#, **1.De7!** (2.Db4#), 1.- Td[b]5 2.Rf6#, 1.- Td6 2.Rc5# (1.- Tc6 2.Dxe5#, 1.- Tc5 2.Rxc5#, 1.- Le3 2.Rxc3#).

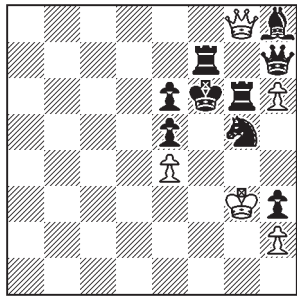
Apumattien lisäksi 2#-tehtävät olivat unkarilaistilaatijoiden vahvinta aluetta 1920- ja 1930-luvulla, ja unkarilaisteemoja ei juuri muilta alueilta olekaan. Poikkeus on *Fonyód-teema*: ”3 siirron mattitehtävässä on musta alkusiirron jälkeen siirtopakossa. Jokaista mustan siirtoa seuraa valkean hiljainen siirto, joka uhkaa mattia. Musta puolustautuu uhkaa vastaan, ja valkea tekee matin hyödyntäen puolustuksen sisältämää heikkoutta. Jokaisessa muunnelmassa mustalla täytyy olla 2. siirrossa vähintään yksi uhan torjuva puolustus.” (*ECP*, 179) Sen enempiä *ECP*:stä kuin muualtakaan en ole löytänyt herra Fonyódistä mitään elämäkertatietoja, en edes etunimeä. *ECP*:n tehtävä n:o 626 on harvoja esimerkkitehtäviä, mutta *Suomen*

U44. Lőrinc Bata
2. palk. Suomen Shakki 1953

3# 10+9

U45. Zoltán Zilahi
Rakéta 1944

2a#* 5+9

Shakissa aikoinaan palkittu 44 löytyy myös: **1.Rc1!** (sp.), 1.- b3 2.Ld2 (3.e4#) e4 3.Ta5#, 1.- c3 2.Rxd3 (3.e4#) e4 3.Rd4#, 1.- d2 2.Re2 (3.e4#) e4 3.R2d4#, 1.- h4 2.Tg4 (3.e4#) e4 3.fxe4#.

Kauniiksi lopuksi annan esimerkin suosituksi tulleesta Zilahi-teemasta: ”Yhdessä vaiheessa valkean toisessa vaiheessa matin tekevä nappula lyödään ja päinvastoin.” Esimerkiksi annetaan yleensä Zoltán Zilahin (1903–1970) *Problem*-lehdessä 1956 julkaissama 2a#* (ECP, n:o 1717), mutta hänen ensiesityksensä teemasta löytyy yli 20 vuotta aikaisemmin, kuten tehtävä 45 osoittaa: *1.- Kg4 Txh6 2.Dxg5#, 1.Dxg8 h7 2.Lg7 hxg8R#. Mahtoiko laatija itsekään muistaa tätä tehtävää? Zilahilta on tästä teemasta vielä ainakin kaksi muuta ennen vuotta 1956

ilmestynyttä esitystä.

Mikä ehkä vielä yllättävämpää, muiltakin laatijoilta on olemassa vastaavanlaisia ja varhaisempia teemaesityksiä 2a#-alueelta. Lopuksi esitän provokatorisen väitteen, että teemamääritelmä ei edellytä, että kyseessä olisi apumattiteema, kuten yleensä esitetään. Miksei Zilahi voisi olla myös mattitehtäväteema: yhdessä muunnelmassa valkealta lyödään nappula, joka toisessa muunnelmassa tekee matin ja päinvastoin? Palaan asiaan artikkelini II osassa, jossa esittelen unkarilaista apumattilaadintaa ja myös muuntyyppisiä tehtäviä, jotka ovat aatehistoriallisesti merkittäviä.

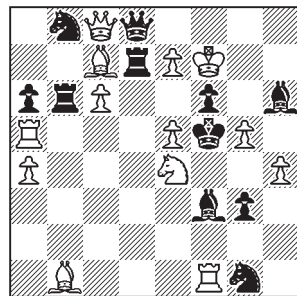
Kari Valtonen
karivaltonen83@gmail.com

Paha Pähkinä 69

Jos pidit kamppailusta viimekertaisen 4-siirtoisen kanssa, niin tässä on tilaisuus kamppailla 2-siirtoisen kanssa. / *If you enjoyed struggling with last time's 4-mover then here's a chance to struggle with a 2-mover..*

Jean Hayman

3. palk. McWilliam MT 1999

a#2 2 ratk. 13 + 11

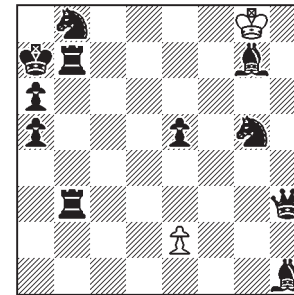
Ratkaisu/Solution to Paha Pähkinä 68:
1.c1R Ta5 2.Rxd3 Ta1 3.Re1 Td1 4.Rc2 Td3#
1.Kd4 Tb6 2.Kxd5 d4 3.Kxd4 Txd6+ 4.Kc3 Td3#.

Jorma Pitkäsen 75-vuotiskilpailun tuomio

Kilpailun teemana oli matti ratsulla vähintään 5,5-siirtoisessa apumatissa, jossa valkealla on vain kaksi nappulaa. Laadinta-aika päättyi 24.2.2016. Pitkänen sai tuomittavaksi noin 64 tehtävää ja 7.4. päivätty tuomio on lähetetty kaikille osanottajille.

Palkintosijoja on 10, kunniamainintoja 10, erikoiskunniamainintoja 2, kiitosmainintoja 21 ja erikoiskiitosmainintoja 2. Parhaiksi arvioitiin seuraavat kolme tehtävää. Tehtävien kommentit ovat tuomiojulkaisusta pienin muutoksin.

1. palkinto
Menachem Witztum (ISR)

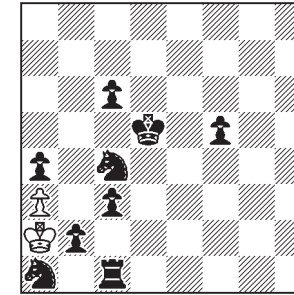

a#5½ 2.1.1... 2+11

1.- e4 2.Df5 exf5 3.Re6 fxe6 4.Ka8 e7 5.Ta7 e8R 6.Lb7 Rc7#, 1.- e3 2.Dd7 e4 3.Dd5+ exd5 4.Tc7 d6 5.La8 dxc7 6.Tb7 c8R#.

Miellyttävää peliä se2:lla ja h-nappuloilla D ja L. Huomaa 4.Ka7-a8 5.Tb7-a7 6.Lh1-b7. R-korotukset I 5.- e8R 6.Rc7#, II 6.- c8R#. Hieno yleisvaikutelma.

2. palkinto
Henry Tanner

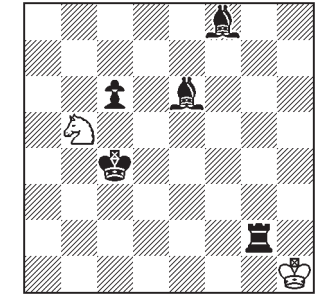

a#8 2+9

1.Tb1 Kxb1 2.Rc2 Ka2 3.Rb4+ axb4 4.b1T b5 5.Kc5 b6 6.Tb5 b7 7.Kb4 b8R 8.c5 Rc6#.

Seuraa johtajaa ruuduilla b1, b4, b5, c5, c6. Kniesteemaa ruudussa b4: 3.- axb4 & 7.Kb4 & 8.- Rc6#. Lopussa harvinainen mattikuva. Epätavallisen hyvä tehtävä.

3. palkinto
Unto Heinonen

a#5½ 2.1.1... 2+5

1.- Rc3 2.Tg5 Kh2 3.Tb5 Kg3 4.Lb4 Kf4 5.Kc5 Ke5 6.Lc4 Ra4#, 1.- Rc7 2.Td2 Kg1 3.Td7 Kf2 4.Kc5 Ke3 5.Kd6 Kd4 6.Le7 Re8#.

Ihanne- ja toistomatit miniatyrimuodossa. Taidonnäyte Untolta!

Chess Problems – Tasks and Records

Jeremy Morse ehti ennen kuolemaansa saada lähes valmiiksi kolmannen painoksen ennätyksiä kartoittavasta kirjastaan. Valmis kirja tuli häneen kotiinsa kuitenkin muutama päivä liian myöhään.

Kirjassa on 468 sivua ja 977 tehtävää. Valmistelussa on avustanut Brian Stephenson ja taittoa pidetään aiempaa onnistuneimpana.

Kirjan ensimmäisen painos ilmestyi vuonna 1995. Sen jälkeen Morse kirjoitti uusista ennätyksistä monia artikkeleita ja täydennetty toinen painos ilmestyi vuonna 2001. Nyt valmistunut kolmas painos on Morsen toivomuksesta erittäin halpa. Postikulut kaksinkertaistavat hinnan meille, mutta silti kirjaa saa ST:n kautta 16 eurolla. Tilaukset taloudenhoitajalle.

Heikki Lukkarisen virheellisten tehtävien korjauskilpailu

ST julistaa korjauskilpailun viidelle Heikki Lukkarisen (1918–1941) virheelliseksi osoitautuneelle tehtävälle. Virheellisyydet on löytänyt joensuulainen Olavi Riikonen, joka valmistelee Lukkarisen valittujen tehtävien julkaisemista.

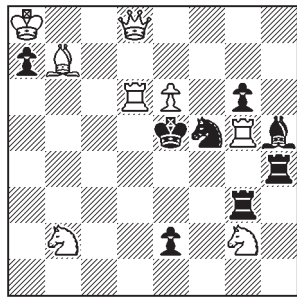
Tehtävät ovat peräisin Lukkarisen muistiinpanoista ja Lukkarisen ilmoittamat siirrot on esitetty lihavoituina. Tehtävien sisällön ymmärtämiseksi alla oleviin ratkaisuihin on lisätty muunnelmia, joita ei siis ole lihavoitu.

Korjattujen tehtävien sisällön on oltava mahdollisimman lähellä alkuperäistä tehtävää. Korjaukset arvioidaan ST:n syyspäivillä 2016, parhaat julkaistaan sekä tässä lehdessä että myöhemmin ilmestyvässä Lukkarisen tehtävien kokoelmassa.

Lähetäkää korjauksenne viimeistään 15.8.2016: Neal Turner, nealturnerfinland@hotmail.com (sähköpostittomat päätoimitajalle).

1

Heikki Lukkarinen
Aseveli 20.2.1941

2# 8+8

1.Ta6! (2. Dh8#)
1.- Lg4/Lf3 2.Rc4/Rd3#
(1.- Txx2/Txx5 2.Rd3#)

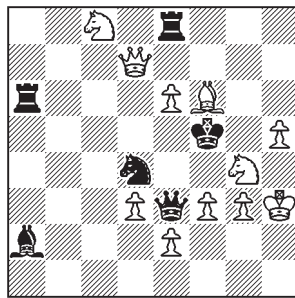
Lukkarisen oma kommentti: Esimerkkitehtävä Valve- ja Bivalve -teemoista. Kuului kirjoitelmasarjaan "Kaksi-siirtoisjuttuja."

Valve: siirto avaa linjanappulalleen yhden linjan, mutta katkaisee samalla tämän nappulan toisen linjan (1.- Lg4). Bi-Valve: siirto avaa oman linjanappulan linjan, mutta katkaisee samalla toisen samanvärisen linjanappulan linjan (1.- Lf3).

Sivuratkaisu: 1.e7! (2.e8D#)

2

Heikki Lukkarinen
Uusi Aura 27.10.1940

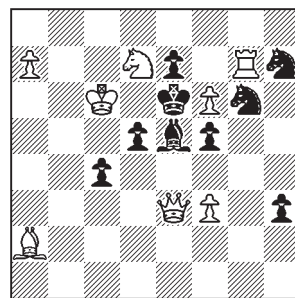
2# 11+6

1.Lh4! (2.Df7#)
1.- Dxe6 (Dh6, Dg5) 2.e4#
1.- Lxe6 2.Dh7#
1.- Texe6 (Te7, Tf8) 2.Re7#
1.- Taxe6 (Ta7) 2.Rd6#
1.- De5 2.Rh6#

Sivuratkaisu: 1.Df7! (2.Ld8/Le7/Lh4/Rxe3#)

3

Heikki Lukkarinen
Uusi Suomi 20.8.1939

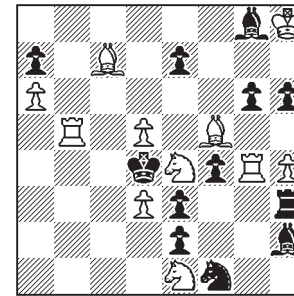
3# 8+9

1.Lb1! (2. a8R)
1.- d4 **2.Dc1!**, mutta myös 2.Dd3
1.- f4 **2.Dg1!**, mutta myös 2.Lxg6
1.- Rg5 2.Dxg5, Dc5; 1.- Rhf8 2.Dg5

Sivuratkaisut: 1. Dd3! (2.Dxd5#) sekä 1.Dh6! (2.Rc5+, Dxg6, Dxh7)

4

Heikki Lukkarinen
Schackvärlden 4/1939

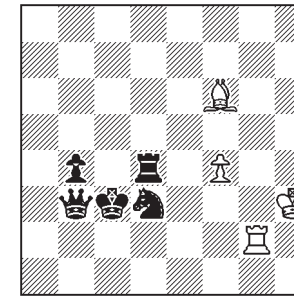
3# 11+12

1. Lc8! (2. La5)
1.- f3 **2.Rg3+ Kc3** 3.La5#
1.- Rd2 **2.Rc3** (3.Rxe2#)
Kxc3 3.Le5#
1.- Rg3/Lg3 **2.Le5+ Kxe5**
3.Rf3#
1.- Le6/e6 **2.Tb4+ Kxd5**
3.Lb7#
1.- Lxd5 **2.Le6** Lxe6 3.Le5#

Sivuratkaisu: 1. Tb4+ Kxd5
2.Tb5+ Kc6 3.Tc5#

5

Heikki Lukkarinen
Uusi Suomi 1.5.1938

a#3* 4+5

Vaihdelma: 1.- Tg1 2. Kb2
Lxd4+ **3. Ka2 Ta1#**
Ratkaisu: 1. Re5 Lh8 2.
Td2 Tg7 **3. Rd3 Tc7#**

Sivuratkaisu: 1. Kc4 Ld8 2.
Kb5 Tg5+ 3. Ka4 Ta5#

muodossa hidias excelsior, eivät ole sallittuja. Kahden ratkaisun sijasta tehtävässä voi olla yksi vaihdelma ja yksi ratkaisu. Toisenlaiset kuin edellä kuvatut excelsiorin sisältävät ratkaisut eivät ole sallittuja. Satutehtävät eivät ole sallittuja.

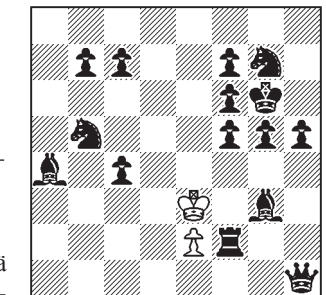
Tuomari on ruotsalainen Ingemar Lind, tehtävät viimeistään 30.6.2016 sähköpostilla: alexeioganesyan@gmail.com

Tuomio julkaistaan verkkosivulla <http://superproblem.ru>.

Esimerkki:

Guy Sobrecases

1. palkinto Šachová sklادba 2011

a#6 2.1.. 2+15

1.Ld6 Kxf2 2.Dc6 e4
3.De8 e5 4.Dh8 e6 5.Lf8 e7
6.Dh6 exf8R#

1.Df3+ exf3 2.Td2 f4
3.Td8 fxg5 4.Th8 gx6 5.Th6
fxg7 6.f6 g8D#

Superproblem

Internetin Superproblem-sivustolla on jatkuvasti käynnissä laadintakilpailuja, joissa on muutaman kuukauden laadinta-aika ja tuomio ilmestyy nopeasti. Sivun osoite on <http://superproblem.ru>

Tuorein kilpailujulistus on aiheesta "Fast and slow excelsior, with different promotions", eli nopea ja hidias excelsior eri korotuksin.

Kilpailu on vähintään 5½ siirron apumateille, joissa on kaksi ratkaisua. Valkea tai musta sotilas tekee yhdessä ratkaisussa excelsiorin eli siirtyy sotilaan alkuruudulta, 2. tai 7. riviltä, tehden aluksi kaksoisaskelen ja korottuen lopuksi. Toisessa ratkaisussa sama sotilas tekee aluksi yhden ruudun mittaisen siirron ja korottuu myöhemmin toiseksi nappulaksi kuin ensimmäisessä ratkaisussa. Kaksosuodot, joissa yhdessä muodossa tapahtuu nopea excelsior ja toisessa

Valentin Rudenko in memoriam

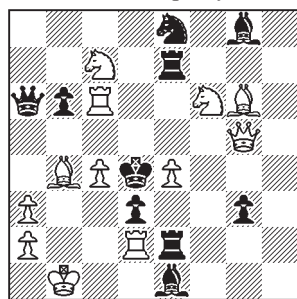
Ukrainalainen laadinnan suurmestari kuoli 79-vuotiaana 2.4.2016. Hän oli syntynyt 19.2.1938.

Rudenko oli yksi kaikkien aikojen merkittävimpiä ja menestyneimpiä laatijoita. Luvut puhuvat puolestaan: Vuosien 2004–2006 *FIDE-albumiin* asti laskettuna Rudenkolla on kuudenneksi eniten FIDE-albumipisteitä, 209,75. Edellä tällä listalla olivat vain Petkov, Caillaud, Rehm, Janevski ja Vladimirov. Laadinnan kansainvälisen mestarin arvo vuonna 1961, eli vasta 23-vuotiaana, suurmestarin arvo vuonna 1980. Kansainvälisen tehtävätuomarin arvo vuonna 1960 kaksi-, kolme- ja monisiirtoisissa mattitehtävissä.

Hänen nimissään on Rudenko-paradoksi: mustan puolustaa suojaamalla ruudun, jolta valkea tekee uhkauksessa matin. Vastauksena puolustukseen valkea uhraa ruudulle, jonka musta on suojannut. Hieno esimerkki:

Valentin Rudenko

1. palkinto Viktor Tšepiznyi 50 JT 1985

3# 12+10

1.Rg4! (2.Re6+ Txe6/Lxe6 3.Dd5/De5#)
1.- T7xe4 2.De5+ Txe5 3.Txd3#, 1.- Lxc4
2.Dd5+ Lxd5 3.Lc3#

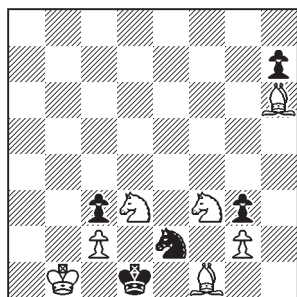
Musta suojaa ruudut d5 ja e5, joihin valkea uhraa 2. siirroissa. Lisämuunnelmat:
1.- T2xe4 2.Txd3+ Kxd3 3.De3#, 1.- Dxc4
2.Lc3+ Dxc3/Kxc3 3.Rb5#

Rudenko työskenteli avaruustutkimuksessa

ja yksi hänen tehtävistään on todella korkeatasoinen – Sojuz 9 -avaruusaluksella esillä ollut palkintotehtävä *Suomen Shakista* vuodelta 1957. Tehtävä oli esillä siksi, että sillä testattiin kosmonauttien kykyä loogiseen ajatteluun pitkäaikaisen oleskelun aikana painottomassa tilassa. Avaruudessa ollut tehtäväpaperi on nyt Tšeboksaryn kaupungin avaruuseumuseossa kosmonauttien allekirjoituksin.

Valentin Rudenko

1. palkinto *Suomen Shakki* 1957

3# vaihdelma 7+5

Vaihdelma: 1.- Rcl 2.Rf4 R~ 3.Le2#, 1.- Rg1 2.Rd4 R~ 3.Le2#, 1.- Rf4 2.Rcl R~ 3.Le2#, 1.- Rd4 2.Rg1 R~ 3.Le2#
Ratkaisu: 1.Lf4! uhkaa 2.Lxg3 ~ 3.Rf2#
1.- Rcl 2.Rxcl ~ 3.Le2#, 1.- Rg1 2.Rxg1 ~ 3.Le2#, 1.- Rxf4 2.Rxf4 ~ 3.Le2#, 1.- Rd4 2.Rxd4 ~ 3.Le2#

Valentin Rudenkon muistokilpailu

Kilpailussa on viisi ryhmää:

2-siirtoiset – tuomari V. Dyachuk (v.dyachuk@i.ua)

3-siirtoiset – tuomari V. Kryzhanivsky (krizha.vasil@mail.ru)

Monisiirtoiset – tuomari A. Karamanits (anat.karamanits@gmail.com)

Apumatit – tuomari A. Semenenko (a.semenenko@mail.ru)

Itsematit – tuomari Y. Gordian (gordian37@mail.ru)

Tehtävät lähetetään kunkin ryhmän tuomarin sähköpostiosoitteeseen ennen 1.9.2016.

Tuomiojulkaisu lähetetään sijoittuneille laatijoille. Muut saavat tuomion sähköisen version.

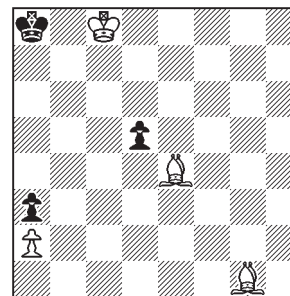
Probleemblad 75 TT

Hollantilaisen tehtävälehdessä 75 vuoden takavalta juhlietaan laadintakilpailulla, jonka aihe on arvonalennus, englanniksi degradation. Sen määritelmä: oman sotilaansa lähtötilalle siirtyvä nappula muuttuu välittömästi sotilaaksi.

Kaikki muut tehtävätyypit ovat sallittuja, paitsi sarjasiirtoiset tai retrotehtävät. Satunappulat ovat sallittuja, muut satuehdot eivät. Tuomari on Bas de Haas. Tietokone-tarkistetut tehtävät viimeistään 31.11.2016: Johan de Boer, Rivierenstraat 41, 2652 CX Berkel en Rodenrijs tai sähköpostilla boer.johan.de@gmail.com

Esimerkki:

Kurt Smulders feenschach 1974

a#6 arvonalennus 4+3

1.dxe4 Ld4 2.e3 Lb2=s 3.e2 b4 4.e1D b5
5.Da5 b6 6.Da7=s b7#

Kevätpäivät 2016

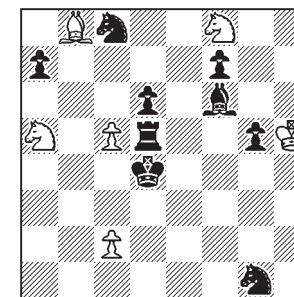
Perinteiset kevätpäivät pidettiin jo tutussa paikassa Anttilan tilalla Kokemäellä. Osanottajia oli vain kahdeksan vaikka tilaa olisi ollut paljon useammallekin.

Ohjelmassa oli tärkeimpänä WCCT-laadintakilpailun tilannekatsaus ja joidenkin ryhmien tehtävien parantelu. Tietysti ohjelmaan kuului pikaratkaisukilpailu, pikalaadinta, lyhyet esitelmät ja vapaa tehtävien näyttö ja keskustelu.

Pikaratkaisukilpailuun oli Neal Turner valinnut muutaman vaikean tehtävän, joten Kari Karhusen voittopistemääräksi jäi 47 (maksimi oli 60). Toiseksi tuli vain pisteen perässä Terho Marlo 46 ja kolmanneksi Harri Hurme 33. Näyteenä on apumatti, josta neljä kärkiratkaisijaa sai nollan:

Toma Garai

3. kim. *Die Schwalbe* 1992

a#3 2 ratkaisua 6+9

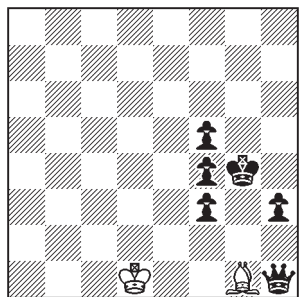
1.Kxc5 Lxa7+ 2.Rxa7 c3 3.Rb5 Rd7#
1.Ke5 Lxd6+ 2.Rxd6 Kg4 3.Re4 Rc6#

Pikalaadintaan keskittyminen jäi monelta heikoksi WCCT-tehtäviin paneutumisen vuoksi, mutta kolme tehtävää valmistui ja niistä parhaaksi arvioitiin Neal Turnerin SATutehtävä.

MENESTYNEITÄ SUOMALAISTEHTÄVIÄ 5

Henry Tanner

1. main. Josef Maršálek
80 JT
Šachová skladba II/2016

a#5 0.2.1.1 2+6

Henry Tanner

1.- Kd2 2.Kg3 Le3 3.f2 Ke2 4.Kh2 Kxf2 5.f3 Lf4#

1.- Ke1 2.Kh4 Kf2 3.Dh2+ Kxf3 4.De2+ Kxf4 5.Dh5 Lf2#

Tuomari: Josef Maršálek

Jorma Pitkänen

1.Rc5/Rg5? g1T!

1.Rf4! (sp)

1.- g1R 2.Rfd3+ Ke3 3.Dd2+ Kf3 4.Re5+ Kf2 5.Dd4+ Ke1 6.Rf3+ Rxf3#

1.- g1T 2.Rg2 Lxg2 3.Txe2+ Kf1 4.Te1+ Kf2 5.Dd2+ Kf3 6.Dxg2+ Txg2#

A double-variation six-mover with mate by a promoted piece. A specially strong impression is made by the variation 1.- g1T 2.Rg2!

The author's idea is significantly enhanced by the thematic tries.

Tuomari: Aleksandr Ažusin

Jorma Pitkänen

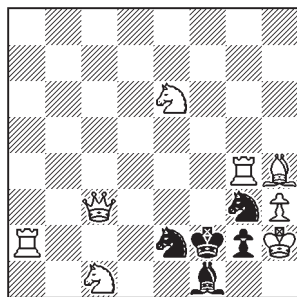
1.Rgf4! (sp)

1.- f1R 2.Te3+ Rxe3 3.Dg5+ Rg4 4.Rh5+ Kxh3 5.Rf2+ Rxf2#

1.- f1L 2.Rg6 (> 3.Dg5+ Kxh3 4.Dg2+

Jorma Pitkänen

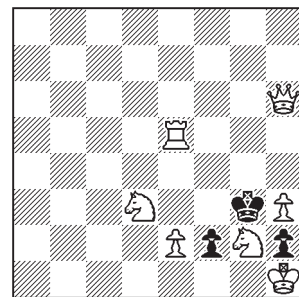
1. kum *The Problemist* 2014
The Problemist heinäk. 2015

i#6 8+5

Jorma Pitkänen

2. main. *The Problemist* 2014
The Problemist heinäk. 2015

i#5 7+3

Lxg2#) 2.- Lxh3 3.De3+ Kg4 4.De4+ Kg3 5.Dg2+ Lxg2#

This idea reminds one of the 1. HM by the same composer.

Again, two variations with mate by a promoted piece but the play is a little simpler. Tuomari: Aleksandr Ažusin

Unto Heinonen & Radovan M. Tomašević

1.bxc5! 4.c8R 5.Re7 6.Rxd5 7.Rxf4 9.dxe6 11.exf8L 12.Lxg7 13.f8D 14.Dxf6 15.Dxa6 16.Lxc3 18.g8T 19.Txg2 20.Txb2 21.Txb5 22.Lxa1=

AUW with captures of almost all black pieces.

Tuomari: Václav Kotěšovec

Neal Turner

1.Rc4! (> 2.g3+ rGf2#)

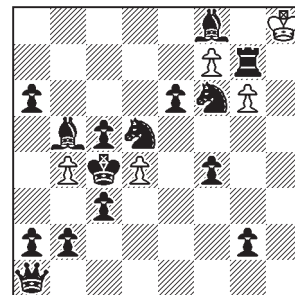
1.- e6 (> 2.g3+ rGf2+ 3.Re3+) 2.Re3+! rGd6#

1.- Ga7 (> 2.g3+ rGf2+ 3.Rd6+) 2.Rd6+! rGc6#

Katso JF585

Royal grasshoppers pair very nicely with SAT. Their limited mobility and yet long reach allows creating such beautiful head-scratchers with flight squares on and

Unto Heinonen &
Radovan M. Tomašević
2. kum *StrateGems* 2014
StrateGems 71 2015

ser-=22 5+15

off all over the board and selfmate-specific paradox where black defences are answered with the exact move these defences rely on to parry the threat.

Tuomari: Dmitri Turevski

Kenneth Solja

1.- Ke5 2.h1=nD d8=nT+ 3.nDa1 Kd6#

1.- d8=nR 2.h1=nL nLc6 3.nLe8 Kg7#

Katso JF631

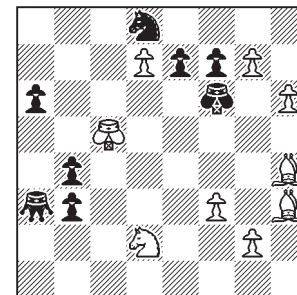
Both solutions in this AUW are a bit unusual, but they are not related in any way except by the promotions. One line ends with a mate by a single neutral (the Q) which is pinned from a distance by a neutral R; the play of the wK to reach d6 (not d5) is intelligent. The other line has a strange nS promotion motivated only by line-opening; the promotion itself is aimless.

I think the neutral (rather than black) Ph7 is fully motivated, both by making the material more unified and by the extra AntiCirce effect 4.Kxh7→e8?? in the first line.

Tuomari: Kjell Widlert

Neal Turner

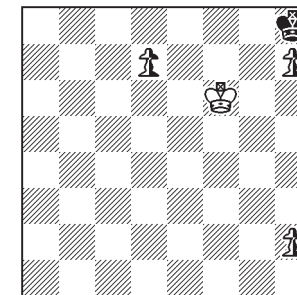
1. main. *Julia's Fairies* –
2014/II

i#2 SAT 9+8
kuninkaalliset heinäsirkat
c5, f6, heinäsirikka a3

Kenneth Solja

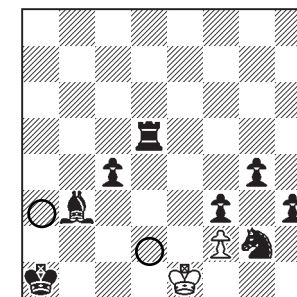
1. main. *Julia's Fairies* –
2014/III

a#3 0.2.1.1... 1+1+3
antikirke

Kenneth Solja

4. kum *Julia's Fairies*
Christmas Blitz (B) 2014

sa=6 b) Id1→g1 2+8
imitaattorit a2, d1

Kenneth Solja

a) 1.Rh4[Ib4,e3] 2.Kb2[Ic5,f4] 3.Kc1[Id4,g3] 4.Rg2[Ic2,f1] 5.Tf5[Te2,h1] 6.Kc2[Ie3,h2] Kd2[Id4,g3]=

b) 1.Te5[Ib2,h1] 2.Rf4[Ia4,g3] 3.Te3[Ia2,g1] 4.Ka2[Ia3,g2] 5.Ka3[Ia4,g3] 6.Rg2[Ib2,h1] Kd1[Ia2,g1]=

Nice stalemate finales, where the leading role is played by the white King. In my opinion it's a very difficult problem for solvers!

Tuomari: Petko Petkov

Teppo Mänttä

1.Kb7 nGc6 2.Kc7 nGc8 3.Kd8 nGe8 4.Ke7 nGe6 5.Kf6 nGg6 6.Kg5 nGg4 7.h4 nGg6 8.h5 nGg4 9.Kg6 nGg7 10.h6 nGg5 11.Kg7 nGg8 12.h7 nGg6 13.h8nG! nGf6 14.nGe6 nGh8 15.Kf6 nGe5 16.nGe4 nGg7 17.Ke5 nGd4 18.Kd5 nGc6 19.Kc4 nGc3 20.Kb4 nGa4 21.Kb3 nGc2 22.nGc1 nGa4 23.Ka2#

Denna sorts småttningar med en enda lång lösning utmärker sig ofta genom att sakna intressant innehåll: man spelar och spelar utan att något särskilt händer, och så är det plötsligt matt. Det fanns ett sådant bidrag till turneringen, men jag lämnar det oplacerat. Så är det dock inte här, utan lösningen sönderfaller i tre faser med upprepade systematiska manövrer i varje. Först leder vK sig själv och sG till g-linjen för att aktivera nB; sedan går paret steg för steg uppåt på g-linjen för att lotsa nB till förvandling (som oväntat nog måste vara till en ”svag” nG); därefter leder vK båda nG åt sydväst mot sK. Spelet utnyttjar praktiskt taget hela brädet, vilket är lite ovanligt i småttningar.

Tuomari: Kjell Widlert

Jorma Pitkänen

1.- Kb1 2.Kxb3 Kc1 3.Ka3 Kc2 4.Ka2 Kc3 5.Ka1 Kb3 6.Lf3 Ka3 7.Le2 Kb3 8.Ld1+ Ka3 9.Lc2 Le4 10.Kb1 Ld3 11.Kal Lxc2=

Ett enkelt platsbyte mellan kungarna, men mycket ekonomiskt (Bb3 behövs för att göra svarts första drag entydigt), och med den finessen att båda kungarna utför en tur-och-retur-manöver efter att ha nått den andra kungens ursprungsfält. Tajmingen fungerar perfekt så att löparna i tur och ordning aktiveras i precis rätt ögonblick genom att den egna kungen saknar ortogonala drag.

Tuomari: Kjell Widlert

Koonnut Neal Turner

Taiteelliset sotilaslopputehtävät:

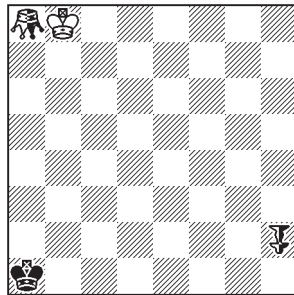
2. ChessProblem.net -sivuston laadintakilpailu

Teema: taiteelliset sotilaslopputehtävät. Alkuasemassa ei saa olla upseereita ja tehtävän pääpaino ei saa olla korotuksissa. Korotukset ovat sallittuja, jos korotetut nappulat eivät ole jäljellä tehtävän loppuasemassa. Tehtävät viimeistään 1.12.2016 sivustolle ChessProblem.net

net joko yksityisviestinä tai sähköpostilla osoitteeseen housekeeper@chessproblem.net Korkeintaan kolme tehtävää yhdeltä laatijalta. Alustava tuomio ilmestyy 1.3.2017 mennessä. Tuomari on Geir Sune Tallaksen Østmoe.

Teppo Mänttä

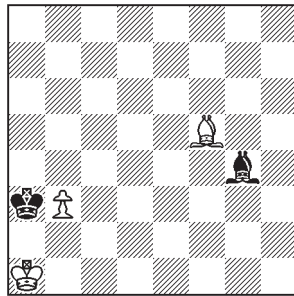
1. kum Kjell Widlert 60 JT
2014

23# 1+1+2
pisiniirtoinen, Köko

Jorma Pitkänen

2. kum Springarenin
talvikilpailu 2014–15

a=11 0.1.1.1... 3+2
kaksoislyhinsiirtoinen

150 vuotta Lars Wasastjernan syntymästä

Suomalaisen järjestäytyneen shakkielämän varhaisvaiheisiin liittyvät olennaisesti neljä helsinkiläistä Wasastjernan veljestä: Björn (30.6.1860–29.4.1928), Lars (10.3.1866–14.8.1949), Harald (3.2.1868–17.9.1948) ja Nils (31.5.1872–14.11.1951). Sisaruksia oli yhteensä kahdeksan, mutta ilmeisesti vain nämä neljä harrastivat shakkia.

Hovioikeuden auskultantti, varatuomari Björn Wasastjerna oli Helsingin Shakkiklubin perustajajäsen ja sen ensimmäinen puheenjohtaja 1886; pj. myös 1907–1911. Perustajajäseniin kuuluivat myös ylioppilaat Lars W. ja Johannes Öhquist. Nils W. toimi sittemmin HSK:n kirjastonhoitajana.

Lars Wasastjernan syntymästä tuli siis maaliskuussa 2016 kuluneeksi 150 vuotta, joten lienee paikallaan kertoa jotain tästä shakkitehtäviäkkin laatineesta pioneerista. Hänen henkilökohtaisesta elämästään ei löytynyt internetistä kovinkaan runsaasti tietoa. Bo Finnen kirjoittamassa teoksessa *Donatorernas bok* (2010) kerrotaan jonkin verran Larsin ja hänen kahden siskonsa Ingridin ja Selman vaiheista. (Teos on ladattavissa internetistä.) Teoksen mukaan Lars oli kuvataiteista ja musiikista kiinnostunut lakimies. Hänen shakkikytköksistään ei kirjassa ole mainintaa.

Lars on siis ilmeisesti ollut aktiivinen pelaaja 1880-luvun puolivälissä ja Johannes Öhqvistin seuratoverina kai myös altistunut tehtävähakille. Kun HSK perusti Suomen ensimmäisen painetun shakkilehden, *Tidskrift för Schackin*, maaliskuussa 1890, lehden päätoimittajaksi tuli Öhquist. Lehti ilmestyi yhdeksän kertaa vuonna 1890, mutta vuoden 1891 ainoa numero jäi lehden viimeiseksi. Noissa kymmenessä lehdessä ehti kuitenkin – runsaan muun shakkiaineiston lisäksi – ilmestyä 150 ensipainostehtävää, joiden laatijoiden joukossa oli lukuisia tuon ajan suuria nimiä: Chocholouš, Feigl,

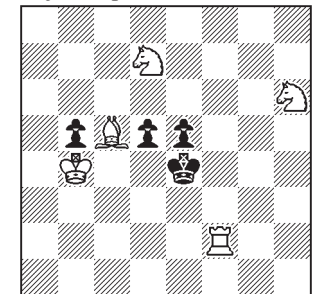
Galitski, Heathcote, Jespersen, Pospíšil ym. *TfS*:n lopetettua Öhquist ja Lars W. jatkoivat vastaavanlaisen shakkiaineiston – siis myös tehtäväensipainosten – julkaisemista *Sporten*-lehden shakkipalstalla kevästä 1891 syksyyn 1893.

Tiedossani olevista kymmenestä Lars W:n laatimasta tehtävästä yhdeksän ilmestyi *TfS*:ssä 1890 ja yksi *Sportenissa* 15.2.1891. Tietokantojen mukaan muutamia Larsin tehtäviä on julkaistu myös *Deutsche Schachzeitungissa* 1893–1894, mutta ne lienevät jälkipainoksia edellä mainituista tehtävistä. (Minulla ei ole käsillä noita *DSZ*:n vuosikertoja.)

Eero Saarenheimon *Ruutulaudan lumoisuutta* -teoksessa on sivulla 32 annettu Lars W:n kuuluisin tehtävä. Tässä näytteeksi toinen miellyttävä pikku luomus. Sen alkuperäisessä muodossa (vL b6:ssa) oli sivuratkaistu, ja korjaus julkaistiin tehtävän ratkaisun yhteydessä *Sportenissa* – *TfS*:n jo lopetettua ilmestymisensä.

Lars Wasastjerna

Tidskrift för Schack, 10/1890 (joulukuu)
korjaus: *Sporten* 27, 15.3.1891

3# 5+4

1.Ld4! (2.Rc5+ Kxd4 3.Rf5#) Kxd4 2.Rf5+ Kd3,Ke4 3.Rc5#; 1.- exd4 2.Rc5+ Ke3/Ke5 3.Rg4/Rf7#. Pakoruudun antava uhrausalkusiiro ja mallimatteja.

Henry Tanner

ENSIPAINOKSET – ORIGINALS

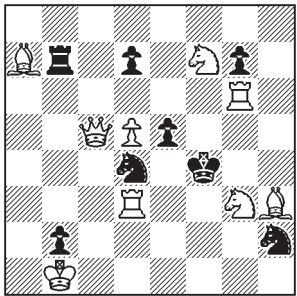
MATTITEHTÄVÄT – DIRECT MATES

Kari Valtonen, Hämeenpuisto 17-19 B 23, FI-33210 Tampere, Finland (karivaltonen83@gmail.com)
Tuomarit – Judges: 2# 2016–2017: NN, 3# 2016–2017: NN, n# 2016–2017: **Kari Valtonen**

No niin, rakkaat lukijat. Meidän pitikin tavata jo edellisen lehden merkeissä, mutta palstan toimittaminen tyssäsi odottamattomiin teknisiin vaikeuksiin. Kaksivuotiskauden aloittaa kolme kotimaista ensipainosta, joista allekirjoittaneen tekele on 9. WCCT;n ylijäämätehtävä. Päätoimittajan 4# esittää matteja samoilla ruuduilla ja Pitkäsen 9# :ssa vR aloittaa manööverit, vL päättää ne käyden osin samoilla ruuduilla.

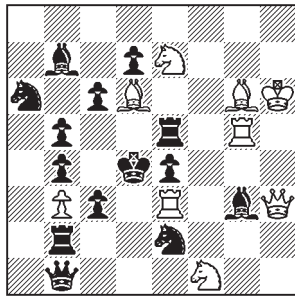
Dear readers, we were supposed to meet in the previous issue, but editing the column was hampered by unexpected technical difficulties. Eventually, I am able to start a new two-year period with three domestic originals, which are loosely joined together by a formal element "same squares": In the 2# by yours truly, there are several tries on same squares, whereas editor-in-chief's composition excels in mates on same squares, and in Pitkäsen's 9# wS starts the manoeuvring while the wB completes it visiting, in part, same squares.

4374. Kari Valtonen
Tampere

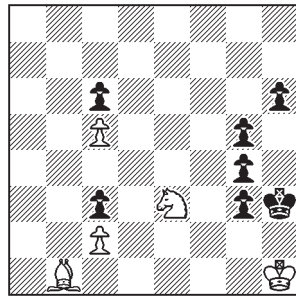
2#* hhh 9+8 4#

4375. Jorma Paavilainen
Bryssel (BEL)

9+14 9#

4376. Jorma Pitkänen
Lahti

5+7

Muistitko jäsenmaksun?

25 € tilille Suomen tehtäväniekat ry, Nordea FI34 1443 3000 0418 86. Viitenumero lehden 1/2016 osoitetarrassa.

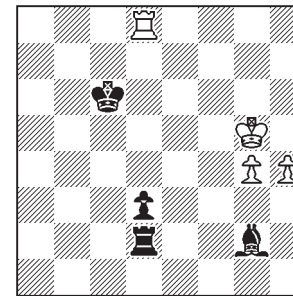
LOPPUTEHTÄVÄT – STUDIES

Pauli Perkonjoja, Parolanpolku 12 B 20, 20360 Turku, Finland (kurka@saunalahti.fi)
Tuomari – Judge: 2014–2016: **Ed van de Gevel**

Tällä kertaa palstallamme vierailee kolme laatijaa kahdella tehtävällä. Marco Campioli tehtävä esittää asemallisen tasapelin. Ratkaisu on varmaan vaikeasti ymmärrettävä, vaikkakaan asemassa ei liiemmälti materiaalia olekaan. Erikoista tässä on, ettei päämuun-

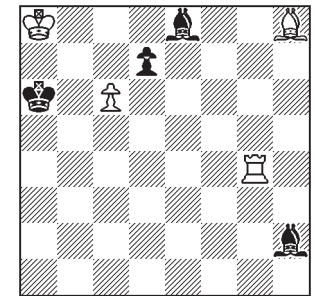
nelmassa tapahdu lainkaan lyöntisiirtoja. Peter Krugin ja Mario Garcian tehtävässä yhdistyy kaksi tapaa voittoa musta lähetti. Toinen muunnelmä perustuu vanhaan Leon Loewentonin esitykseen v:lta 1959. Sopiva ratkaisukohde.

4377. Marco Campioli
ITA

tasapeli (=) 4+4

4378. Peter Krug & Mario Garcia
AUT/ARG

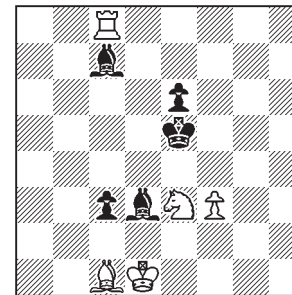

voitto (+) 4+4

APUMATIT – HELPMATES

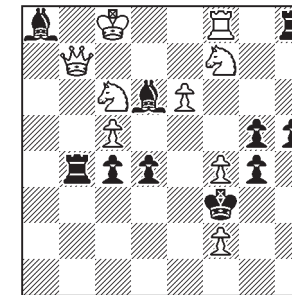
Harry Fougiaxis, Delvinou 4 GR-11363 Athens, Greece (loyaldragon@gmail.com)
Tuomarit – Judges: a#2/h#2 2015–16: **Michal Dragoun**, a#3/h#3 2015–16: **Dmitri Turevski**, a#n/h#n 2015–16: **Eckart Kummer**

4379. Jean Carf
FRA

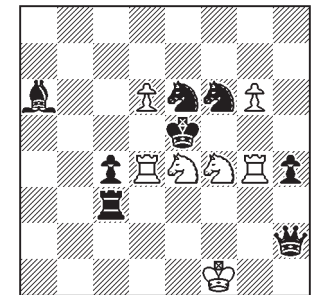
a#2 2.1.1.1 5+5

4380. Abdelaziz Onkoud
MAR

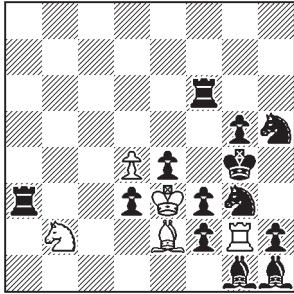
a#2 2.1.1.1 9+10

4381. Živko Janevski &
Nikola Predrag
MKD/CRO

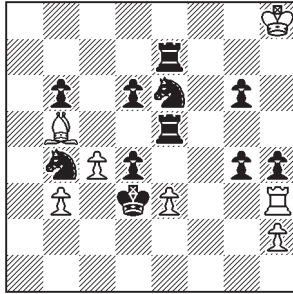
a#2 4.1.1.1 7+8

4382. Abdelaziz Onkoud
MAR

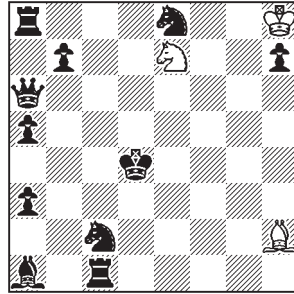
a#2½ 2.1.1... 5+13

4383. Christopher Jones
GBR

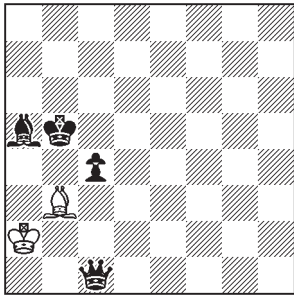
a#3½ 2.1.1... 7+11

4384. Christer Jonsson
SWE

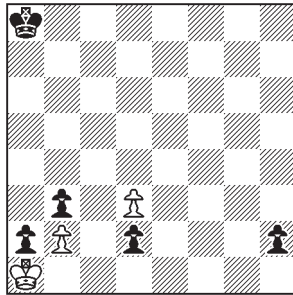
a#4 b) 180° (a1=h8) 3+11

4385. Zoran Nikolić
SRB

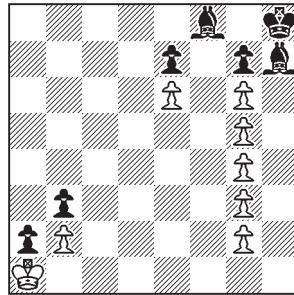
a#5 2+4

4386. Jorma Pitkänen
Lahti

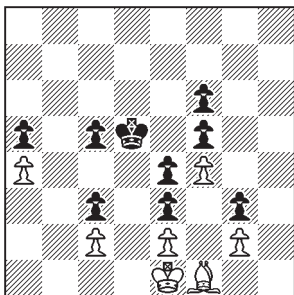
a#6 2.1.1... 3+5

4387. Jorma Pitkänen
Lahti

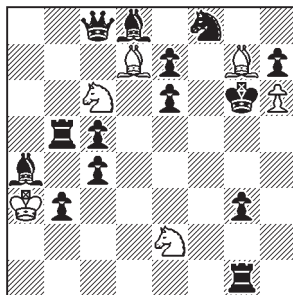
a#8 8+7

4388. Anton Bidleň
SVK

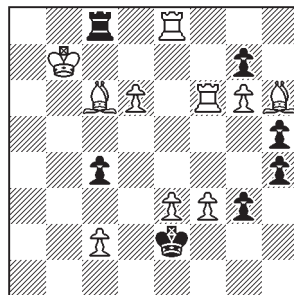
a#11 b) mKd5→c4 7+9

[A] Viktor Sizonenko
2. p. O. Bonivento MT
Sinfonie Scacchistiche 2013-15

a#2½ 3.1.1... 6+14

[B] Vasil Krizhanivsky
2. p. *Probleemblad* 2014

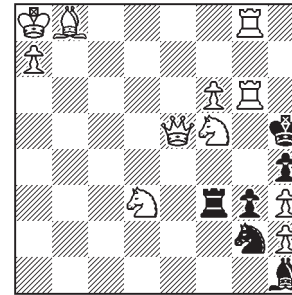
a#3 4.1.1... 10+7

ITSEMATIT – SELF MATES

Johan Beije, Korenbloemweg 83, NL-1338 XT, Almere, Nederland (johan.beije@live.nl)
Tuomari – Judge: 2016–2017: NN

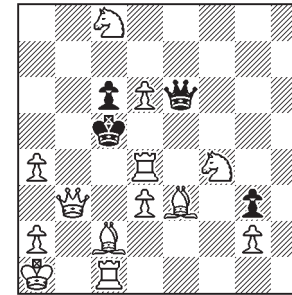
Three selfmates by Finland's most active composer Jorma Pitkänen.

4389. Jorma Pitkänen
Lahti

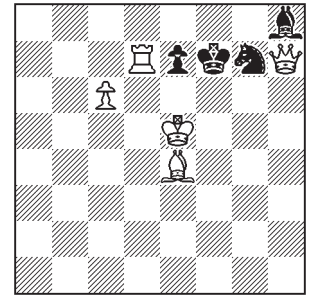
i#3 11+6

4390. Jorma Pitkänen
Lahti

i#4 2 ratk. 13+4

4391. Jorma Pitkänen
Lahti

i#7 5+4

SATUSHAKKI JA RETROT – FAIRIES AND RETROS

Kenneth Solja, Hansatie 2 A 9,02780 Espoo, Finland (kenneth.solja@gmail.com)
Tuomari – Judge: 2014: James Quah, 2015: Sebastien Luce, 2016: Ladislav Packa

Satuehdot

Anticirce Clone Calvet: Lyövä nappula (mukaalukien kuninkaat) ottavat lyödyn nappulan olemuksen ja siirtyvät sen alkua-asemaruudulle. Lyönnit alkua-asemaruutuihin ovat sallittu.

Apuitsemati: Valkea ja musta pelaavat yhteistuumin tilanteeseen siirtomäärällä n-1, josta valkea pakottaa mustan tekemään itsestään yhden siirron itsematin.

a=n: Apupatti n siirrossa.
si#n: Sarjasiirtoinen itsemati ilmoitetussa siirtoluvussa.

vMax: Valkea tekee geometrisesti pisimmän siirtonsa. (Mustan siirron pituutta ei ole rajoitettu).

Fairy Conditions

Anticirce Clone Calvet: A capturing unit (including King) takes the nature of the captured piece and then goes to its Circe rebirth square. Captures on rebirth squares are allowed.

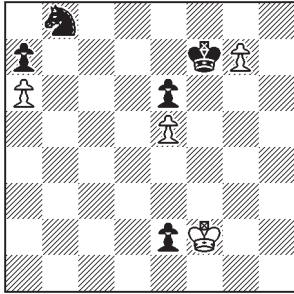
H=n: Helpstalemate in n moves.

Helpselfmate: White and Black will play together to the position (moves n-1) from where White forces Black make a selfmate in one.

SS#n: Seriesmover selfmate in n moves.

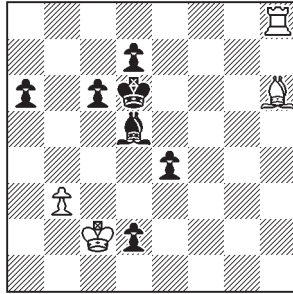
vMax: White makes geometrically his longest move. (Black's moves are free.)

4392. Pierre Tritten
FRA

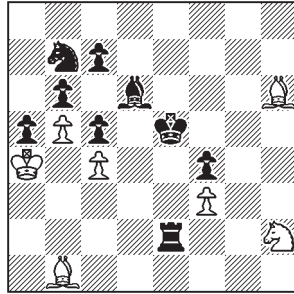
a=2½ b) -Rb8 4+5
Anticirce Clone Calvet

4393. Antti Parkkinen
FRA

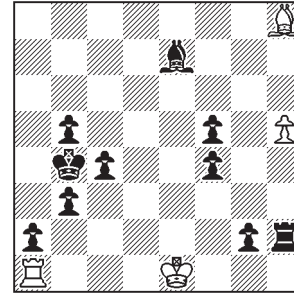
a=4½ 4+7

4394. Antti Parkkinen
FRA

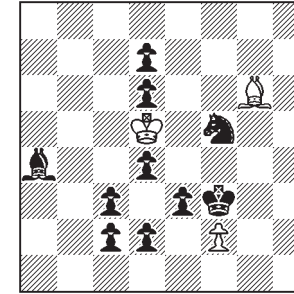
a=4½ 7+9

4401. Antti Parkkinen
FRA

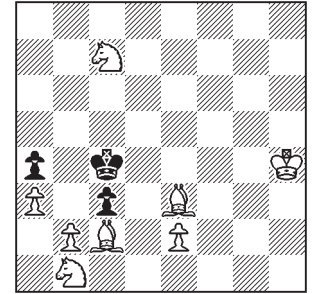
a=6 6+7

4402. Antti Parkkinen
FRA

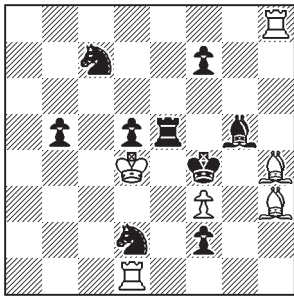
a=7 3+10

4403. Jorma Pitkänen
Lahti

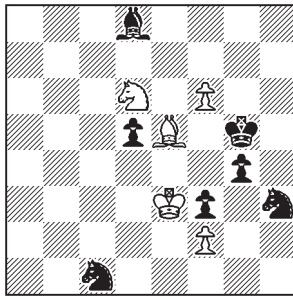
si#10 8+3

4395. Antti Parkkinen
FRA

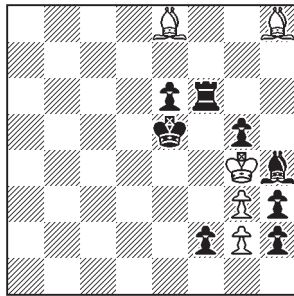
a=5 6+9

4396. Antti Parkkinen
FRA

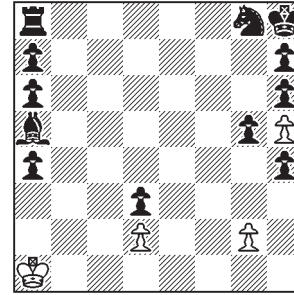
a=5 5+7

4397. Antti Parkkinen
FRA

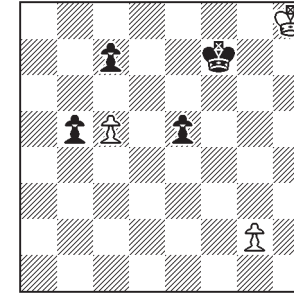
a=5 5+8

4404. Jorma Pitkänen
Lahti

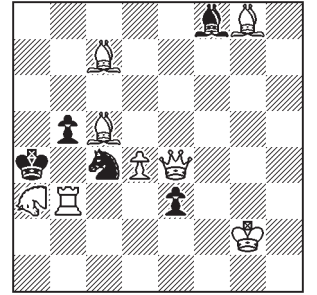
si#25 4+12

4405. Jorma Pitkänen
Lahti

ai#11 vMax 3+4

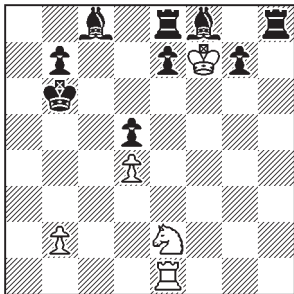
4361v. Michael Barth,
muoto Harri Hurme

2# Kirke 8+5

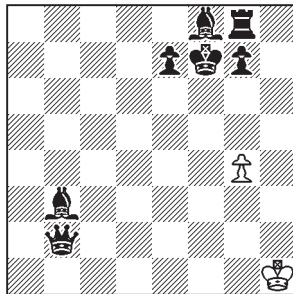
Ruusu / Rose a3
Korotettu lähetti /
Promoted bishop c5

4398. Antti Parkkinen
FRA

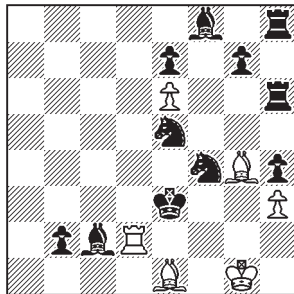
a=5 5+9

4399. Antti Parkkinen
FRA

a=5½ 2+7

4400. Antti Parkkinen
FRA

a=5½ 6+11

ENSIPAINOSTEN RATKAISUT – SOLUTIONS TO ORIGINALS

TN 1/2016 4361 Barth. Harri Hurme kommentoi, että tehtävässä on turhaan rajoittava lisäsatuehto ”lyöntipakko”. Harrin versioyllä, tehtävässä satunappula ”korotettu lähetti”, joka on muuten kuin lähetti, mutta lyötäessä uudelleen syntyy kuin satunappulat eli yläriville korotettuna (normaalilähetillä 1.Txb5! olisi sivuratkaisu):

1.Dd3? [2.Tb4#] 1.- Rb6 2.Dxb5 (+sb7)#;

but 1.- Lxc5!; 1.Dxe3 (+se7)? A [2.Tb4#]; 1.- Rxe3+ (+Dd1) 2.Txe3 (+Rb8)# B; but 1.- Rb6! 1.Txb5 (+sb7)? [2.Dc2#]; but 1.- Lxc5 (+Lc8)!; 1.Txe3 (+se7)? B [2.Dc2#]; 1.- Rxe3+ (+Ta1) 2.ROxe3 C (+Rb8); 1.- Rb6 2.Da8#; 1.-b4 2.Dc6#; but 1.- Ra5!; 1.ROb1? Kxb3(+Th1) 2.Dc2#; but 1.- Lxc5 (+Lc1)!; 1.Roc2? Lxc5 (+Lc8) 2.Tb4#; but 1.- Kxb3 (+Th1)!; 1.ROxe3! (+se7) [2.Tb4#]; 1.- Rxe3+

(+ROe8) 2.Dxe3 (+Rb8)# A; 1.- Kxb3 (+Th1) 2.Dc2#; 1.- Rb6 2.Ta3#. Ceriani sykli: alkusiirron ja mattisiirtojen kiertovaihtelu. Tässä tehtävässä se tapahtuu erikoisesti aina samalla ruudulla e3.

4374. Valtonen *1.- e4a 2.Dd6A/Rh5#B, 1.- Rdf3 2.De3#, 1.Rd6? (2.Rh5#B) e4a! 1.Rg5? (2.Rh5#B) e4a 2.Dd6#A, 1.- Rg4! 1.Dd6? (2.Dxe5#) Rc6! 1.d6? (2.Dxe5#) Tb5! 1.Dc3! (2.Dd2#), 1.- e4a 2.Rh5B#, 1.- Rdf3 2.Le3#, 1.- Rb3[c2] 2.Dxe5#, 1.- Rh~ 2.Tg4#. Dombrovkis-paradoksi, Mäkihovi-teema ja 9. WCCT-teema.

4375. Paavilainen 1.Df5! (2.Dxe5+ Lxe5 3.Rf5+ Kd5 4.Lf7#), 1.- Rc7 2.Lxe5+ Kc5 3.Ld4+ Kd6/Kd4 4.Lc5/Dc5#, 1.- Dxf1 2.Txe4+ Kd3 3.Td4+ Ke3/Kxd4 4.Td3/Dd3#.

4376. Pitkänen 1.Rg2! h5 2.Kg1 h4 3.Re3 g2 4.Rf5 g3 5.Re3 g4 6.Rd5 cxd5 7.La2 d4 8.Ld5 d3 9.Lxg2#.

4377. Campioli 1.Kf4 i) Tf2+ ii) 2.Kg3 iii) Td2 3.Kf4 Ld5 4.Ke3 Td1 5.g5 iv) Lc4 6.g6 v) Te1+ vi) 7.Kd2 vii) Te2+ 8.Kc3 viii) Tc2+ ix) 9.Kb4 x) Ld5 10.g7 Tg2 xi) 11.Kc3 d2 12.Kc2 Le4+ 13.Kc3 xii) Ld5 14.Kc2 tasapeleihin.

i) Ei 1.h5? Ld5 2.h6 Th2 voittaen tai tässä 2.Kf4 Tf2+ 3.Ke3 d2 mustan voitoin.

ii) Jos 1.- Lf1 niin 2.g5 Tf2+ 3.Ke3 Te2+ 4.Kf4 Th2 5.g6 Kc7 6.Td5 Tg2 7.h5 tasapeleihin. Tekstisiirrolla 1.- Tf2+ musta kokeilee valkean kuninkaan askelten varmuutta. Muutoin olisi voinut pelata heti 1.- Ld5 kuten sitten tapahtuukin 3. siirrossa.

iii) Ei 2.Ke3? koska 2.- Tf3+ 3.Kd2 Lf1 4.g5 Tg3 5.Td4 Kc5 6.Tf4 Tg2+ 7.Ke3 Le2 8.Kd2 Kd5 9.Ke3 Tg3+ 10.Kd2 Lh5 11.Tf6 Ke5 ja musta lujittaa asemansa voittoon. Toinen jatko tässä 4.h5 Th3 5.Kc3 Th4 6.Tg8 Le2 7.Tg5 Kd6 8.Kd2 Ke6 9.Ke3 Th2 10.Tg6+ Kd5 11.h6 Lf1 12.g5 d2 mustan voittaessa.

iv) Väärin olisi 5.h5? sillä 5.- Lc4 6.h6 Th1 7.g5 Kc5 8.Td7 Kb4 9.h7 Kc3 10.g6 d2 mustan eduin, tai tässä 6.g5 Te1+ 7.Kd2 Te2+ 8.Kc3 Tc2+ 9.Kb4 d2 10.g6 Ld5 voittaen. Huono olisi myös 5.Tc8+? Kb5 ja näytteeksi

muunnelma 6.Kd4 Lf3 7.g5 Le2 8.Ke3 Tg1 9.Tg8 Kc4 10.g6 Tg3+ 11.Kf2 Tf3+ 12.Kel Tf1+ 13.Kd2 Lg4 14.g7 Tg1 15.Tf8 Tg2+ 16.Ke3 Le6 mustan voittaessa.

v) johtaa samankaltaisiin muunnelmiin kuin 5.h5? jälkeen.

vi) Jos 6.- Tg1 niin 7.h5 Kc7 8.Td4 Lb5 9.h6 Tgx6 10.Th4 Tg8 11.h7 Th8 12.Th6 ja mustan joukot ovat sidotut.

vii) Ei 7.Kf2? Te2+ 8.Kf3 Ld5+ 9.K- d2 voittaen.

viii) Eikä nyt 8.Kc1?, koska kuningas jäisi mattiverkkoon : 8.- Kc5 9.g7 Tg2 10.Td7 Kb4 11.h5 Kc3. Ei myöskään 8.Kd1? Kc7 9.Td4 Lb3+ 10.Kc1 Tc2+ 11.Kb1 d2 12.g7 Te1+.

ix) Jos 8.- Kc7 niin 9.Td4 Tc2+ 10.Kb4 La6 11.h5 ja valkean sotilaat takaavat tasapelin.

x) Ei 9.Kd4? Kc7 10.Ta8 d2 11.Ta1 Tc1 voittaen.

xi) Tai 10.-Tb2+ 11.Kc3 Tb3+ 12.Kd2 =, tai 10.-Tc4+ 11.Kb3 Tg4+ 12.Kc3 =.

xii) Ei 13.Kb3? Tg3+ 14.Kb2 Ld5 15.Kc2 Td3, eikä 13.Kd1? Lf3+.

4378. Krug & Garcia 1.Th4 i) Lg3 ii) 2.Th3 Lf4 iii) 3.Tf3 Lc7 iv) 4.Ta3+ v) Kb6 5.Tb3+ Kxc6 vi) 6.Tc3+ Kd6 7.Te3 vii) Lg6 8.Le5+ Kc6 9.Tc3+ Kd5 10.Lxc7 voittaen.

i) Väärin olisi 1.Tg2? Lc7 2.Ta2+ Kb6 3.Tb2+ Kxc6 4.Tc2+ Kd6 5.Kb7 / 5.Te2 Lg6 kontrolloi ruutua c2! / 5.-La5 6.Ta2 Lb4 ja musta selviää. Huono on myös 1.Te4? Lf7 =.

ii) Mustan jatkaessa 1.- Lc7 päästään Leon Loewentonin loppuasemaan ratkaisun edettyä näin: 2.Ta4+ Kb6 / 2.-Kb5 3.Te4 Lg6 4.Tg4 Le8 5.Kb7 / 3.Tb4+ Kxc6 4.Tc4+ Kd6 5.Kb7 Ld8 / 5.-La5 6.Ta4 / 6.Tc8 Ke7 7.Txd8 Kxd8 8.Lf6#.

iii) 2.- Ld6 3.Th6 voittaa heti.

iv) Tai 3.- Lh2 4.Tf8 Lg6 5.c7 Le4+ 6.Kb8 Kb6 7.Ld4+ Kc6 8.Tf6+ Kd5 9.Lb6 ja vs maksaa pian lähetin.

v) Nyt ei käy 4.Tf8? sillä 4.- Lg6 5.Tf6 Le4 =.

vi) Vaihtoehdot 5.- Ka6 6.Tb7 tai 5.-Kc5 6.Kb7 jne ovat toivottomia.

vii) Ei 7.Kb7? La5 8.Ta3 Lb4 ja musta pääsee palkahästä =.

4379. Carf 1.Ld8 Rf5 2.Lf6 Tc5#; 1.Kd4 La3 2.Le5 Lc5#. Two model mates on the same square [composer].

4380. Onkoud 1.Txb7 Rb4 2.Ke4 Rgx5# (not 1.Ke4 Rxb4+? 2.Lxb7+??); 1.Lxf8 Rd6 2.Kxf4 Df7# (not 1.Kxf4 Rxd6+? 2.Txf8+??). Anticipatory captures of white pieces to avoid a harmful check. Clever interplay (Harry Fougiaxis).

4381. Janevski&Predrag 1.Rxf4 Tg5+ (Td5+?) 2.Ke6 Rc5#; 1.Rxe4 Td5+ (Tg5+?) 2.Kf6 Rh5#; 1.Kf5 Rd3 2.Dxd6 Rxd6#; 1.Dc2 Rg3 2.Dxg6 Rgx6# Zilahi paradox in two pairs of thematically connected solutions. Unguard of black king-flights with alternate capture of the white knights and reciprocal dual avoidance is presented in the first pair. The second pair shows gate-openings of the black queen and clearance of the mate squares with capture/sacrifice [composers].

4382. Onkoud 1.- Rd1 2.Kh4 Rxf2 3.Rxe2 Tg4#; 1.- Rc4 2.Kf5 Re5 3.fxg2 Lg4#. Zilahi, self-unpins by the black king, mates on king's initial square (HF).

4383. Jones 1.- exd4+ 2.Kxd4 c5 3.Kxc5 Lc6 4.Rd4 Tc3#; 1.- e4+ 2.Kxe4 Tc3 3.Rd5 cxd5 4.Kxd5 Lc6#. Dazzling play by the white pawns with Kniest and Zajic elements (HF).

4384. Jonsson a) 1.Kc3 Rd5+ 2.Kb2 Le5+ 3.Kb1 Lb2 4.axb2 Rc3# b) 1.Kf4+ Kxa2 2.Kg3 Lf2+ 3.Kh2 Lg3+ 4.hxg3 Rf3#. Sacrifices of the white bishop to pawns lead to chameleon echo model side-mates. A more varied black play would be perhaps desirable (HF).

4385. Nikolić 1.Dg5 Kb2 2.Lb4 La2 3.La3+ Kc3 4.Ka4 Kxc4 5.Da5 Lb3#. White bishop switchback (HF).

4386. Pitkänen 1.h1L d4 2.Lc6 d5 3.d1R dxc6 4.Rxb2 Kxb2 5.a1T c7 6.Ta7 c8D#; 1.d1L d4 2.h1T d5 3.Th7 d6 4.Ta7 d7 5.Lg4 d8D+ 6.Lc8 Dxc8#. An "only pawns" typical longmover with sacrifices of the promoted pieces, changed promotions and mixed AUW (HF). Msb3

voi olla myös b4:ssä (Harri Hurme).

4387. Pitkänen 1.Kg8 gxh7+ 2.Kxh7 g6+ 3.Kxg6 g5 4.Kh7 g4 5.g6 g3 6.Lh6 gxh6 7.Kg8 h7+ 8.Kf8 h8D#. To my taste the sequence of moves is too forced (HF).

4388. Bidleň a) 1.Ke6 Kd1 2.Kf7 Kc1 3.Kg6 Kb1 4.Kh5 Ka2 5.Kg4 Kb3 6.Kxf4 Kxc3 7.Ke5 Kb2 8.f4 c3 9.f3 gxf3 10.Kd5 Lh3 11.Kc4 Le6# b) 1.Kb4 Kd1 2.Kxa4 Kc1 3.Kb5 Kb1 4.a4 Ka2 5.a3 Kb3 6.a2 Kxc3 7.a1T Kb2 8.Td1 c3 9.Td3 exd3 10.e2 dxe4 11.Kc4 Lxe2#. The composer seems to have a skill in this type of longmovers: both kings need to eliminate a pawn in order to unlock the position and the black king makes two round-trips (HF).

The unlucky corner

Jean Carf (Ka7/Kc6, h#2): the capture of the black knight is awkward.

As there is a shortage of h#2,5 and h#3 originals in this issue (composers, please take note!), I would like to quote two recent prize-winners that I came across with recently and I consider very challenging and appealing.

[A] Sizonenko 1.- Rcd4 2.cxd4 Lxe6 3.Tg5 Rf4#; 1.- Lxe6 2.Rxe6 Rgx3 3.Rg5 Re5#; 1.- Rgx3 2.Tgx3 Rd4 3.Tg5 Le8#. A masterly combination of cyclic Zilahi, cycle of W1/W2 moves and sacrifices to allow three black pieces block the same square. Model mates add finesse. Excellent unity (HF).

[B] Krizhanivsky 1.Txc6 Lf4 2.Kxf3 Le5+ 3.Kxe3 Lc3#; 1.gxh6 Le4 2.Kxe3 Lf5+ 3.Kxf3 Lh3#; 1.Txe8 Lxg7 2.Kxe3 Kb6 3.Kd4 Te6#; 1.gxf6 Ld7 2.Kxf3 Te6 3.Kg4 Txf6#. Fourfold cycle of white batteries and fourfold Zilahi. A very solid piece of work (HF).

4389. Pitkänen 1.Df4! Re1 2.Dxf3+ Sxf3 3.Tg5+ Rgx5#; 1.- Re3 2.Dg4+ Rgx4 3.Rf4+ Txf4#; 1.- gxh2 2.Dxh4+ Rxh4 3.Rg3+ Tgx3#. Alkusiirron jälkeen on kaksoisuhkaus 2.Dxh4+ Rxh4 ja nyt joko 3.Rgx3+ Tgx3# tai 3.Rf4+ Txf4#. Tätä ei 1.- gxh2 torju. Puutteet ja kaksi nappulaa voi poistaa esim. seuraavasti: -sh2, h3, h4, + mLe1. Nyt uhkaa vain 2.Dh4+

Rxh4 3.Rf4+ Txf4 ja muunnelmat ovat 1.-Rh4 2.Dxf3+ Rxf3 3.Tg5+ Rxc5# sekä 1.- Re3 2.Dg4+ Rxc4 3.Rf4+ Txf4# (J. Paavilainen).
4390. Pitkänen I 1.Dc3+! Dc4 2.Da3+ Db4 3.Lg1 Dxa3 4.Lb3+ Dxc1#, II 1.Tb4+ De3 2.Lb1+ Dxc1 3.Tc4+ Dxc4 4.Dc3 Dxc3#.
4391. Pitkänen 1.Td8! e6 2.c7 Ke7 3.c8D Kf7 4.Dc1 Ke7 5.Dhh4 Kf7 6.Dcf4+ Rf5 7.Df6+ Kxf6#.

4392. Tritten a) 1.-g8T 2.e1D+ Kxe1(RDd1) 3.Kxg8(RTa8) RDd8= b) 1.- g8R 2.e1L+ Kxe1(RLc1) 3.Kxg8(RRg8) RBg5=.

4393. Parkkinen 1.- Kc3 2.dIT Kb4 3.Td4+ Ka5 4.Kc5 Le3 5.d6 Th5=.

4394. Parkkinen 1.- Lf5 2.Le7 Rg4+ 3.Kd6 Re5 4.Ld6 Rc6 5.Te7 Lf8=.

4395. Parkkinen 1.Re6+ Kc3 2.Ke3 Kb4 3.Kd4 Lf1 4.Le3 Lf6 5.Rf4 Th4=.

4396. Parkkinen 1.Re2 Lh2 Rg3 Kd4 3.Kf4 f7 4.Lh4 f8L 5.Rg5 Lh6=.

4397. Parkkinen 1.h1R Kh5 2.h2 g4 3.Kf4 Lb5 4.Kg3 Lf1 5.Tf4 Le5=.

4398. Parkkinen 1.Th6 Rf4 2.Td6 Te6 3.Kc7 Kg6 4.Td8 Tb6 5.Kd7 Re6=.

4399. Parkkinen 1.- g5 2.Lc2 Kg2 3.Lh7+ Kf3 4.g6 Ke4 5.Dh8 Kd5 6.Kg7 Ke6=.

4400. Parkkinen 1.- Tg2 2.Tg8 La5 3.Thh8 Lc7 4.Lh7 Lf5 5.Rg6 Lb1 6.Kf4 Kf2=

4401. Parkkinen 1.g1R 0-0-0 2.Rf3 La1 3.Tb2 h6 4.Kc3 h7 5.La3 h8T 6.b4 Th3=.

4402. Parkkinen 1.Ke2 f4 2.Rg3 f5 3.c1T f6 4.Ld1 lb1 5.T c2 f7 6.Kd3 f8D 7.Re2 Df1=.

4403. Pitkänen 1.Kg3 2.Kf2 3.Ke1 4.Kd1 5.Kc1 6.Ld1 7.Kc2 8.Lc1 9.e3 10.b4 axb3 o.l.#.

4404. Pitkänen 1.g3 2.gxh4 3.hxg5 4.g6 5.gxh7 6.hxg8L 7.Lb3 8.Lxa4 9.Lb5 10.Lxa6 11.Lxd3 12.Lb1 13.d4 14.d5 15.d6 16.d7 17.d8L 18.Lb6 19.Lxa7 20.Le3 21.Lxh6 22.Ld2 23.h6 24.h7 25.Lc3+ Lxc3#.

4405. Pitkänen 1.g4b4 2.g5b3 3.g6+Kf6 4.g7b2 5.Kg8 b1D 6.Kf8 Ke6 7.g8D+ Kd7 8.Da2 Db3 9.Dh2 Df3+ 10.Df4 Ke6 11.Df7+ Dxf7#.

Vitaly Halberstadt MT-50

Lopputehtäväkilpailu lokakuussa 1967 kuolleen Vitaly Halberstadtin muistoksi kahdessa ryhmässä: A: ei teemavaatimusta, voitto- tai tasapelilopputehtävä, jonka alkuasemassa on korkeintaan 12 nappulaa.

B: lopputehtäville, joissa on kaksosmuoto. Kaksosmuototehtäville kerrotaan kaksi perusvaatimusta:

- muodonmuutoksen tulee olla pieni ja sen tulee muuttaa ratkaisun kulkua. Muodonmuutoksen laatu on oleellinen osa tehtävän laatu.

- A-muodon ratkaisun tulee olla b-muodon houkutus ja päinvastoin. Tämä houkutus voi esiintyä missä vaiheessa tahansa.

Tuomarit ovat Jonathan Mestel ja Alain Pallier. Tehtävät viimeistään 25.10.2016 luottamusmiehelle:

Laurent Riguet: travailphenix@gmail.com tai postiosoitteella Laurent Riguet, 1, rue Jules Verne, 60560 Orry-la-Ville, France. Tuomio julkaistaan lehden *Phenix* lokakuun numerossa vuonna 2017 ja pdf-muodossa lehden verkkosivulla:

<http://www.phenix-echecs.fr/>

Palkinnot ovat shakkikirjoja.

Siegfried Brehmer 100 MT

Saksalaisen Siegfried Brehmerin syntymästä on kulunut 100 vuotta (12.1.1917–30.5.1996) ja juhlinta tapahtuu kahdessa ryhmässä:

A) 2#, joissa esiintyy jatkettu hyökkäys yhdistettynä jatkettuun puolustukseen. Tuomari on Wieland Bruch.

B) 3#, ei teemavaatimusta. Tuomari on Volker Zipf.

Tehtävät viimeistään 12.1.2017 luottamusmiehelle: Mirko Degenkolbe, Postfach 11 12, D-08393 Meerane, Deutschland, sähköposti: vierundsechzig@t-online.de

Palkintojen yhteissumma on 300 EUR.

Azemmour 2016 TT

Belgradin kongressiin liittyen on julistettu neljäs Azemmour-teemakilpailu oikeooppisille, vähintään kahden siirron apumateille.

Teema: Ensimmäisessä vaiheessa, esimerkiksi vaihdelmassa tai yhdessä ratkaisussa, valkean nappula A1 ja mustan nappula B1 tekevät kaikki siirrot. Toisessa vaiheessa valkea nappula B2, joka on samaa tyyppiä kuin B1, ja mustan nappula A2, samaa tyyppiä kuin A1, tekevät kaikki siirrot. Sykliset esitykset ovat sallittuja.

Tuomari on Abdelaziz Onkoud, jolle tehtävät 3.8.2016 mennessä joko Belgradissa tai sähköpostilla: azonkoud@hotmail.com

Petkov 75 JT

Bulgarialainen laadinnan suurmestari Petko A. Petkov on syntynyt 27.2.1942. Lähestyvän 75-vuotispäivän kunniaksi on julistettu laadintakilpailu kolmessa ryhmässä:

A: Itsematit, ei teemavaatimusta eikä siirtolukurajoitusta. Ei satutehtäviä.

B: Erilaiset tehtävät, joissa on apuitsematin kaltaista peliä (apuitsematti, -shakki, -patti yms.), ei siirtolukurajoitusta. Esipeli ja ratkaisu, satutehtävät ovat sallittuja.

C: Kuten B, eli erilaiset apuitsematti-tehtävät (apuitsematti, -shakki, -patti yms.), ei siirtolukurajoitusta. Tehtävässä on oltava kaksi satuehtoa: Antiandernachshakki ja Eiffelshakki, molemmat Petkovin keksimiä satuehtoja. Muut satuehdot eivät ole sallittuja, eivätkä satunappulat.

Vain tietokonetarkistettut tehtävät viimeistään 1.12.2016 luottamusmiehelle: Mike Prcic, Tuzlak@aol.com ja viestiin otsikko "For P.A.Petkov 75 JT" Juhlilija tuomitsee, palkinnot kirjoja ja StrateGems-lehden sähköisiä tilauksia.

Täydellinen kilpailujulistus on verkossa osoitteessa <http://juliasfairies.com/wp-content/uploads/Petko-Andonov-Petkov-75th-Jubilee-Tourney.pdf>

Herbert Ahues MT (Die Schwalbe 217. TT)

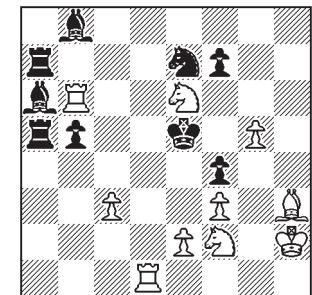
Laadinnan suurmestari Herbert Ahuesin (2.3.1922–11.7.2015) muistokilpailu on kaksisiirtoisille mattitehtäville, joissa esiintyy valkea linjateema.

Tuomari on Franz Pachtl, palkintojen yhteissumma 150 EUR. Tehtävät viimeistään 30.1.2017 luottamusmiehelle: Rainer Kuhn, Hammanstr. 23, D-67549 Worms, Deutschland, sähköposti Rainer.Kuhn@web.de

Esimerkki:

Herbert Ahues

2. palkinto *Sächsische Zeitung* 2007

2#

10+9

1.e4? (2.Rd3#) 1.- Rc6 (kaksinkertainen A-teemavaikutus) 2.Td5#, 1.- fxe3 2.f4#, 1.-Ta2! 1.Td4? (2.Rd3#) 1.- b4!; 1.Rg7? (2.Rg4#) 1.- Lc8!; **1.Rd8!** (2.Rxf7#) 1.- R~ 2.Rc6#, 1.- Rd5!/Rf5! 2.Sd3/Sg4#

"Sekundäre Thema A-Paraden als Thema BII-Blocks genutzt".

Summary

The cover honours the doyen of Finnish chess, Osmo Kaila. He was influential for several decades in every aspect of chess: as a player, journalist and author, organiser – and, of course, as a problemist. He was born hundred years ago, on May 11, 1916. To honour his centenary our society, with Kaila's nephew Jorma Kaila, has published a selection of his problems in the form of an e-book. It is freely available at <http://www.saunalahti.fi/~stniekat/st/kaila100v.htm> You can browse the book after clicking on the link: 'Ruutuja elämän täydeltä' ('A Life Full of Squares'). Even if you would not know any Finnish, the problems speak for themselves and you can easily study them by clicking on a diagram. The book is also available on a USB memory stick and to receive one, you are advised to contact our Treasurer, contact details on the 2nd page of every magazine.

A major work for this project was made by Hannu Harkola. Sincere thanks to him, Jorma Kaila and several Finnish problemists, who volunteered to assist with comments, proof-reading etc!

The first pages of this issue give an insight into the European Solving Championship, held in Athens in the middle of April. The Finnish results were nothing to write home about.

A large part of this magazine is devoted to an interesting article by Kari Valtonen. The subject is Hungary and Hungarian chess composition during the past two centuries. There is, of course, an abundance of material. Kari has selected 45 compositions, which fill 18 pages, with their carefully commented solutions. The second part of the article is due to appear in the next issue. Some helpmates, for example, are to be expected...

Paha Pähkinä, a Tough Nut to Crack, selected by Neal Turner, is on p. 84. A helpmate in two with two solutions – surely easily

solvable, or is it?

Jorma Pitkänen celebrated recently his 75th birthday with a composing competition. The award is ready and has been sent to participants, in this magazine we publish the top three compositions.

On pp. 86–87 we have a small competition to find corrections to five incorrect compositions by the late Heikki Lukkarinen. He was born in 1918 and a booklet on his compositions is being prepared.

The spring meeting of our society took place in the first weekend of April. There were only eight participants, but hopefully the quality outweighed the quantity. Recently successful Finnish compositions are on pp. 90–92. Lars Wasastjerna, born in March 11, 1866, was one of the pioneers of chess composition in our country. Henry Tanner writes of him on p. 93.

Kari Valtonen is the new editor of the column of original orthodox mates on pp. 94. He starts with three originals. Your contributions are most welcome to all our originals columns.

Finally, please remember to pay for your subscription for 2016: 25 EUR (within Finland) or 28 EUR (foreign subscribers)!

The next issue is due to appear in the autumn of 2016, after the Belgrade congress.